

SADRŽAJ

UVOD	4
I OBRAZLOŽENJE	6
1. POLAZIŠTA	6
1.1. Položaj, značaj i posebnosti područja općine u odnosu na prostor i sustave županije i države	6
1.1.1. Osnovni podaci o stanju u prostoru	8
1.1.1.1. Stanovništvo	8
1.1.1.2. Naseljenost	15
1.1.1.3. Klima	18
1.1.1.4. Reljef i tlo	19
1.1.2. Prostorno razvojne i resursne značajke	21
1.1.3. Planski pokazatelji i obveze iz dokumenata prostornog uređenja šireg područja i ocjena postojećih prostornih planova	24
1.1.4. Ocjena stanja, mogućnosti i ograničenja razvoja u odnosu na demografske i gospodarske podatke te prostorne pokazatelje	26
1.1.4.1. Ocjena dosadašnjeg prostornog razvoja i korištenja prostora	26
1.1.4.2. Mogućnosti i ograničenja razvoja	27
2. CILJEVI PROSTORNOG RAZVOJA I UREĐENJA	29
2.1. Ciljevi prostornog razvoja županijskog značaja	29
2.1.1. Razvoj naselja posebnih funkcija i infrastrukturnih sustava	29
2.1.2. Racionalno korištenje prirodnih izvora	29
2.1.3. Očuvanje ekološke stabilnosti i vrijednosti dijelova okoliša	30
2.2. Ciljevi prostornog razvoja općinskog značaja	31
2.2.1. Demografski razvoj	31
2.2.2. Odabir prostorno-razvojne strukture	33
2.2.3. Razvoj naselja, društvene, prometne i komunalne infrastrukture	34
2.2.4. Zaštita krajobraznih i prirodnih vrijednosti i posebnosti i kulturno-povijesnih cjelina	35
2.3. Ciljevi prostornog uređenja naselja na području općine	36
2.3.1. Racionalno korištenje i zaštita prostora	36
2.3.2. Utvrđivanje građevinskih područja naselja u odnosu na postojeći i planirani broj stanovnika, gustoću stanovanja, izgrađenost, iskorištenost i gustoću izgrađenosti, obilježja naselja, vrijednosti i posebnosti krajobraza, prirodnih i kulturno-povijesnih cjelina	37
2.3.3. Unapređenje uređenja naselja i komunalne infrastrukture	38
3. PLAN PROSTORNOG UREĐENJA	41
3.1. Prikaz prostornog razvoja na području općine u odnosu na prostornu i gospodarsku strukturu županije	41
3.2. Organizacija prostora i osnovna namjena i korištenje prostora	43
3.2.1. Iskaz prostornih pokazatelja za namjenu površina	44
3.3. Prikaz gospodarskih i društvenih djelatnosti	46
3.3.1. Gospodarske djelatnosti	46
3.3.2. Društvene djelatnosti	49
3.4. Uvjeti korištenja, uređenja i zaštite prostora	51
3.4.1. Zaštita prirodne baštine	51
3.4.2. Zaštita kulturno - povijesnih vrijednosti	52
3.4.2.1. Tipologija i stanje naselja i narodnog graditeljstva	52
3.4.2.2. Ciljevi zaštite kulturno povijesnih vrijednosti	52
3.4.2.3. Inventarizacija nepokretnih kulturnih dobara po vrstama	55
3.4.2.4. Tabelarni prikaz nepokretnih kulturnih dobara	57
3.4.2.5. Mjere i uvjeti zaštite kulturnih dobara	60
3.5. Razvoj infrastrukturnih sustava	64
3.5.1. Prometni infrastrukturni sustav	64

3.5.1.1. Cestovni promet	64
3.5.1.2. Telekomunikacije	65
3.5.2. Energetski sustav	66
3.5.2.1. Električna energija	66
3.5.2.2. Plinovodna mreža	67
3.5.3. Vodnogospodarski sustav	68
3.5.3.1. Vodoopskrba	68
3.5.3.2. Odvodnja otpadnih voda	68
3.5.3.3. Uređivanje režima voda	69
3.6. Gospodarenje otpadom	70
3.7. Sprječavanje nepovoljnog utjecaja na okoliš	71
I. TEMELJNE ODREDBE	73
II ODREDBE ZA PROVOĐENJE	74
1. Uvjeti za određivanje namjena površina na području općine	74
2. Uvjeti za uređenje prostora	75
2.1. Građevine od važnosti za Državu i županiju	75
2.2. Građevinska područja naselja	76
2.2.1. Građevinska područja prema namjeni	76
Stambena i mješovita namjena bez posebne oznake i stambena namjena sa oznakom S77	
Mješovita, poslovna i javna namjena u središnjim dijelovima naselja sa oznakom M	78
Športska i rekreativska namjena sa oznakom R	79
Građevine i uređaji prometne, komunalne i telekomunikacijske infrastrukture	80
2.2.2. Oblici i veličine građevnih parcela	80
2.2.3. Veličina i površina građevina	80
Koeficijent izgrađenosti parcele	80
Visina građevina	80
2.2.4. Smještaj građevina na parceli	81
2.2.5. Oblikovanje građevina	82
2.2.6. Uređenje građevne parcele	82
2.2.7. Način i uvjeti priključenja građevne parcele na javnu prometnu površinu i komunalnu infrastrukturu	83
2.3. Građevinska područja izvan naselja za izdvojene namjene	83
2.3.1. Gospodarska namjena	83
Gospodarska namjena sa oznakom I	84
Gospodarska namjena u funkciji poljoprivredne proizvodnje sa oznakom Ip	84
2.3.2. Turistička namjena	84
2.4. Negradive površine	84
2.4.1. Poljoprivredne površine	85
2.4.2. Šumske površine	85
2.4.3. Vodne površine	85
Inundacijski pojas vodotoka	85
Akumulacije za obranu od poplava	85
2.5. Gradnja izvan građevinskih područja	86
2.5.1. Športske i rekreativske površine	86
2.5.2. Građevine za intenzivnu stočarsku i peradarsku proizvodnju	87
2.5.3. Građevine za obavljanje poljoprivrednih djelatnosti	88
2.5.4. Klijeti i spremišta voća	89
2.5.5. Građevine za intenzivni uzgoj voća, povrća i cvijeća - staklenici	89
2.5.6. Šumarske, lugarske i lovačke građevine	89
2.5.7. Posebna namjena	90
2.6. Groblja	90
3. Uvjeti smještaja gospodarskih djelatnosti	91

4. Uvjeti smještaja javnih i društvenih djelatnosti	91
5. Uvjeti utvrđivanja koridora ili trasa i površina prometa i drugih infrastrukturnih sustava	92
5.1. Promet	92
5.1.1. Cestovni promet	92
5.2. Elektroenergetska mreža	93
5.3. Telekomunikacije	93
5.4. Plinovodna mreža	94
5.5. Vodovodna mreža	94
5.6. Uređivanje vodotokova	95
5.7. Odvodnja otpadnih voda	95
6. Mjere zaštite krajobraznih i prirodnih vrijednosti i kulturno-povijesnih cjelina	96
6.1. Mjere zaštite krajobraznih i prirodnih vrijednosti	96
6.2. Stanje pravne zaštite kulturnih dobara	97
6.3. Mjere zaštite kulturno povijesne baštine	98
6.4. Upravni postupak pri zaštiti kulturno povijesne baštine	99
7. Gospodarenje otpadom	100
8. Mjere sprječavanja nepovoljnog utjecaja na okoliš	101
Zaštita tla	101
Zaštita voda	102
Sklanjanje ljudi	102
Zaštita od rušenja	103
Zaštita stabilnosti tla	103
Zaštita od požara	104
Zaštita od buke	104
Zaštita zraka	104
9. Mjere provedbe plana	105
9.1. Obveza izrade prostornih planova	105
9.2. Rekonstrukcija građevina čija je namjena protivna planiranoj namjeni	105
III. ZAVRŠNE ODREDBE	106

GRAFIČKI DIO

1.	KORIŠTENJE I NAMJENA POVRŠINA	1 : 25000
2.1.	ELEKTROENERGETSKA TELEKOMUNIKACIJSKA I PLINOVODNA MREŽA	1 : 25000
2.2.	VODOVODNA MREŽA; ODVODNJA I PROČIŠĆAVANJE OTPADNIH VODA	1 : 25000
3.	UVJETI KORIŠTENJA UREĐENJA I ZAŠTITE PROSTORA	1 : 25000
	GRAĐEVINSKA PODRUČJA NASELJA	
4.1.	Begovača	1 : 5000
4.2.	Berek	1 : 5000
4.3.	Gornja Garešnica	1 : 5000
4.4.	Kostanjevac	1 : 5000
4.5.	Krivaja	1 : 5000
4.6.	Novo Selo Garešničko	1 : 5000
4.7.	Ostri Zid	1 : 5000
4.8.	Podgarić	1 : 5000
4.9.	Potok	1 : 5000
4.10.	Ruškovac	1 : 5000
4.11.	Šimljana	1 : 5000
4.12.	Šimljanica	1 : 5000
4.13.	Šimljanik	1 : 5000

UVOD

Općina Berek bila je do 1993. godine u sastavu bivše općine Garešnica. Prilikom promjene teritorijalno-političkog ustrojstva Republike Hrvatske Berek postaje samostalna općina. Dosadašnje se uređivanje prostora općine stoga provodilo prema Prostornom planu općine Garešnica te njegovim kasnijim izmjenama i dopunama.

Bitne političke promjene u posljednjih desetak godina dovele su do novog administrativno-teritorijalnog ustroja prostora i omogućile nov način gospodarenja i zapošljavanja što u urbanističkom smislu daje nove mogućnosti i postavlja nove zahtjeve. Također su, slijedom svjetskih trendova, znatno pooštreni kriteriji zaštite okoliša, zaštite prirodne i kulturne baštine te zaštite identiteta prostora. Zbog svega toga je proteklo desetljeće obilježeno kao prijelazni period u izradi prostorno-planske dokumentacije, kao priprema za prostorne planove koje je na početku 21. stoljeća moguće izraditi znatno kvalitetnije. Najveći doprinos ovog prostornog plana trebao bi biti u zaštiti prostora od devastacije, nekvalitetne i nedovoljno promišljene izgradnje, od neargumentiranih neutemeljenih političkih odluka na lokalnoj razini i nepomišljenog trošenja prostora.

Restrukturiranjem gospodarstva stvorene su drugačije potrebe za gospodarskim razvitkom, što stari planovi ne omogućuju, pa je potrebno tražiti nova rješenja u gospodarskom vrednovanju prostora. Očituju se i problemi u razvitu malog poduzetništva jer nisu osigurani prostori za takve sadržaje u naseljima u kojima postoje stvarne potrebe. Također je ovim planom potrebno preispitati granice građevinskih područja naselja te namjenu površina, kako bi se prostor mogao izgrađivati i uređivati u skladu sa novonastalim potrebama.

Izrada Prostornog plana uređenja temelji se na slijedećim zakonima:

- Zakon o prostornom uređenju NN 30/1994
- Zakon o izmjenama i dopunama zakona o prostornom uređenju NN 68/1998 i 61/2000
- Zakon o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi NN 33/2001

Prostorni plan uređenja općine određuje ciljeve prostornog razvoja lokalnog značaja te sadrži:

- građevinska područja,
- namjenu prostora s razmještajem gospodarskih i drugih funkcija lokalnog značaja,
- mrežu lokalne komunalne infrastrukture i način zbrinjavanja otpada,
- uvjete korištenja i zaštite prostora u odnosu na značajke prostora i zahvate u prostoru,
- područja za koja će se izrađivati urbanistički planovi.

Prostorni plan uređenja Općine Berek najvažniji je dokument prostornog uređenja općine, kojim se treba utvrditi daljnji razvoj i način iskorištenja prostornih mogućnosti prostora općine.

U analitičkom dijelu plana obradit će se karakteristike prostora, pejsaža, tipova i strukture naselja, prirodnih i stvorenih vrijednosti. Analizom demografskih pokazatelja i razvojnih kretanja u recentnom razdoblju odredit će se razvojni

potencijali pojedinih naselja i dijelova prostora. Planska rješenja kojima će se odrediti modeli i procedure budućeg uređivanja prostora nastojat će uskladiti razvojne potrebe i potrebe zaštite kultiviranih vrijednosti prostora i naselja.

Novim prostornim planom Općina Berek treba osigurati uvjete za samostalni razvoj područja općine, iskoristiti prirodne kvalitete i resurse prostora, uz maksimalno očuvanje prirodnih i povijesnih vrijednosti. U svrhu toga potrebno je usmjeriti prostorno-razvojne prioritete u prvom redu na poboljšanje učinkovitosti već izgrađenog i korištenog prostora te na stvaranju uvjeta za nove programe radi pokretanja gospodarskih aktivnosti i poboljšanja kvalitete života na ovom prostoru.

struktura naselja u Općini Berek

I Obrazloženje

1. POLAZIŠTA

1.1. Položaj, značaj i posebnosti područja općine u odnosu na prostor i sustave županije i države

Općina Berek smještena je u zapadnom dijelu Bjelovarsko-bilogorske županije na istočnim padinama Moslavačke gore. Prema prirodno-geografskoj regionalizaciji Hrvatske ovaj prostor pripada Panonskoj megaregiji, makroregiji Zavale sjeverozapadne Hrvatske.

Prostor koji danas obuhvaća Općina Berek bio je u sastavu nekadašnje općine Garešnica do 1993. godine, kada je prilikom promjene teritorijalno-političkog ustrojstva Republike Hrvatske izdvojena kao samostalna jedinica lokalne samouprave.

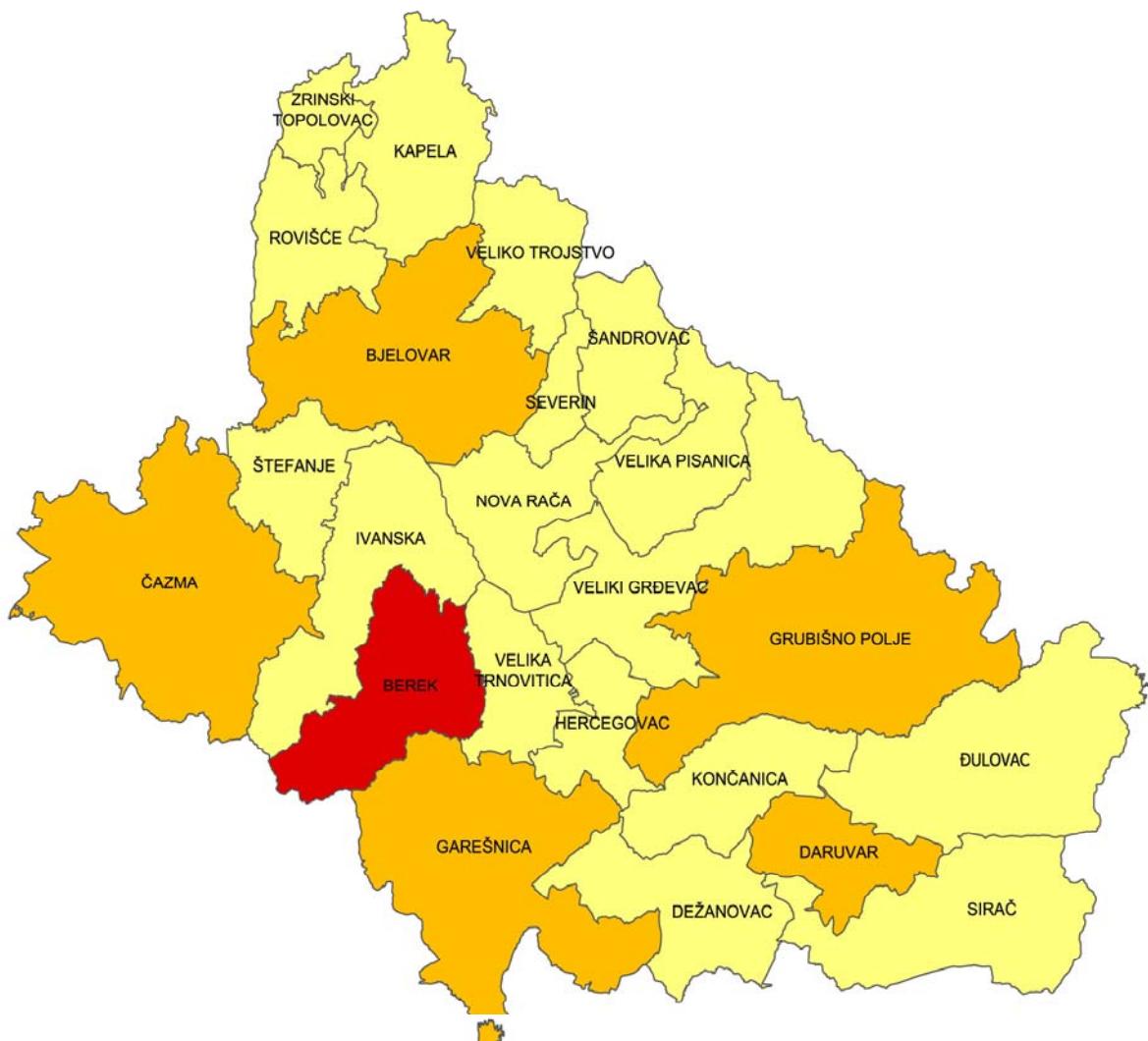
Područje Općine Berek graniči sa Općinom Ivanska na zapadu i sjeveru. Istočni i jugoistočni dio općine graniči sa Općinom Velika Trnovitica i Gradom Garešnicom, a južni dio sa Općinom Popovača. Južna granica općine ujedno je i granica Bjelovarsko-bilogorske sa Sisačko-moslavačkom županijom.

U pogledu veličine i gospodarskog značaja pojedinih naselja, može se konstatirati da na području općine nema naselja koje bi imalo širi značaj za područje Bjelovarsko-bilogorske županije ili Republike Hrvatske.

Općina Berek jedan je od slabije razvijenih dijelova županije, koja je pak među slabije razvijenim dijelovima središnje Hrvatske. Razlozi za ovakvu poziciju županije i općine dijelom su u prometnim vezama, a dijelom u razvojnim opredjeljenjima prethodnih razdoblja, u kojima ovi prostori, iako bogati prirodnim resursima, nisu bili predmetom interesa. Dravski i savski prometni koridor najznačajniji su prometni pravci središnjeg dijela Hrvatske. Bjelovarsko-bilogorska županija smještena je između ovih koridora, te je slijedom te pozicije bila, a dijelom još uvijek i jest, izvan glavnih razvojnih pravaca države. Nepovoljna prometna pozicija županije još je više pojačana nakon prekida sekundarnih veza sjevera i juga Hrvatske preko Bosne i Hercegovine. Položaj same Općine Berek unutar županijskog prostora je relativno povoljan, jer područjem općine prolazi jedan od važnijih županijskih prometnih pravaca, cesta koja povezuje Bjelovar i Garešnicu.

Negativan utjecaj na dosadašnji razvoj Općine Berek imala je i orientacija na veće centre koja je obilježila razdoblje industrijalizacije od pedesetih do osamdesetih godina. Kao što je već spomenuto prostori manjih naselja, sa manjim brojem stanovnika, sustavno su zanemarivani u društvenim razvojnim planovima, te su tretirani isključivo kao izvor imigracijskog stanovništva za "punjenje" velikih gradova. Posljedica tih procesa je demografskog slabljenje velikih dijelova državnog teritorija, a pogotovo onih područja u kojima nema većih centara.

Formiranjem nove općine naselje Berek postaje administrativno središte za trinaest naselja općine te se u novom kontekstu otvara potreba za osiguravanjem površina za smještaj gospodarskih djelatnosti koje će omogućiti zapošljavanje domicilnog stanovništva te sprječiti daljnju depopulaciju ovog prostora.

položaj općine u županiji

1.1.1. Osnovni podaci o stanju u prostoru

1.1.1.1. Stanovništvo

Na području Općine Berek, prema popisu stanovništva iz 2001. godine, živi 1706 stanovnika koji čine 613 kućanstava. Prema broju stanovnika općina je među najmanjima u županiji. Udio stanovništva općine u ukupnom stanovištu županije koje čini 133084 stanovnika, iznosi 1,28%.

Osnovni podaci o kretanju broja stanovnika i kućanstava u posljednjih pola stoljeća dani su u slijedećim tablicama:

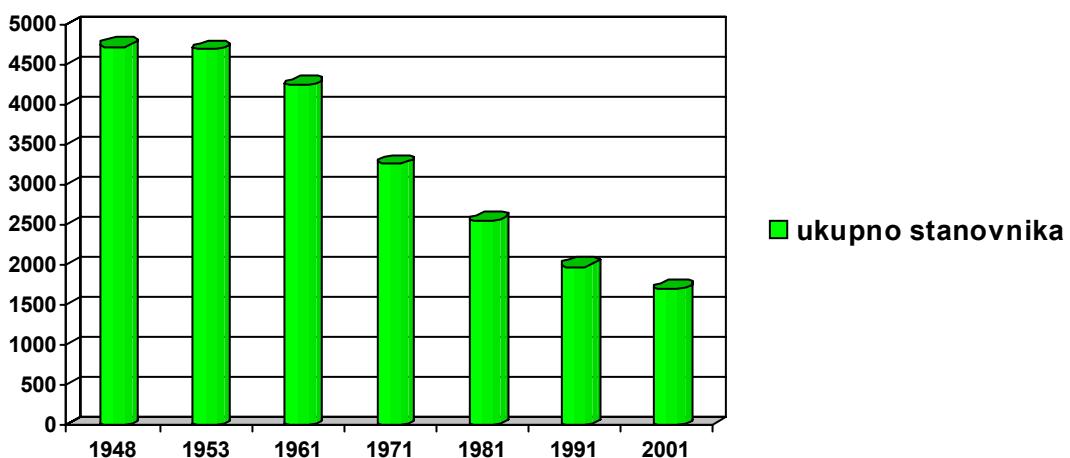
TABLICA - Broj stanovnika

	NASELJA	1948	1953	153/48	1961	161/53	1971	171/61	1981	181/71	1991	191/81	2001	101/91
1	Begovača	241	279	115,77	210	75,27	155	73,81	97	62,58	55	56,70	34	61,82
2	Berek	643	670	104,20	645	96,27	619	95,97	497	80,29	475	95,57	475	100,00
3	Gornja Garešnica	424	401	94,58	392	97,76	302	77,04	246	81,46	221	89,84	175	79,19
4	Kostanjevac	634	629	99,21	563	89,51	358	63,59	249	69,55	190	76,31	147	77,37
5	Krivaja	198	200	101,01	194	97,00	158	81,44	134	84,81	107	79,85	70	65,42
6	Novo Selo Garešničko	192	187	97,40	148	79,14	115	77,70	106	92,17	88	83,02	59	67,05
7	Oštri Zid	385	382	99,22	370	96,86	304	82,16	239	78,62	117	48,95	147	125,64
8	Podgarić	196	184	93,88	172	93,48	115	66,86	92	80,00	76	82,61	68	89,47
9	Potok	183	164	89,62	151	92,07	125	82,78	100	80,00	63	63,00	52	82,54
10	Ruškovac	511	501	98,04	441	88,02	297	67,35	228	76,77	175	76,75	143	81,71
11	Šimljana	383	386	100,78	356	92,23	244	68,54	220	90,16	169	76,82	124	73,37
12	Šimljanica	427	418	97,89	365	87,32	311	85,21	234	75,24	182	77,78	165	90,66
13	Šimljanik	319	294	92,16	249	84,69	170	68,27	115	67,65	79	68,70	47	59,49
	UKUPNO	4.736	4.695	99,13	4.256	90,65	3.273	76,90	2.557	78,12	1.997	78,10	1.706	85,43

TABLICA - Broj kućanstava

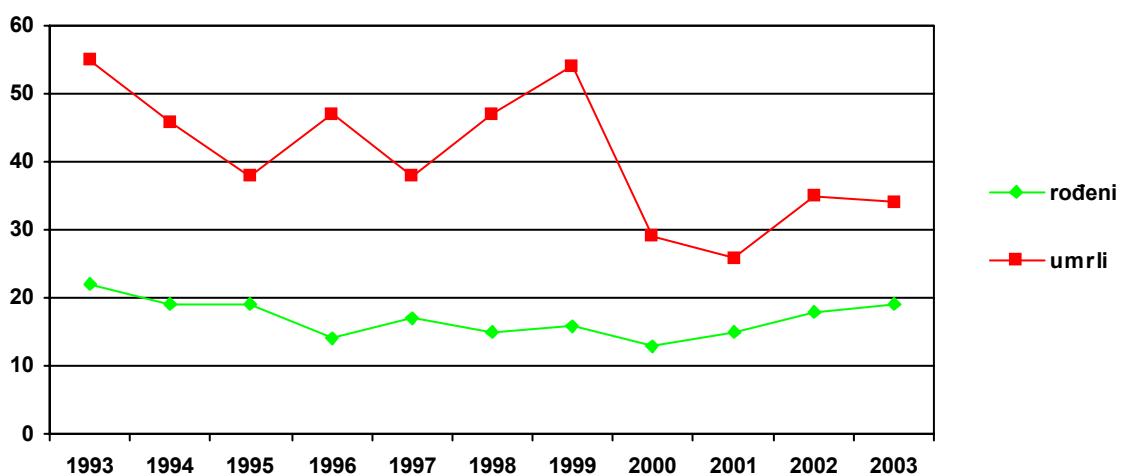
	NASELJA	1948	1953	153/48	1961	161/53	1971	171/61	1981	181/71	1991	191/81	2001	101/91
1	Begovača	63	67	106,35	56	83,58	45	80,36	39	86,67	29	74,36	20	68,97
2	Berek	176	190	107,95	186	97,89	176	94,62	167	94,89	156	93,41	148	94,87
3	Gornja Garešnica	101	110	108,91	111	100,91	86	77,48	77	89,53	70	90,91	59	84,29
4	Kostanjevac	166	173	104,22	161	93,06	119	73,91	92	77,31	76	82,61	62	81,58
5	Krivaja	53	54	101,89	53	98,15	47	88,68	39	82,98	33	84,62	23	69,70
6	Novo Selo Garešničko	48	45	93,75	44	97,78	36	81,82	32	88,89	30	93,75	22	73,33
7	Oštri Zid	101	103	101,98	101	98,06	95	94,06	87	91,58	72	82,76	59	81,94
8	Podgarić	51	47	92,16	47	100,00	37	78,72	31	83,78	30	96,77	30	100,00
9	Potok	47	46	97,87	44	95,65	39	88,64	33	84,62	28	84,85	20	71,43
10	Ruškovac	142	143	100,70	136	95,10	94	69,12	73	77,66	62	84,93	50	80,65
11	Šimljana	99	100	101,01	104	104,00	72	69,23	64	88,89	53	82,81	43	81,13
12	Šimljanica	123	123	100,00	112	91,06	94	83,93	76	80,85	69	90,79	57	82,61
13	Šimljanik	76	72	94,74	67	93,06	53	79,10	41	77,36	32	78,05	20	62,50
	UKUPNO	1.246	1.273	102,17	1.222	95,99	993	81,26	851	85,70	740	86,96	613	82,84

Pregled ukupnog broja stanovnika na području općine od 1948. do 2001. godine prikazan je u slijedećem garfikonu.

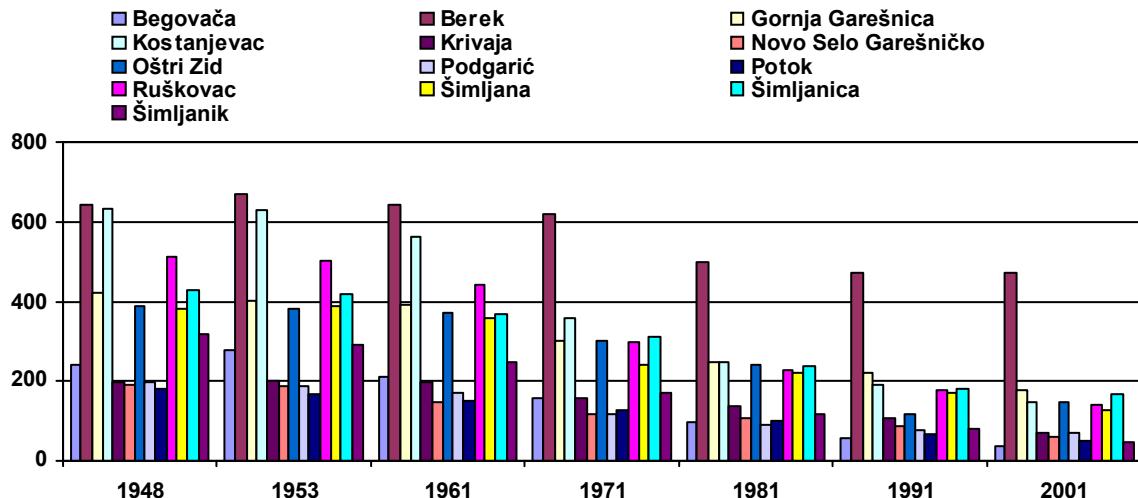

Iz grafičkog prikaza je lako uočljivo da je od 1948. godine pa sve do posljednjeg popisa stanovništva broj stanovnika kontinuirano opadao te je u tom razdoblju umanjen gotovo za dvije trećine. Depopulacija ovog prostora u promatranom razdoblju u prvom redu je posljedica migracije aktivnog stanovništva prema atraktivnijim područjima, prije svega gradovima, vezane uz procese industrijalizacije i deagrarizacije.

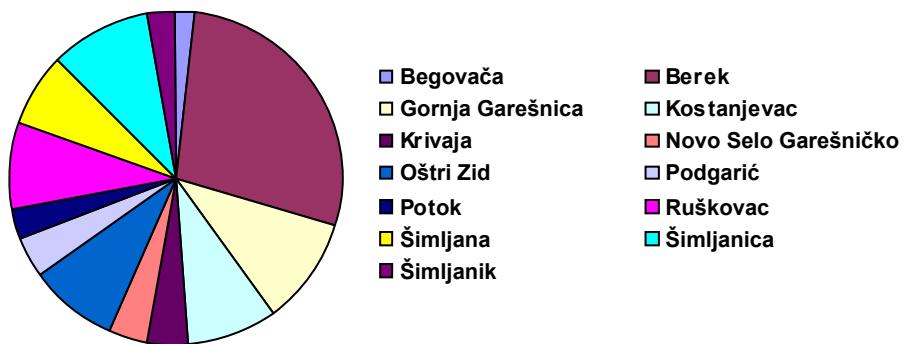
U posljednjih desetak godina prirođeni prirast na području općine kontinuirano je izrazito negativan. Odnos broja rođenih i umrlih na području Općine Berek u tom razdoblju prikazan je slijedećom shemom.

Pregled kretanja broja stanovnika po naseljima dan je u slijedećem grafikonu. Može se uočiti da su u posljednjih pola stoljeća demografski nazadovala sva naselja na opdručju općine.

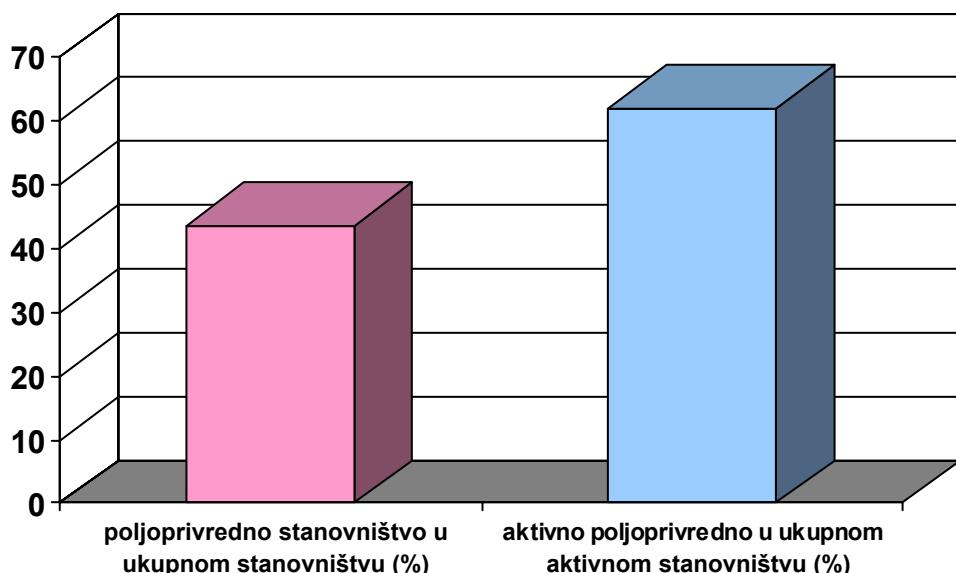
Raspodjela stanovništva 2001. godine prikazana slijedećom shemom pokazuje da je gotovo polovina stanovništva općine smještena u tri naselja: Berek, Gornja Garešnica i Šimljanica.

Prema popisu stanovništva iz 2001. godine ukupno poljoprivredno stanovništvo iznosilo je 742 ili 43,49% ukupnog stanovništva. U sljedećoj tablici dani su osnovni podaci o poljoprivrednom stanovništvu Općine Berek.

TABLICA – Poljoprivredno stanovništvo

spol	ukupno poljoprivreno stanovništvo	aktivno poljoprivredno stanovništvo			
		svega	obavljaju zanimanje na svom poljop. gospodarstvu i ne zapošljavaju radnike	obavljaju zanimanje na svom poljop. gospodarstvu i zapošljavaju radnike	pomažući članovi
svega	742	548	332	1	178
m	382	295	223	1	37
ž	360	253	109	-	141

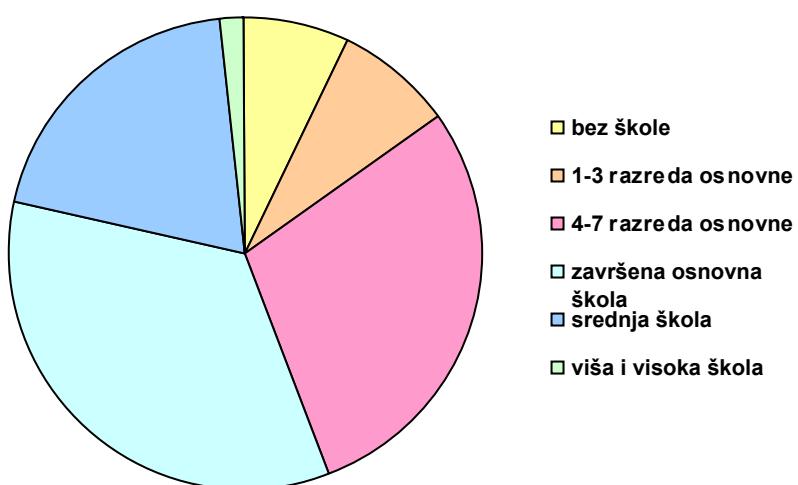

Uočava se da je udio poljoprivrednog stanovništva na području općine vrlo visok, što upućuje na činjenicu da je Općina Berek u gospodarskom smislu orijentirana gotovo isključivo na poljoprivrednu proizvodnju.

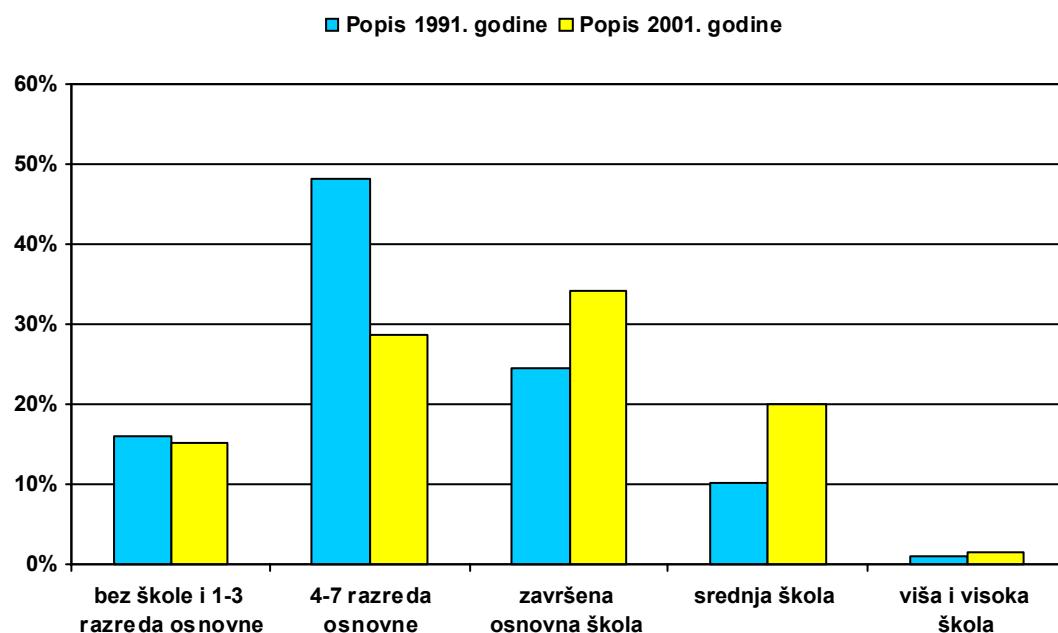
Prema podacima sa Popisa poljoprivrede 2003. godine, 538 kućanstava na području Općine Berek (87,77%) posjeduje poljoprivredno gospodarstvo, sa ukupnom raspoloživom površinom zemljišta od 2.766,69 ha. Na temelju prosječne površine poljoprivrednog gospodarstva na području općine, koja iznosi 4,2 ha, može se zaključiti da je većina gospodarstava prema svojoj površini, proizvodnim kapacitetima u poljoprivrednoj proizvodnji i ostvarenim ekonomskim rezultatima vrlo mala te uglavnom proizvode samo za potrebe svog kućanstva.

Prema školskoj spremi i pismenosti za stanovništvo iznad 15 godina (prema popisu 2001. godine) situacija je bila slijedeća: 7,21% bez školske spreme, 8,11% sa završenih 1-3 razreda osnovne škole, 28,83% sa završenih 4-7 razreda osnovne škole, 34,30% sa završenom osnovnom školom, 19,96% sa srednjom školom te 1,59% sa višim i visokim obrazovanjem.

Može se reći da obrazovna struktura na području općine nije na zadovoljavajućoj razini, budući da više od 3/4 stanovništva ima osnovno ili niže obrazovanje. Ova činjenica može predstavljati značajan ograničavajući faktor u planiranom razvoju općine.

Iako je obrazovna struktura nepovoljna, ipak je u tom pogledu ostvaren određeni pozitivni pomak u odnosu na stanje zabilježeno na popisu stanovništva 1991. godine. Iz usporednog prikaza obrazovne strukture sa posljednja dva popisa stanovništva uočljivo je da je u posljednjih deset godina nešto porastao broj srednjeobrazovanog stanovništva, dok se nasuprot tome, broj stanovnika sa nižim obrazovanjem smanjio.

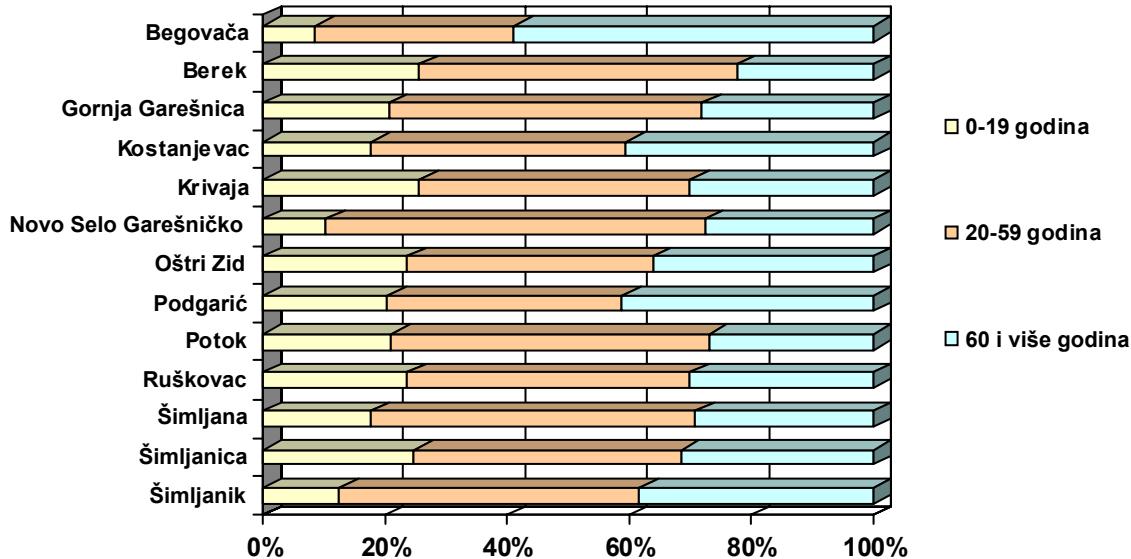

Dobna struktura stanovništva prema podacima sa popisa 2001. godine je također vrlo nepovoljna, što se vidi i iz priložene tablice:

NASELJE	UKUPNO	0-19 GODINA	20-59 GODINA	60 I VIŠE GODINA	NEPOZNATO	INDEKS STAROSTI
Begovača	34	3	11	20	0	666,67
Berek	475	122	247	106	0	86,89
Gornja Garešnica	175	36	89	49	1	136,11
Kostanjevac	147	26	61	59	1	226,92
Krivaja	70	18	31	21	0	116,67
Novo Selo Garešničko	59	6	36	16	1	266,67
Oštri Zid	147	35	59	53	0	151,43
Podgarić	68	14	26	28	0	200,00
Potok	52	11	27	14	0	127,27
Ruškovac	143	34	66	43	0	126,47
Šimljana	124	22	66	36	0	163,64
Šimljanica	165	41	72	52	0	126,83
Šimljanik	47	6	23	18	0	300,00
UKUPNO	1706	374	814	515	3	137,70

Udio stanovništva od 0 do 19 godina iznosi 21,96%, stanovništva od 20 do 59 godina 47,80%, a stanovništva iznad 60 godina čak 30,24%. Na temelju ovih podataka može se konstatirati da je stanovništvo Općine Berek duboko zašlo u proces starenja, što također predstavlja značajan ograničavajući faktor razvoja. Indeksi starosti po naseljima iz gornje tablice, kao i grafikon dobne strukture

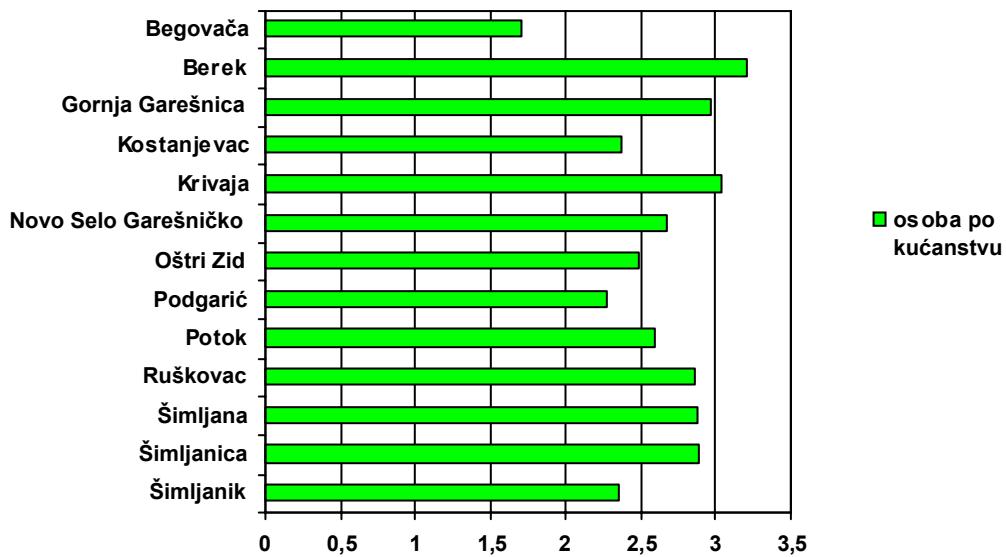
pokazuju da nešto povoljniji omjer mladog i starog stanovništva ima središte općine te da je stanovništvo Begovače, Kostanjevca, Novog Sela Garešničkog, Podgarića i Šimljanika izrazito staro.

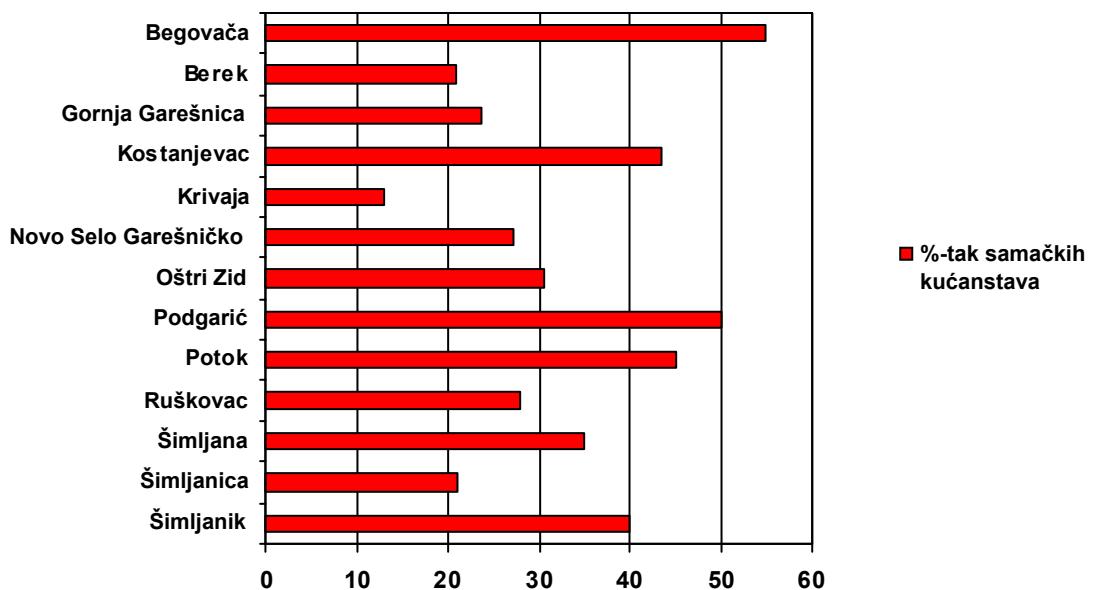
Slijedeća tablica daje pregled broja kućanstava po naseljima prema popisu stanovništva 2001. godine.

NASELJA	UKUPNO KUĆANSTAVA	OBITELJSKA KUĆANSTVA	SAMAČKA KUĆANSTVA
Begovača	20	9	11
Berek	148	114	31
Gornja Garešnica	59	44	14
Kostanjevac	62	32	27
Krivaja	23	19	3
Novo Selo Garešničko	22	15	6
Oštri Zid	59	41	18
Podgarić	30	14	15
Potok	20	11	9
Ruškovac	50	34	14
Šimljana	43	28	15
Šimljanica	57	41	12
Šimljanik	20	12	8
UKUPNO	613	414	183

Broj kućanstava je u posljednjih pedesetak godina padaо blaže od broja stanovnika. Srazmjerno tome padaо je "obiteljski faktor", odnosno broj članova u kućanstvu te sada iznosi 2,78 prema 3,80 zabilježenih na popisu stanovništva 1948. godine. Pri tome je znatno porastao broj samačkih i staračkih kućanstava. Pregled "obiteljskog faktora" po naseljima dan je u slijedećem grafičkom prikazu.

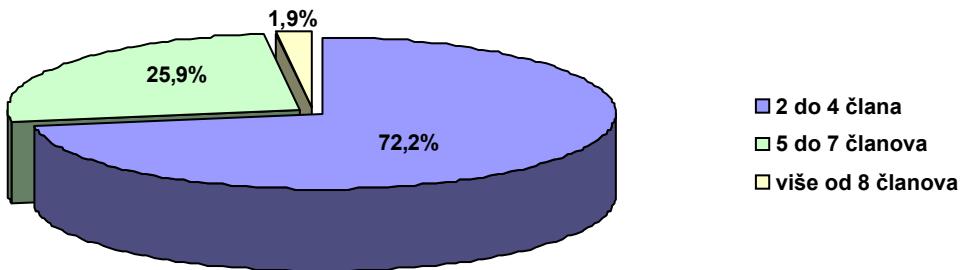

Jedan od glavnih razloga loše demografske slike općine je velik broj samačkih kućanstava. Prema posljednjem popisu stanovništva gotovo trećinu kućanstava (29,85%) na području općine predstavljaju samačka kućanstva, od kojih je većina staračka. Sljedeći grafikon pokazuje da je u tom pogledu posebno teška situacija u Begovači, Podgariću, Potoku, Kostanjevcu i Šimljaniku, dok nešto povoljniji udio samačkih kućanstava imaju samo naselja Krivaja, Berek i Šimljanica.

Pregled obiteljskih kućanstava prema broju članova (popis 2001. godine) dan je u slijedećoj tablici i grafikonu.

Naselje	Obiteljska kućanstva prema broju članova								8 i više	
	svega	2	3	4	5	6	7		broj kućanstava	ukupno članova
Begovača	9	5	3	1	-	-	-	-	-	-
Berek	114	34	18	25	21	9	4	3	29	
Gornja Garešnica	44	12	8	12	9	3	-	-	-	-
Kostanjevac	32	13	5	5	5	2	1	1	8	
Krivaja	19	10	2	2	2	2	-	1	9	
Novo Selo Garešničko	15	5	4	2	3	1	-	-	-	-
Oštri Zid	41	18	10	7	3	2	-	1	8	
Podgarić	14	6	1	2	3	1	1	-	-	-
Potok	11	5	-	-	3	3	-	-	-	-
Ruškovac	34	13	7	4	3	5	1	1	9	
Šimljana	28	8	4	8	2	4	1	1	8	
Šimljanica	41	18	7	4	6	3	3	-	-	-
Šimljanik	12	3	5	3	-	1	-	-	-	-
UKUPNO	414	150	74	75	60	36	11	8	71	

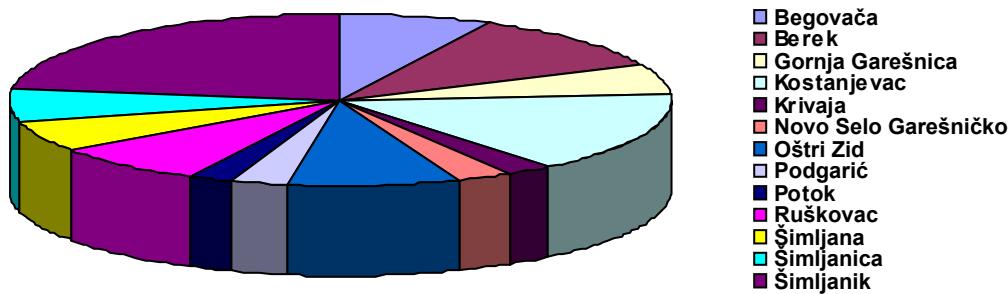

1.1.1.2. Naseljenost

Na području Općine Berek nalazi se 13 naselja (Begovača, Berek, Gornja Garešnica, Kostanjevac, Krivaja, Novo Selo Garešničko, Oštri Zid, Podgarić, Potok, Ruškovac, Šimljana, Šimljanica, Šimljanik). Naselja Općine Berek su u prosjeku vrlo mala (niti jedno naselje na području općine nema više od 500 stanovnika).

Područje općine prostire se na površini od $111,17 \text{ km}^2$ odnosno 4,22% ukupne površine županije koja iznosi $2636,67 \text{ km}^2$. Ne računajući gradove, Općina Berek je prema površini među većima u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji.

Udio površine pojedinih naselja u ukupnoj površini Općine Berek dan je u slijedećem grafičkom prikazu:

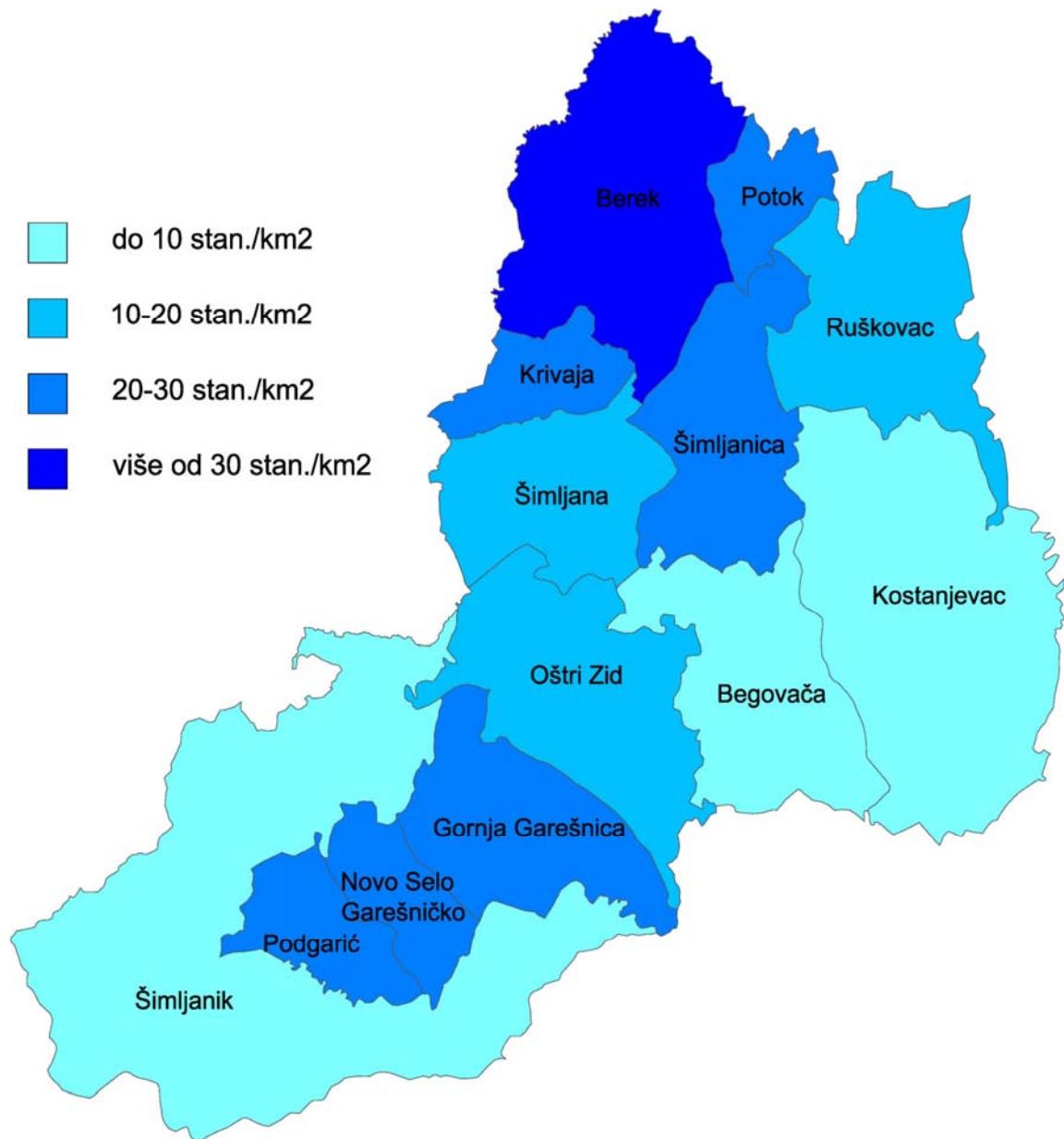
Općina Berek je područje sa vrlo niskom gustoćom naseljenosti. Gustoća od 15,35 st./km² svrstava ovu općinu u red najslabije naseljenih dijelova Bjelovarsko-bilogorske županije, koja se pak može svrstati među slabije naseljena područja Hrvatske. Gustoća naseljenosti na području županije je 50,47 st./km², dok je prosječna gustoća naseljenosti u Hrvatskoj 77,4 st./km².

Može se zaključiti da prostor ni u kojem slučaju ne predstavlja ograničavajući faktor razvoja općine. Prostorne rezerve kojima općina raspolaže bit će njena prednost u budućem razvoju, a jedan od zadataka Prostornog plana uređenja općine bit će da stvori uvjete za njenu realizaciju.

U slijedećoj tablici dan je pregled površina pojedinih naselja općine i njihova gustoća naseljenosti te podaci o broju stanovnika, stanova i domaćinstava sa posljednja dva popisa stanovništva:

Općina Berek	Površina		Stanovnici				Stanovi				Domaćinstva		Gustoća naseljenosti
			Popis 1991.	Popis 2001.	
	km ²	%	broj	%	broj	%	broj	%	broj	%	broj	broj	broj st./km ²
UKUPNO	111,17	100,00	1.997	100,00	1.706	100,00	862	100,00	820	100,00	740	613	15,35
1 Begovača	8,30	7,47	55	2,75	34	1,99	30	3,48	28	3,41	29	20	4,10
2 Berek	11,63	10,46	475	23,79	475	27,84	184	21,35	195	23,78	156	148	40,84
3 Gornja Garešnica	6,87	6,18	221	11,07	175	10,26	79	9,16	76	9,27	70	59	25,47
4 Kostanjevac	16,63	14,96	190	9,51	147	8,62	104	12,06	89	10,85	76	62	8,84
5 Krivaja	2,69	2,42	107	5,36	70	4,10	33	3,83	28	3,41	33	23	26,02
6 Novo Selo Garešničko	2,89	2,60	88	4,41	59	3,46	36	4,18	33	4,02	30	22	20,42
7 Oštri Zid	9,38	8,44	117	5,86	147	8,62	87	10,09	77	9,39	72	59	15,67
8 Podgarić	3,16	2,84	76	3,81	68	3,99	31	3,60	38	4,63	30	30	21,52
9 Potok	2,42	2,18	63	3,15	52	3,05	31	3,60	29	3,54	28	20	21,49
10 Ruškovac	8,28	7,45	175	8,76	143	8,38	70	8,12	66	8,05	62	50	17,27
11 Šimljana	6,36	5,72	169	8,46	124	7,27	64	7,42	54	6,59	53	43	19,50
12 Šimlanica	7,15	6,43	182	9,11	165	9,67	71	8,24	78	9,51	69	57	23,08
13 Šimjanik	25,41	22,86	79	3,96	47	2,75	42	4,87	29	3,54	32	20	1,85

Uočava se da su najgušće naseljeni dijelovi općine kojima prolaze najvažniji prometni pravci. Stanovništvo se koncentriralo u naseljima uz glavne prometnice u prvom redu zbog pogodnosti koje pruža ovaj prostor, od sadržaja najznačajnijih društvenih funkcija do dobre prometne povezanosti sa susjednim općinama i gradovima.

Prikaz broja stanovnika, privatnih kućanstava i stambenih jedinica po naseljima prema popisu stanovništva iz 2001. godine dan je u slijedećoj tablici:

NASELJE	UKUPAN BROJ STANOVNika	PRIVATNA KUĆANSTVA	STAMBENE JEDINICE	
			SVEGA	STANovi ZA STALNO STANOvANje
Begovača	34	20	33	28
Berek	475	148	222	195
Gornja Garešnica	175	59	83	76
Kostanjevac	147	62	96	89
Krivaja	70	23	38	28
Novo Selo Garešničko	59	22	34	33
Oštri Zid	147	59	92	77
Podgarić	68	30	99	38
Potok	52	20	36	29
Ruškovac	143	50	73	66
Šimljana	124	43	59	54
Šimljanica	165	57	79	78
Šimljanik	47	20	43	29
UKUPNO	1.706	613	987	820

Slijedeća tablica daje pregled ukupnog broja stanova i njihovih površina na području Općine Berek, prema podacima sa popisa stanovništva 2001. godine.

stanovi	ukupno	stanovi za stalno stanovanje				stanovi koji se koriste povremeno		stanovi u kojima se samo obavljala djelatnost
		ukupno	nastanjeni	privremeno nastanjeni	napušteni	stanovi za odmor	u vrijeme sezonskih radova u poljoprivredi	
broj	985	826	609	93	124	151	8	-
m ²	59.550	53.042	41.399	5.653	5.990	6.211	297	-

Prosječna veličina svih stanova na području Općine Berek iznosi 60,46 m². Prosječna veličina stanova za stalno stanovanje je 64,22 m², dok je prosječan stan za odmor znatno manji (41,13 m²). Općenito se može zaključiti da je standard stanovanja u naseljima Općine Berek dobar, što je vidljivo iz prosječne veličine stanova za stalno stanovanje, a i iz podatka o prosječnoj površini stana po osobi. Prosječan stanovnik područja općine raspolaze sa 31,09 m² stambenog prostora.

1.1.1.3. Klima

Glavna obilježja klime ovog prostora uklapaju se u opće klimatske uvjete zapadnog dijela Panonske nizine. To je područje s izrazitim godišnjim dobima, gdje se miješaju utjecaji euroazijskog kopna, Atlantika i Sredozemlja. To se očituje na taj način da u nekim pokazateljima klime dolazi do izražaja maritimnost, a u drugim kontinentalnost klime, pri čemu niti jedno od ovih obilježja ne prevladava. Prema Koopenovoj klasifikaciji klime ovaj prostor pripada klimatskom području "Cfbw". To je područje umjereno tople kišne klime u kojoj nema suhog razdoblja tijekom godine i oborine su jednoliko raspoređene na cijelu godinu. Najsuši dio godine je u hladno godišnje doba. U godišnjem hodu padalina izdvajaju se dva maksimuma, jedan je u proljeće u svibnju, a drugi ljeti u srpnju ili kolovozu. Između ova dva maksimuma je nešto suše razdoblje.

1.1.1.4. Reljef i tlo

Geološki sastav i reljef ne predstavljaju ograničavajući faktor razvoja. U naseljenim dijelovima općine prevladavaju tereni relativno malih nadmorskih visina, umjerenih nagiba i povoljnog sastava, što osigurava neometano gospodarsko korištenje i uvođenje infrastrukture. Za daljnji razvoj područja općine potrebno je provesti optimalizaciju prostora po iskoristivosti i namjeni, a pri tome vodeći računa o održavanju prirodne i ekološke ravnoteže. Imajući u vidu značaj poljoprivrednog zemljišta za sadašnje i buduće gospodarske aktivnosti na području općine u izradi plana uzete su u obzir pedološke značajke poljoprivrednih tala Općine Berek koje su korištene kao osnova za određivanje namjene površina.

Poznavanje pedoloških značajki je osnovna pretpostavka za svrshodno i racionalno korištenje tala. U sklopu izrade prostornih planova tla se moraju vrednovati ne samo s gledišta načina korištenja nego i s gledišta mogućnosti korištenja, a što je moguće jedino na temelju poznavanja značajki tala. Treba znati da je zemljište neumnoživo i vječito dobro. Zemljište u širem smislu, a tlo u užem, temelj su proizvodnje hrane, stoga njime treba racionalno gospodariti i u očuvanom ga obliku ostaviti generacijama. Veliku opasnost danas predstavlja trajni gubitak posebno kvalitetnijih tala uslijed neopravdane i neracionalne prenamjene. Stoga je vrlo važno da se prilikom izrade prostornih planova koriste i uvažavaju pedološke značajke pojedinih tala jer će se samo na taj način osigurati adekvatna zaštita kvalitetnijih tala.

Prema «Pravilniku o sadržaju, mjerilima kartografskih prikaza, obaveznim prostornim pokazateljima i standardu elborata prostornih planova» (N.N. 106/98) kategorije poljoprivrednih tala su razvrstane na sljedeći način:

- P1 – osobito vrijedna obradiva tla,*
- P2 – vrijedna obradiva tla,*
- P3 – ostala obradiva tla,*
- PŠ – ostala tla.*

Na području Općine Berek nema osobito vrijednih obradivih tala (P1), već se najkvalitetnije zemljište svrstava u skupinu vrijednih obradivih tala (P2). Vrijedna obradiva tla imaju relativno mala ograničenja za oraničnu biljnu proizvodnju. Iz ove su skupine tala na području Općine Berek zastupljena lesivirana tla na zaravnima i vrlo blagim nagibima ispod 5% te nemaju značajan udio u ukupnim poljoprivrednim površinama. Ove se površine nalaze na području naselja Berek, istočno od županijske ceste Ž-3084. Na ovim tlima vlaženje je minimalno i bez većeg zadržavanja vode u profilu. Fizička svojstva tla za vodu su uglavnom dobra. Zbog znatnog učešća praha i povećane zbijenosti tla u podoraničnom horizontu potrebno je podrivanje ili rastresanje. Tlo je vrlo pogodno za oraničnu biljnu proizvodnju. Deficit vlage se često javlja u ljetnim mjesecima. Uz navodnjavanje, redovite agrotehničke mjere i mjestimičnu-rijetku drenažu, ova bi tla omogućila raznovrsnu, visoku i stabilnu poljoprivrednu proizvodnju.

Najveći dio poljoprivrednih površina na području Općine Berek zauzimaju ostala obradiva tla prostorne kategorije P3. Od ostalih obradivih tala najzastupljenija su lesivirana i pseudoglejna obronačna tla u južnom dijelu te pseudoglej na zaravni u sjevernom dijelu općine. Prema svojim fizičkim i kemijskim svojstvima obronačna lesivirana i pseudoglejna tla iziskuju relativno manji obim mjera zaštite od erozije, obradu paralelno sa izohipsama i mjestimično, na ravnim terenima, navodnjavanje

iz malih akumulacija. U istom smjeru na velikim razmacima treba postaviti kolektorske drenove i u takvim uvjetima provoditi podrivanje tla uz gnojidbu. Za pseudoglej na zaravni je najznačajnija mjera popravka vodno zračnog režima. Uz gušću drenažu, podrivanje, uvođenje trava u plodored i navodnjavanje postižu se izvanredno pozitivni rezultati.

Manji udio u ukupnim poljoprivrednim površinama Općine Berek imaju ostala tla (PŠ) koja se nalaze uglavnom u dolinama vodotokova. Ova tla obuhvaćaju uvjetno dobra tla kao što su pseudo glej-glej i hipoglej, koja su jako podložna prevlaživanju i imaju nepovoljna fizička svojstva. Kod ovih tala je izražen utjecaj prevlaživanja uslijed visokog nivoa podzemnih voda, pogotovo u proljeće. Kod pseudoglej-gleja je izražen i nepovoljni utjecaj voda od padalina u površinskom horizontu, što dodatno pogoršava uvjete vodno zračnog režima. I pored toga uz intenzivnu odvodnju, agrotehniku kao i zaštitu od vanjskih voda, na ovim tlima bi se postigli visoki rezultati u proizvodnji, tim prije što su u pitanju tla neutralne reakcije i s dosta humusa (3 – 5%). Navodnjavanje ovih tala naročito u periodu njihove transformacije u tla povoljnog vodno zračnog režima nije neophodna.

U svrhu očuvanja kvalitetnog poljoprivrednog tla kao jednog od najvažnijih prirodnih resursa, za buduće naraštaje, njegovo korištenje treba temeljiti na održivoj poljoprivredi, bezpasnoj za okoliš. Stoga je potrebno provoditi zaštitu poljoprivrednog zemljišta od onečišćenja i to zabranom, ograničavanjem i sprječavanjem direktnog unošenja te unošenja vodom i zrakom štetnih tvari i poduzimanjem drugih mjera za očuvanje i poboljšanje njegove plodnosti.

Najčešći, a ujedno i najteži oblik trajnog gubitka tla je trajno oštećenje u smislu promjene načina korištenja poljoprivrednog zemljišta i to u prvom redu za potrebe izvođenja infrastrukture, izgradnje dijelova naselja, prometnica i sl. Prostorni plan uređenja općine stoga treba voditi računa o tome da se zaštiti poljoprivredno tlo, posebno tlo P2 kategorije, koje je potrebno sačuvati isključivo za potrebe poljoprivredne proizvodnje. Stoga je, ukoliko dođe do potrebe za novom izgradnjom, poželjno da se ona izvodi na P3 i PŠ prostornim kategorijama korištenja zemljišta.

1.1.2. Prostorno razvojne i resursne značajke

Općina Berek locirana je u zapadnom dijelu Bjelovarsko-bilogorske županije na ravnom do blago brežuljkastom području. Najznačajniji prirodni resursi Općine Berek su velike površine relativno kvalitetnog poljoprivrednog zemljišta te šume koje zauzimaju nešto manje od polovine površine općine. Najkvalitetnije poljoprivredno zemljište nalazi se u sjevernom dijelu općine na ravnim i blago brežuljkastim površinama.

Središte Općine Berek je istoimeni naselje u njenom sjevernom dijelu, locirano na glavnoj prometnici, županijskoj cesti Ž-3084, kojom je ostvarena relativno kvalitetna povezanost sa gradovima Bjelovarom i Garešnicom. U ovom donekle urbaniziranom naselju živi više od četrtine stanovništva općine. Ovdje je smještena većina društvenih sadržaja potrebnih stanovništvu općine u svakodnevnom životu: općina, pošta, osnovna škola, trgovina, više ugostiteljskih lokala itd. Prometna povezanost unutar općine je relativno dobra te omogućuje stanovništvu svih dijelova općine korištenje sadržaja središnjeg naselja.

Ostala naselja na području općine su pretežno ruralnog karaktera, bez značajnijih gospodarskih i društvenih sadržaja.

Južni dio općine zauzimaju šume istočnih obronaka Moslavačke gore. Ovaj dio općine karakterizira slabija naseljenost te izrazito negativni demografski pokazatelji.

Karakteristika Općine Berek, kao i većine sličnih manjih i slabije urbaniziranih sredina, je konstantna depopulacija izazvana iseljavanjem u atraktivnija područja, kojom je broj stanovnika u naseljima općine u posljednjih 50 godina smanjen za gotovo dvije trećine. Jedna od važnijih zadaća ovog plana bit će stvaranje uvjeta koji će omogućiti različite razvojne scenarije, poticanje gospodarskih aktivnosti i zapošljavanja te podizanje opće razine infrastrukture i komunalne opremljenosti kojom će prostor općine postati atraktivnijim za život te na taj način zaustaviti daljnji odljev stanovništva prema drugim područjima.

Prema razvojnoj osjetljivosti, odnosno mogućnosti prilagodbe planiranim promjenama, na temelju analize demografskih, gospodarskih i socio-kulturnih pokazatelja naselja Općine Berek možemo podijeliti u tri skupine:

- naselja sa izrazitim nazadovanjem u razvitku (naselja sa izrazito negativnim svim pokazateljima, prometno izolirana, duboko u procesu izumiranja, sa velikim udjelom poljoprivrednog stanovništva, izrazito nepovoljne obrazovne strukture, bez radnih mesta u naselju, minimalno opremljena komunalnom i društvenom infrastrukturom. U ovu skupinu naselja mogu se svrstati Potok, Krivaja, Šimljanica, Begovača, Kostanjevac, Šimljanik),
- naselja sa nazadovanjem u razvitku (naselja sa izrazito negativnim gotovo svim pokazateljima, podalje od glavnih prometnica, izrazite demografske starosti, u procesu izrazite depopulacije ili izumiranja, sa velikim udjelom poljoprivrednog stanovništva, izrazito nepovoljne obrazovne strukture, praktično bez radnih mesta u naselju, minimalno opremljena komunalnom i društvenom infrastrukturom. Ovoj skupini pripadaju naselja Ruškovac, Šimljana, Oštari Zid, Gornja Garešnica, Novo Selo Garešničko, Podgarić),
- naselja sa zaostajanjem u razvitku (ovo je prosječan tip naselja na području županije sa negativnim gotovo svim pokazateljima, ali ipak bliže glavnim prometnicama ili uz njih, sa uznapredovalim procesom depopulacije, relativno dobro opskrbljena komunalnom infrastrukturom. U ovu skupinu

naselja pripada samo središte općine).

Postojeće prirodne datosti prostora, velike površine poljoprivrednog i šumskog zemljišta, kao i sadašnja izgrađenost prostora, pružaju Općini Berek vrlo dobre mogućnosti gospodarskog razvijanja. Prostor Općine Berek tradicionalno je okrenut poljoprivredi i stočarstvu kao najvažnijim gospodarskim djelatnostima. Najznačajniji prirodni resursi kojima općina raspolaže, poljoprivredno zemljište i šumske površine, odredit će i buduću gospodarsku strukturu, također najvećim dijelom vezanu uz njihovo korištenje. Stoga u pogledu usmjeravanja razvoja gospodarstva ne treba inzistirati na velikim promjenama, osim što uz ove već postojeće djelatnosti, posebno treba razmotriti i mogućnost razvoja različitih oblika turizma.

Iako na području općine nema temeljem Zakona o zaštiti prirode (NN 70/05) zaštićenih prirodnih vrijednosti, pitomost i mirnoća ovog kraja te vrlo visok stupanj ekološke kvalitete daju ovom prostoru značajan turistički potencijal koji je još gotovo u potpunosti neiskorišten.

Turizam bi mogao imati vrlo važnu ulogu u revitalizaciji perifernih seoskih naselja. U okviru razvoja turističkih djelatnosti posebnu pažnju treba posvetiti razvoju seoskog i ekološkog turizma, uz uvođenje kulturnih i društvenih sadržaja vezanih uz tradicionalne običaje ovog kraja te proizvodnju ekološki čistih poljoprivrednih proizvoda, za što na ovom prostoru postoje vrlo dobri uvjeti.

Također, vrlo dobra pošumljenost i bogatstvo životinjskim vrstama pružaju značajne mogućnosti za razvoj lovnog turizma te je na kvalitetnijim šumskim lokacijama moguća izgradnja objekata za te potrebe.

Dodatna povoljna okolnost i razvojna prednost općine je njena vrlo niska gustoća naseljenosti, što ukazuje da ovdje postoje zнатне prostorne rezerve i za razvoj gospodarskih djelatnosti.

Zaključno se može konstatirati da Općina Berek raspolaže značajnim razvojnim resursima, međutim, sudeći prema postojećim trendovima u razvoju općine, bez skorog i odlučnog zahvata šire zajednice vrlo teško će biti zaustaviti procese demografskog i gospodarskog nazadovanja.

Ocjena stanja kulturno-povijesnih vrijednosti

Današnjim granicama Općine Berek obuhvaćeno je 13 naselja: Begovača, Berek, Gornja Garešnica, Kostanjevac, Krivaja, Novo Selo Garešničko, Oštri Zid, Podgarić, Potok, Ruškovac, Šimljana, Šimljanica i Šimljanik.

Na području općine nema kulturnih dobara nacionalnog značaja.

Od kulturnih dobara regionalnog i lokalnog značaja na području Općine Berek nalaze se:

Iz skupine *Sakralne građevine*:

- kapela sv. Mihaela u Bereku
- pravoslavna kapela sv. Ilike u Bereku
- kapela sv. Erazma u Kostanjevcu
- zvonara i kapelica-poklonac u Šimljani

Iz skupine *Civilne građevine*:

- stara škola u Gornjoj Garešnici
- stara škola u Ruškovcu
- stara škola u Šimljanici

Iz skupine *Gospodarske građevine*:

- mlin u Bereku

Iz skupine *Fortifikacijske građevine*:

- Podgarić, stari grad Garić-grad

Iz skupine *Povijesno-memorijalni spomenici*:

- Podgarić, u Moslavačkoj gori, u šumi kod mjesta «Stara straža», podignut spomenik sa spomen pločom, mjesto formiranja Moslavačke brigade
- Podgarić, spomeničko mjesto «Nova konspiracija» i spomen ploča, mjesto partizanske bolnice
- Podgarić, spomeničko mjesto «Stara konspiracija» i spomen ploča, mjesto partizanske bolnice

Iz skupine *Arheološki lokaliteti i zone*:

- Podgarić, Bršljanovac, Bršljanovac
- Podgarić, Garić grad

Iz skupine *Spomen područja*:

- Krivaja, mjesto bitke Krivaja - Alaginac

Županijskim prostornim planom evidentirana su i slijedeća povijesna naselja seoskih obilježja, odnosno njihovi dijelovi:

- Berek (dio naselja, ambijentalna cjelina seoskih obilježja ujednačene tradicijske arhitekture)
- Gornja Garešnica (mala ruralna cjelina uz kapele i škole i niz tradicijske arhitekture prema istoku)
- Oštri Zid (mala očuvana cjelina, niz tradicijskih parcela sa pripadajućom arhitekturom)
- Ruškovac (mala ambijentalna cjelina seoskih obilježja)

Zaštita je provedena na razmjerno malom broju objekata kulturno-povijesnog naslijeđa. U sklopu izrade konzervatorske podloge za potrebe ovog plana predviđen je detaljni obilazak terena te detaljno popisivanje i valoriziranje kulturne baštine Općine Berek s ciljem da se zaštite sve kulturno povijesne, posebice graditeljske vrijednosti te da se stvore uvjeti za njihovu adekvatnu obnovu.

Tipologija i stanje naselja i narodnog graditeljstva

Svaki prostor ima određene pejzažne vrijednosti i kao takav utječe na kvalitetu života, a dominantni elementi krajolika utječu na identitet prostora i organizaciju života unutar njega. Uravnoteženost antropogenih i prirodnih elemenata također utječe na vrijednost krajolika i kvalitetu cjelokupnog življjenja na određenom prostoru. Naselja su važan produkt kontinuiranog djelovanja čovjeka u prostoru i bitan element za njegovo vrednovanje.

Značajniji gradovi i naselja na području središnje Hrvatske prvi puta se formiraju u srednjevjekovnom razdoblju. Nakon razdoblja stagnacije i nazadovanja u toku turskih provala u 16. i 17. stoljeću obnova naselja počela je krajem 17. stoljeća. Naselja su nastajala spontano, gradnjom kuća na središnjim pozicijama pojedinih zemljишnih posjeda, pozicijama koje su omogućavale neposredan pristup do poljoprivrednih površina. Naselja Općine Berek karakteristična su za takav tip izduženih ruralnih naselja razvedenih duž puteva. Prostorna struktura naselja oblikovana je uz prilagodbe reljefu i krajoliku te ima izrazito organičan, prirodan

oblik.

Najzanimljiviji arhitektonski element koji se pojavljuje na području Općine Berek jesu gospodarske građevine. To su prizemne građevine dvostrešnog krovišta, smještene u pravilu u dubini dvorišta paralelno sa uličnom linijom. Na svakoj nalazimo po dva izražena zabata orijentirana prema ulici ispod kojih se nalaze kolni ulazi. Drvena vrata kolnih ulaza izrađena su od vertikalnih bojenih dasaka između kojih se interpoliraju manje kontrastno bojene letve. Zidani dijelovi građevine obavezno imaju plitki trijem na niskim lukovima orijentiranim prema ulici, dok su drveni dijelovi u pravilu izvedeni sa opisanim dekorativnim uzorkom i kontrastno bojeni. Ova upečatljiva tipologija karakterizira šire područje, na taj način dajući prepoznatljivost području istočne Moslavine.

Precizna izvedba i likovni uzorci koji se pojavljuju na gospodarskim građevinama pokazuju ambiciju pučkih graditelja da na ovim utilitarnim objektima pokažu svoje umijeće te na taj način obilježe važnost ovih građevina u svakodnevnom životu sela. Korišteni apstraktni likovni uzorak također pokazuje da se prepoznatljivost, originalnost i reprenzativnost arhitekture ne moraju nužno postizati nepotrebnom slikovitošću recentne arhitekture sa krovčima, tornjićima, ornamentiranim ogradama, balustradama i sličnim.

Ove su građevine krajne jednostavne i racionalne u tehničkoj izvedbi, duhovite i zabavne u svojoj nesputanoj likovnosti, te u konačnici monumentalni i upečatljivi simboli jednog prosperitetnog područja i jednog optimističnog vremena. Ovaj tradicionalni način gradnje gospodarskih grđevina treba čuvati i obnavljati jer predstavlja dragocjenu osebujnost kojom se ovaj prostor izdvaja u županiji i široj regiji.

Valorizacija seoskih naselja

Seoska naselja vrednovana su s obzirom na očuvanost seoskog prostora, tradičijskih elemenata okućnica, povijesne matrice i graditeljske strukture, omjera između očuvanosti izvornih zgrada i novoizvedenih, te niza drugih, već ustaljenih u konzervatorskom pristupu vrednovanja seoskih aglomeracija.

Ograničenja u korištenju zemljišta

Zbog određenog režima zaštite ograničava se korištenje zemljišta u granicama zaštićenih naseobinskih cjelina odnosno njihovih dijelova, arheoloških lokaliteta, te na cjelokupnim površinama pripadajućih parcela pojedinačno zaštićenih spomeničkih objekata.

1.1.3. Planski pokazatelji i obveze iz dokumenata prostornog uređenja šireg područja i ocjena postojećih prostornih planova

Planovi višeg reda koji treba uvažiti pri izradi PPUO Berek su:

-*Program prostornog uređenja Republike Hrvatske*

Program prostornog uređenja temeljni je dokument prema kojem se uređuje prostor u državi, a njegovi zaključci su obveza za sve planove nižeg reda. Programom utvrđeni ciljevi koji su posebno relevantni za predmetni plan su slijedeći.

U poglavlju 1.Osnovni ciljevi i usmjerenja prostornog razvoja program navodi:
Uvažiti zajednička obilježja i osobitosti područja kao osnovu za utvrđivanje

zajedničkih kriterija korištenja prostora i razmještaja djelatnosti. Prilikom usklađenja interesa korištenja prostora treba uzeti u obzir pojačan interes za ulaganje na nekim prostorima te utvrditi stvarnu vrijednost i visoke standarde uređenja zemljišta koji će osigurati svrhovito korištenje i kvalitetno uređenje prostora.

U poglavlju 2.2.4. Planiranje uređenja područja naselja navodi se:

Konsolidacija prostora naselja treba se temeljiti na njihovim obilježjima te očuvanju regionalnih odlika gradova i naselja. Prioritet zadovoljenja potreba konsolidacije prostora gradova je urbana obnova postojećih struktura (rekonstrukcijom, sanacijom i sl.) čime treba očuvati graditeljski identitet povijesnih središta naselja.

U poglavlju 5.3. Zaštita graditeljske baštine:

Treba uspostaviti uravnoteženi odnos između osnovnih povijesnih oblika graditeljske baštine i suvremenih graditeljskih pojava, osobito na području povijesnih urbanih i ruralnih cjelina, radi očuvanja njihovih povijesnih vrijednosti koje svjedoče o identitetu područja i naroda kojemu pripadaju.

U poglavlju 5.4. Krajolik navedeno je:

Građevinska područja malih naselja i sela definirati na način da se očuvaju morfološke i strukturne značajke graditeljske baštine, a osobito oblik parcela, smještaj građevina i tradicijski obiteljski vrt. Očuvanje prostornog identiteta naselja treba temeljiti na poštivanju jedinstvenosti svakog grada, njegovoj povijesnoj slojevitosti te logici njegova rasta i preobražaja. Posebnu pažnju treba posvetiti kontaktnom području povijesnog gradskog središta i struktura suvremenih proširenja grada, osobito šititeći mjerilo, zatečene vrijednosti i graditeljsku tradiciju.

- *Prostorni plan Bjelovarsko-bilogorske županije*

Prostorni plan Bjelovarsko-bilogorske županije donesen je prije početka izrade Prostornog plana uređenja Općine Berek, tako da su u PPUO ugrađeni osnovni zahtjevi i smjernice koje određuje PPŽ.

Prostornim planom Bjelovarsko-bilogorske županije općinsko sjedište Berek tretirano je kao manje lokalno središte za koje treba predviđati umjereni rast populacije i srednjih funkcija te funkcije rada. Županijskim planom za Berek je predviđena potreba planskog širenja i urbaniziranja naselja.

Od brojnih kriterija oblikovanja prostora koji su definirani u Prostornom planu Bjelovarsko-bilogorske županije za izradu Prostornog plana općine najvažniji je određivanje optimalne veličine građevinskih područja pojedinih naselja na temelju analize njihovih demografskih i razvojnih pokazatelja. Prostornim planom Općine Berek su definirana građevna područja naselja kod kojih je u najvećoj mogućoj mjeri uvažen ovaj kriterij.

Područje današnje Općine Berek bilo je do 1993. godine u sastavu nekadašnje općine Garešnica, tako da je važeći plan po kojem se planirao prostor ove općine Prostorni plan općine Garešnica te njegove izmjene i dopune. Drugih važećih prostornih dokumenata koji se odnose na područje općine nema.

Glavni nedostatak ovih planova je u tome što je naglasak stavljan na Grad Garešnicu, zbog njegove stalne ekspanzije, porasta broja stanovnika te prostornih i komunalnih potreba vezanih uz te pojave. Pri tome je Općina Berek tretirana kao periferno područje, bez prepoznavanja i isticanja posebnih obilježja prostornog

identiteta te bez bitnijeg ulaganja u gospodarstvo i komunalnu infrastrukturu. Ruralna naselja u tom su razdoblju bila tek pouzdani izvor stanovništva koje je konstantno emigriralo u gradove, dok se ruralni prostor zapuštao i zapostavljaо. Ovim su planom određena i nerealno velika građevinska područja naselja koja su rezultirala rahlom i disperznom izgradnjom u pojedinim dijelovima općine. Nedostatak ovakve izgradnje dolazi do izražaja danas, prilikom uvođenja komunalne infrastrukture u takva naselja, što se pokazuje izuzetno skupim.

1.1.4. Ocjena stanja, mogućnosti i ograničenja razvoja u odnosu na demografske i gospodarske podatke te prostorne pokazatelje

1.1.4.1. Ocjena dosadašnjeg prostornog razvoja i korištenja prostora

Općina Berek, kako je već spomenuto, prema broju stanovnika jedna je od najmanjih općina Bjelovarsko-bilogorske županije. Naselja su u prosjeku vrlo mala, sa pretežno seoskim karakteristikama (samo se središte općine može smatrati djelomično urbaniziranim naseljem). Prometni pravac najvišeg ranga na području općine je državna cesta D-26, koja prolazi njenim južnim dijelom. Međutim, prostornu strukturu općine određuje županijska cesta Ž-3084 koja je položena u smjeru sjever-jug te povezuje naselja unutar općine. Istom je cestom ostvarena i kvalitetna povezanost općine sa županijskim središtem te najbližim gradskim naseljem, Gradom Garešnicom. Ovaj prometni pravac predstavlja najznačajniju osnovicu za daljnji razvoj u prostoru.

Na ovoj cesti smješteno je središte općine, naselje Berek, za koje je prostornim planom Bjelovarsko-bilogorske županije predviđena uloga lokalnog razvojnog središta, zahvaljujući svojem povoljnom prometnom i prostornom položaju te već ostvarenom okupljanju središnjih funkcija. Ovdje se nalaze sve značajnije javne funkcije: škola, pošta, crkva, općina, poljoprivredna zadruga itd.

Općina Berek tradicijski je poljoprivredni kraj, u kojem prevladava ratarstvo na malim površinama. Tradicionalna vezanost stanovništva ovog područja uz procese poljoprivredne proizvodnje odrazila se i na strukturu izgrađenih dijelova naselja. Ovdje prevladavaju naselja seoskih obilježja, njihova struktura je organska, prilagođena reljefu, vodotokovima, rasporedu plodnog zemljišta i drugim prirodnim elementima. Naselja na području općine su većinom linearнog tipa, a nastajala su spontano, postupnim krčenjem šuma i kultiviranjem zemljišta te lociranjem naselja na pozicijama koje su omogućavale neposredan pristup do poljoprivrednih površina.

Uređivanje prostora općine do sada se provodilo prema prostornim planovima izrađenim za bivšu općinu Garešnica. Naglasak u tim planovima bio je stavljan na današnji Grad Garešnicu, dok je Općina Berek tretirana kao periferno područje te je vrlo мало ulagano u njen gospodarski razvoj, tek donekle u razvoj infrastrukturnih sustava.

Najznačajniji od negativnih pokazatelja dosadašnjeg prostornog razvoja općine proizlazi iz činjenice da je ovo područje u pogledu gospodarstva i društvene infrastrukture bilo značajno oslojeno na područje susjednih gradskih središta, što se danas očituje u nedostatku pojedinih funkcija unutar općine i ograničenosti njene autonomije.

Opremljenost komunalnom infrastrukturom također nije na zadovoljavajućoj razini. U svim dijelovima općine dostupna je električna energija i telekomunikacijski

priklučak, a plinoopskrba i vodoopskrba putem javnog vodovoda riješena je samo u sjevernom dijelu općine. Temeljni nedostatak u pogledu komunalne opremljenosti je nezadovoljavajuće riješeno pitanje odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda, čemu uz širenje vodoopskrbne i plinske mreže u nadolazećem vremenu treba dati poseban značaj.

Može se konstatirati da su u dosadašnjem razvoju tek djelomično iskorištavane prirodne vrijednosti i prometne pogodnosti ovog prostora te je stoga potrebno osigurati njihovo optimalno iskorištavanje i na taj način stvoriti temelj za budući gospodarski razvoj općine.

1.1.4.2. Mogućnosti i ograničenja razvoja

Razvojne mogućnosti Općine Berek vezane su u prvom redu uz prirodne pogodnosti ovog područja. Najznačajniji prirodni resursi općine su kvalitetno poljoprivredno zemljište i značajne površine pod šumom. Dosadašnje gospodarske djelatnosti bile su vezane uz korištenje ovih resursa, a budući razvoj općine također će se na njima temeljiti. Pri tome će vrlo značajnu ulogu u imati visok stupanj ekološke očuvanosti prostora.

Razvojne mogućnosti Općine Berek nalaze se u podizanju malih gospodarskih i uslužnih pogona te unapređenju poljoprivredne proizvodnje. Stanje poljoprivrede, najznačajnije gospodarske djelatnosti ovog područja, danas nije na zadovoljavajućoj razini niti prilagođeno velikom tržištu. Nužno je osvremenjavanje obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava, što će se postići okrupnjavanjem posjeda i primjenom novih tehnologija.

U okviru gospodarskog razvoja također bi bila prihvatljiva orientacija na ekološki, kulturni i seoski turizam, za koje na području Općine Berek postoje vrlo dobri uvjeti, a posebno treba razmotriti i mogućnost razvoja lovnog turizma. Ovo je ujedno i jedan od mogućih puteva revitalizacije naselja u perifernim dijelovima općine koji kontinuirano gube stanovništvo. Razvoju ovih djelatnosti svakako treba dati osobit značaj, s obzirom na očuvan i atraktivan prirodni ambijent na području općine.

Usprkos bogatstvu prirodnim resursima, može se reći da Općina Berek u cjelini predstavlja područje sa znatnim razvojnim ograničenjima. Na području općine gotovo da i nema gospodarskih sadržaja, a demografski pokazatelji su uglavnom negativni (depopulacija, pa čak i izumiranje rubnih dijelova općine, stanovništvo je zašlo u proces starenja, nepovoljna obrazovna struktura). Ograničenja u razvoju proizlaze i iz nedostataka u komunalnom opremanju naselja, čemu u planiranom razdoblju treba posvetiti veći značaj. S obzirom na dostignuti stupanj prostornog razvoja te postojeće gospodarske i demografske trendove na ovom području, u početnim godinama terminskog obuhvata plana ovdje nije realno očekivati znatne pozitivne pomake.

Sjeverni dio općine je područje sa nešto povoljnijom demografskom i obrazovnom strukturom, kvalitetnije prometno povezano sa drugim dijelovima županije i bolje opremljeno komunalnom i društvenom infrastrukturom te kao takvo ima nešto povoljnije pretpostavke za uspešan gospodarski i prostorni razvoj te podizanje kvalitete življenja.

Osim ograničenja vezanih uz demografske i gospodarske pokazatelje te infrastrukturnu opremljenost, ograničenja u razvoju Općine Berek proizlaze i iz potrebe za očuvanjem ekološke kvalitete područja te sprječavanjem svakog

zagađenja i neadekvatne upotrebe prostora. U tom je kontekstu posebnu pažnju potrebno posvetiti očuvanju prirodne ravnoteže okoliša. Prostorni razvoj na području općine ograničit će se na korištenje poljoprivrednog tla u poljoprivredne svrhe, a nova izgradnja bit će vezana uz postojeća naselja i ostala izgrađena područja.

Na temelju formiranih ciljeva prostornog razvoja općine vezanih uz postojeće resurse, demografska i gospodarska kretanja te ograničenja razvoja, u okviru prostornog plana osigurat će se optimalne površine za realizaciju budućeg prostornog i gospodarskog razvijanja.

2. CILJEVI PROSTORNOG RAZVOJA I UREĐENJA

2.1. Ciljevi prostornog razvoja županijskog značaja

2.1.1. Razvoj naselja posebnih funkcija i infrastrukturnih sustava

Općina Berek je prema broju stanovnika jedna od manjih općina u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji, a zbog izrazitog gravitacijskog utjecaja Garešnice kao najbližeg gradskog naselja i središta nekadašnje općine, objektivno nema velikih mogućnosti za razvijanje posebnih funkcija. Stoga se pretpostavlja da će se na području općine razvijati samo one funkcije koje su potrebne lokalnom stanovništvu u svakodnevnom životu. Sve funkcije višeg reda stanovništvo općine i dalje će koristiti u Garešnici te Bjelovaru kao županijskom središtu.

U cilju ostvarenja što ravnomjernijeg razmještaja stanovništva te radnih sadržaja i društvenih funkcija, Strategijom i Programom prostornog uređenja Hrvatske detaljno je razrađen sustav središnjih naselja do razine područnih središta te načelno do razine lokalnih središta, a okvirno su naznačeni i poželjni pravci preobrazbe. Prostornim planom Bjelovarsko-bilogorske županije sustav središnjih naselja još je detaljnije razrađen te je u okviru toga Berek prepoznat kao manje lokalno središte (inicijalno razvojno središte). Jedan od zadataka Prostornog plana uređenja općine je da planskim postavkama i predviđenim mjerama omogući provođenje naznačenih pravaca preobrazbe općinskog središta. To se prije svega odnosi na osiguravanje površina za razvoj gospodarskih i društvenih sadržaja, odnosno stvaranje uvjeta za njihovo podizanje na razinu adekvatnu planiranoj funkciji ovog naselja.

Od infrastrukturnih sustava veće važnosti za županijski prostor, područjem Općine Berek prolazi županijska cesta Ž-3084 koja povezuje Bjelovar sa Garešnicom te državna cesta D-26 koja povezuje Čazmu sa Garešnicom. Proširenje cestovne mreže nije predviđeno, ali je potrebna rekonstrukcija pojedinih njenih dijelova, jer svojim tehničkim karakteristikama ne zadovoljavaju sadašnje potrebe prometa. Ostali postojeći i planirani infrastrukturni sustavi nisu od veće važnosti za županiju te služe isključivo za zadovoljavanje potreba lokalnog stanovništva.

2.1.2. Racionalno korištenje prirodnih izvora

Jedan od temeljnih ciljeva prostornog razvoja određenih Programom prostornog uređenja je racionalno korištenje i zaštita prostora, a prije svega prirodnih izvora.

Od strateških ciljeva Države koji se odnose na zaštitu prirodnih izvora za područje Općine Berek mogu se izdvojiti sljedeći:

- zaštita rezervi pitke vode te zaštita voda i vodotokova od zagađivanja,
- održati postojeće šume putem očuvanja i pravilnog gospodarenja te vršiti pošumljavanje,
- osnovne kategorije korištenja prostora ne smiju se širiti na štetu prirodnih resursa,
- štititi poljoprivredno zemljište (ograničiti pretvaranje poljoprivrednog u građevinsko zemljište, razvijanje ekološki čistog poljodjelstva i dr.),
- očuvanje i zaštita krajobraza (spriječiti neprikladnu gradnju lokacijom i arhitekturom, spriječiti neprikladnu poljoprivrednu obradu, spriječiti

- geometrijsku regulaciju vodotoka, spriječiti nestanak šumaraka i živica prilikom agromeliorativnih zahvata i dr.),
- eksploataciju mineralnih sirovina vršiti po načelu održivog razvoja, vršiti sanaciju napuštenih lokacija.

Šume zauzimaju dobar dio površine općine te predstavljaju jedan od njenih najznačajnijih prirodnih resursa. Stoga u okviru zaštite prirodnih izvora posebnu pažnju treba posvetiti gospodarenju šumama. Pod time se podrazumijeva upravljanje i korištenje šuma i šumskog zemljišta na način i u takvoj mjeri da se održava biološka raznolikost šuma, sposobnost obnavljanja, vitalnost i potencijal da bi šume ispunile bitne gospodarske, ekološke i socijalne funkcije na lokalnoj i globalnoj razini.

Prirodne resurse koristit će se za brži razvoj svih dijelova općine, ali isključivo na principima održivog razvoja. Posebno pažljivo treba koristiti neobnovljive i ograničene izvore te izvore u blizini ili unutar zaštićenih dijelova prirode. Svaka eventualna promjena namjene površine mora se temeljiti na detaljnem preispitivanju utjecaja na ukupno stanje u prostoru.

2.1.3. Očuvanje ekološke stabilnosti i vrijednosti dijelova okoliša

Strategijom prostornog uređenja Republike Hrvatske kao posebno vrijedni elementi okoliša naglašeni su: nezagađena tla, prirodne šume, čista pitka voda i ambijentalne cjeline.

Razvojni kontekst Hrvatske obilježen je težnjom ka ubrzanim razvoju u kojem se ne vodi dovoljno računa o dugoročnim posljedicama pojedinih aktivnosti na okoliš. Štetne pojave na lokalnoj razini kao što su disperzno širenje naselja i ljudskih aktivnosti koje troše prostor i proizvode različita zagađenja (npr. zagađenje poljoprivrednog tla kemijskim sredstvima, neadekvatno gospodarenje otpadom, zagađenje vodotoka ispuštanjem nepročišćenih otpadnih voda, zagađenje zraka ispuštanjem štetnih plinova i sl.), znatno narušavaju ekološku stabilnost okoliša. Prostorno planiranje stoga danas postaje ključnim čimbenikom zaštite okoliša određujući optimalnu namjenu prostora odnosno optimalno korištenje njegovih vrijednosti.

Glavni ciljevi zaštite okoliša su slijedeći:

- učinkovito očuvanje i postizanje ujednačenje razine kakvoće života,
- razvijanje svijesti o potrebi racionalnog gospodarenja prostorom kako bi se trajno optimizirali učinci njegovog korištenja,
- usuglašavanje novih aktivnosti u prostoru s naprednim svjetskim ekološkim kriterijima uz saniranje postojećeg stanja (tamo gdje je potrebno),
- sveobuhvatno i trajno uključivanje troškova zaštite okoliša u troškove proizvodnje.

U izradi prostornog plana općine potrebno je naglasiti potrebu za ravnotežom prirodnih resursa te za stvaranje osnove za integralnu dugoročnu koncepciju održivog razvoja u skladu sa globalnim potrebama za očuvanje prirodnog okoliša. Na području Općine Berek ekološka stabilnost i vrijednost prirodnog okoliša je na vrlo visokoj razini, stoga se razvoj prostora općine treba temeljiti na ovim karakteristikama. Osnovne kvalitete okoliša i postojeće ekološke vrijednosti prostora općine su u prvom redu u očuvanom prirodnom okruženju te vrlo maloj

izgrađenosti prostora.

Površine za izgradnju objekata za gospodarske namjene treba prostorno ograničiti na područje planirano za zone gospodarske namjene, kako bi veći dio područja općine uspio sačuvati svoje vrlo visoke ekološke i prostorne vrijednosti. Zbog toga je prostornim planom uređenja općine potrebno odrediti realne razvojne okvire temeljene na gospodarskim i razvojnim posebnostima općine.

Prostornim planom uređenja općine također treba naglasiti i važnost ekološke i socijalne funkcije šuma. Šume su zbog složenih ekoloških procesa koji se u njima odvijaju bitne za održavanje svih oblika života i ekološke ravnoteže te je planove gospodarenja šumama nužno temeljiti na smjernicama zaštite okoliša. Područja koja se nalaze u blizini šuma također treba tretirati na način prihvatljiv za okoliš.

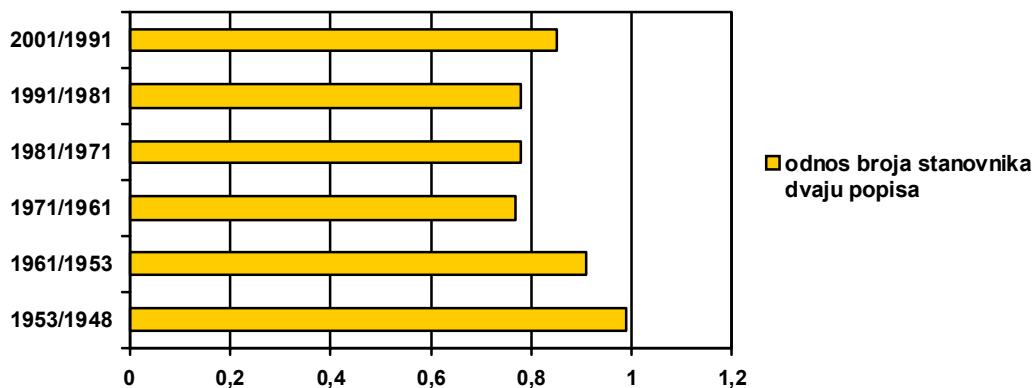
Dalnjim razvitkom sustava lokalne samouprave očekuje se da će sve više jačati svijest o vrijednostima prirodnog i kulturno-povijesnog okruženja te se može i sa te razine očekivati postavljanje strožih kriterija, a time i obveza zaštite vrijednosti prostora u cilju njegovog očuvanja za budućnost.

2.2. Ciljevi prostornog razvoja općinskog značaja

2.2.1. Demografski razvoj

U posljednjih pedesetak godina demografska kretanja Općine Berek bila su obilježena procesom depopulacije. U tom razdoblju zabilježeno je kontinuirano opadanje broja stanovnika, koji je danas umanjen gotovo za polovicu. Ovo nije samo rezultat emigracije fertilnog stanovništva u atraktivnije predjеле i starenja populacije, već i u posljednje vrijeme negativnih stopa prirodnog prirasta (u zadnjih desetak godina prirodni prirast je kontinuirano negativan).

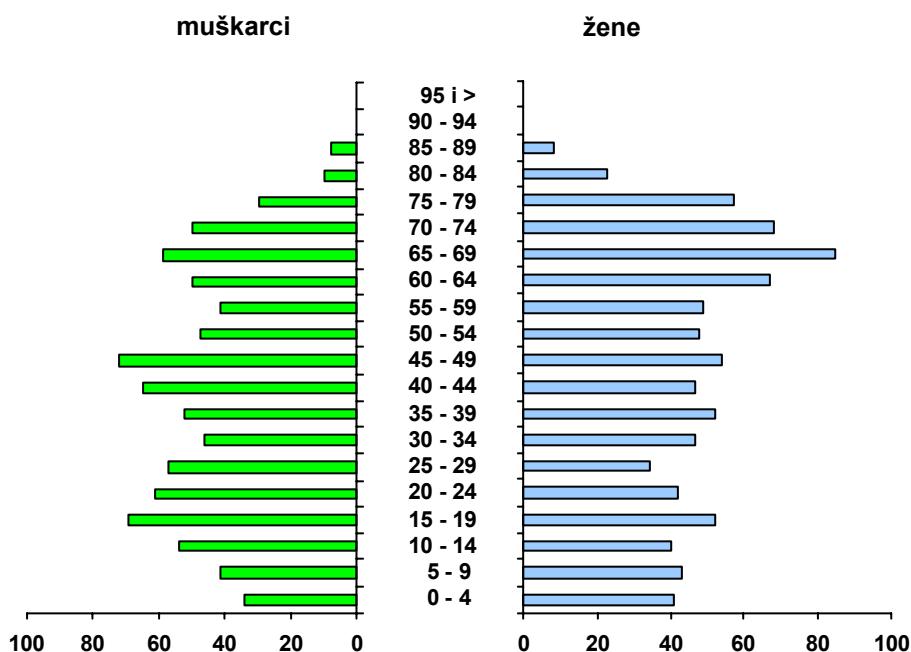
Pad broja stanovnika zabilježen na pojedinim popisima stanovništva dan je u pregledu demografskih indeksa od 1948. do 2001. godine.

Naselja Općine Berek, prema intenzitetu depopulacijskih procesa možemo podijeliti u tri skupine:

- naselja u procesu depopulacije (Berek, Šimljanica i Oštri Zid),
- naselja u procesu izrazite depopulacije (Podgarić, Potok i Ruškovac),
- naselja u procesu izumiranja (Begovača, Gornja Garešnica, Kostanjevac, Krivaja, Novo Selo Garešničko, Šimljana i Šimljanik).

Treba spomenuti i da stanovništvo općine karakterizira izrazita demografska starost, jer je udio mladih (0-19 g.) prema popisu iz 2001. godine iznosio 21,96%, a udio starih (60 i više godina) čak 30,24%. Indeks starosti, tj. odnos broja starog i mладог stanovništva bio je 137,70%, a njegova kritična vrijednost iznosi 40,0%. Prekoračenje ove vrijednosti znak je da dotično stanovništvo nalazi u proces starenja. Iz ovoga proizlazi da starenje stanovništva Općine Berek predstavlja stalni dugoročan proces te se općina danas može svrstati među najstarija područja Bjelovarsko-bilogorske županije, odnosno među područja sa stanovništvom u izrazito dubokoj starosti. Dobnom piramidom Općine Berek prema podacima sa popisa stanovništva 2001. prikazana je njena starosna struktura.

Stvaranje uvjeta za demografsku obnovu bit će jedan od najvažnijih ciljeva u nadolazećem vremenu i bitna pretpostavka za planirani prostorni i društveno-gospodarski razvoj čitavog područja općine.

Na temelju iznesene analize demografskih pokazatelja Općine Berek i prema općim trendovima u razvoju ruralnog prostora ovog dijela Hrvatske, u skorije vrijeme ovdje nije realno očekivati porast broja stanovnika. I prema najpovoljnijoj, optimističkoj varijanti demografskog razvoja općine, kojoj svakako treba težiti, predviđa se pad broja stanovnika do 2021. godine, kada bi se pad ublažio te oko 2036. godine ili kasnije zaustavio na cca. 80% sadašnjeg. Pri tome bi pojedina naselja ostala praktički prazna ili čista staračka.

U planiranom periodu potrebno je stoga što je više moguće ublažiti ova negativna demografska kretanja, što se može postići donošenjem različitih kvalitetnih programa za revitalizaciju područja općine. U okviru toga treba poticati razvoj obiteljskih poljoprivrednih i stočarskih gospodarstava te obrtništva, a poduzetničke kredite dodjeljivati u prvom redu onim poslodavcima koji će u svom mjestu, prvenstveno u demografski ugroženim naseljima, razvijati gospodarske djelatnosti i zapošljavati mjesno stanovništvo. Provođenjem ovih mjera će se stvoriti uvjeti za demografsku obnovu putem prirodnog prirasta te ublažiti iseljavanje stanovništva

prema u ovom trenutku znatno atraktivnijim gradskim područjima.

Također, razvojem prometne mreže i komunalne infrastrukture ostvarit će se bolji životni i radni uvjeti koji će također poticati pozitivna demografska kretanja. Kvaliteta i očuvanost prirodnog okoliša u tom će procesu biti najvažnija komparativna prednost općine.

2.2.2. Odabir prostorno-razvojne strukture

Dugoročni cilj prostorno-gospodarskog razvoja je optimalno korištenje prostora, odnosno prirodnih resursa u svrhu gospodarskog razvijanja općine, a da pri tome ne bude narušena ekološka ravnoteža i ugrožen okoliš. Planirana prostorno-razvojna struktura za područje Općine Berek proizlazi iz razvojnih resursa općine, koje predstavljaju značajne šumske površine, relativno kvalitetno poljoprivredno zemljište, mineralne sirovine, vodotoci, već postojeći gospodarski sadržaji te vrlo visok stupanj ekološke očuvanosti prostora. Definiranje osnovnih pravaca razvoja, odnosno utvrđivanje djelatnosti koje imaju realne mogućnosti za razvoj, bit će dakle, usko povezano sa navedenim resursima kojima područje općine raspolaže. S obzirom na dostignuti stupanj razvoja, postojeću gospodarsku strukturu i prirodne uvjete, područja od naglašenog značaja u budućem razvoju općine bit će:

- proizvodnja i prerada poljoprivrednih proizvoda,
- šumarstvo i prerada drveta,
- iskorištavanje mineralnih sirovina (građevinski kamen),
- razvoj različitih oblika turističke djelatnosti,
- razvoj komunalne i prometne infrastrukture,
- razvoj djelatnosti u tercijarnom sektoru.

U planskom razdoblju se predviđa podizanje općeg standarda stanovništva te ublažavanje depopulacijskih procesa, što se ne može postići bez razvijanja funkcije rada i porasta zaposlenosti na području same općine.

Prostorni plan uređenja općine imat će stoga zadaću osigurati površine na više lokacija za razvoj gospodarskih djelatnosti. Osnovna koncepcija gospodarskog razvijanja Općine Berek trebala bi se temeljiti na poticanju malog poduzetništva kako u izgradnji malih gospodarskih pogona tako i u unapređenju poljoprivredne proizvodnje (obiteljskih gospodarstava), sve to uz očuvanje ekološki čiste sredine. Ova dva gospodarska segmenta, uz već postojeće gospodarske sadržaje trebala bi biti glavni nosioci razvoja općine u nadolazećem razdoblju. Stoga treba očekivati veći broj radnih mjesta u malom poduzetništvu i poljodjelstvu, gospodarsko jačanje svih dijelova općine te samim time i postizanje većeg stupnja autonomije ovog područja.

Glavni cilj u razvoju obiteljskih gospodarstava i poljoprivrede bit će prijelaz sa sadašnje ekstenzivne na intenzivnu poljoprivrednu proizvodnju. U svrhu ostvarenja ovog cilja u prvom redu je potrebno provesti okrupnjavanje usitnjениh posjeda, podizanje stupnja obrazovanosti i stručnosti poljoprivrednih proizvođača te podizanje tehnološke razine proizvodnje.

Gospodarski razvitak se mora temeljiti na uvažavanju mnogih kriterija jer, osim pozitivnog finansijskog poslovanja treba biti zadovoljena i potreba održivog razvoja, koja predstavlja očuvanje prirodne sredine, poštivanje tradicijskih vrijednosti te poboljšavanje kvalitete življenja.

2.2.3. Razvoj naselja, društvene, prometne i komunalne infrastrukture

Naselja su nositelji prostornog razmještaja stanovništva i jedan od temeljnih elemenata organizacije prostora. Trend razvoja naselja u Hrvatskoj je njihovo povećavanje i sadržajno razvijanje. S druge strane, broj manjih naselja se smanjuje, a primjetan je i proces njihovog izumiranja, što se može uočiti i na primjeru Općine Berek. Jedan od najvažnijih ciljeva razvoja naselja općine bit će osiguravanje optimanog stupnja urbanizacije, primjerenog njenoj društvenoj i gospodarskoj razvijenosti. Danas se, prema pokazateljima vezanim uz broj stanovnika, udio poljoprivrednog stanovništva i postotak kućanstava sa poljoprivrednim gospodarstvom, jedino središte općine može smatrati donekle urbaniziranim naseljem. Ovdje su smješteni svi značajni javni, društveni i poslovni sadržaji: općina, škola, ambulanta, pošta, poslovница banke, benzinska crpka te niz trgovачkih i ugostiteljskih lokala. Sva ostala naselja su naselja ruralnih osobina, u kojima nema realnih potreba za razvijanje pojedinih urbanih funkcija, te se očekuje da će sadašnje i buduće gospodarsko opredjeljenje lokalne zajednice utjecati na zadržavanje ovih njihovih karakteristika.

Jedan od osnovnih problema koji se javljaju u slabije urbaniziranim područjima je otežano korištenje javnih službi i ustanova, koje su zbog svojeg smještaja u većim središtima nedostupne velikom dijelu stanovništva. To je ujedno i jedan od glavnih razloga ozbiljne demografske krize čitavog hrvatskog ruralnog prostora. Mogući način rješavanja ovog problema je u demografskom i urbanom jačanju manjih i srednjih lokalnih centara kao jezgri koje će zaustaviti daljnje opadanje stanovništva u ruralnim područjima. Buduće prostorno uređenje središta općine trebalo bi stoga biti usmjereno stvaranju urbaniziranog naselja sa jasno formiranom jezgrom i struktukom te će se Prostornim planom uređenja općine osigurati površine za razvoj naselja u naružem kontaktnom području središta Berek. Evidentno je da su ovdje već prisutni svi elementi za formiranje manjeg urbanog žarišta: javne i društvene funkcije, relativno gusta izgrađenost, relativno povoljni demografski pokazatelji itd.

U središtu općine potrebno je razvijati one društvene funkcije koje su potrebne stanovništvu općine u svakodnevnom životu. Sve društvene funkcije višeg reda stanovništvo Općine Berek i dalje će koristiti u Garešnici kao najbližem gradskom središtu te Bjelovaru kao središtu Županije.

Sva naselja općine nalaze se u vrlo teškoj demografskoj situaciji, a Begovača, Gornja Garešnica, Kostanjevac, Krivaja, Novo Selo Garešničko, Šimljana i Šimljanik čak su u fazi izumiranja. Ovaj proces bit će teško, gotovo i nemoguće zustaviti. Jedan od mogućih puteva da se problem ovih naselja riješi na donekle zadovoljavajući način je iznalaženje njihove nove funkcije (vikend stanovanje, intenzivna poljoprivreda, seoski turizam, rekreacija itd.).

U stvaranju uvjeta za povoljnija demografska kretanja, odnosno zadržavanje postojećeg stanovništva i eventualni povratak ranije iseljenog te podizanje ukupne kvalitete življenja na ovom prostoru, značajnu ulogu imat će i unapređenje prometne i komunalne infrastrukture. Proširenje postojeće cestovne mreže nije predviđeno, ali na pojedinim dionicama cesta stanje nije zadovoljavajuće te je nužan popravak i proširenje kolnika. U svim naseljima danas je dostupna električna energija, i telekomunikacijski priključak. Postojeća elektroenergetska, i telekomunikacijska mreža zadovoljavaju potrebe korisnika te se u tom pogledu ne predviđaju nikakva proširenja. Plinofikacija je za sada provedena samo u središtu

općine.

Kad je u pitanju opremljenost naselja komunalnom infrastrukturom, najveći nedostatak predstavlja neriješeno pitanje vodoopskrbe javnim vodovodom te odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda. Stoga rješavanju ovog pitanja treba dati primaran značaj, jer je kvalitetna opskrbljenošć naselja komunalnom infrastrukturom jedna od najvažnijih prepostavki za planirani prostorni i gospodarski razvitak čitavog područja općine.

2.2.4. Zaštita krajobraznih i prirodnih vrijednosti i posebnosti i kulturno-povijesnih cjelina

Suvremena zamisao očuvanja prirodnih, krajobraznih i kulturno-povijesnih (graditeljskih) vrijednosti polazi od pretpostavke sveouhvatne (cjelovite, integralne) zaštite gdje je nemoguće utvrditi njihovu međusobnu granicu. Prirodne, krajobrazne i graditeljske vrijednosti međusobno se isprepleću, često i međusobno uvjetuju. Iako se zaštita provodi po posebnim (različitim) zakonima, prostorni plan je prilika za sveobuhvatno sagledavanje i cjelovitu zaštitu.

U cilju sustavne skrbi za zaštitu graditeljske baštine, kako je određeno u Programu prostornog uređenja Republike Hrvatske, osnovna opredjeljenja su slijedeća:

- Uspostava cjelovitog i usklađenog sustava zaštite prirodnih i kulturnih vrijednosti prostora;
- Neprekidno istraživanje i vrednovanje graditeljske baštine te poticanje temeljne stručne i znanstvene obrade radi djelotvornije zaštite, ali i radi uključivanja u razvojne programe;
- Zaštita arheoloških predjela i mjesta u skladu s načelima arheološke struke i konzervatorske djelatnosti;
- Uspostava uravnoteženih odnosa između osnovnih izvornih povijesnih oblika graditeljske baštine i suvremenih graditeljskih pojava, osobito na području povijesnih urbanih i ruralnih cjelina, radi očuvanja njihovih povijesnih vrijednosti koje svjedoče o identitetu područja kojemu pripadaju;
- U sklopu modela revitalizacije seoskih cjelina primijeniti integralne oblike zaštite, te poticati osnivanje muzeja na otvorenom i predstavljanja narodnoga stvaralaštva radi odgojno-obrazovnih, ekoloških i turističkih učinaka.

U svrhu što učinkovitije zaštite krajobraznih vrijednosti Bjelovarsko-bilogorske županije te Općine Berek kao njenog sastavnog dijela bit će potrebno izraditi Krajobraznu osnovu Županije kao osnovnu prostorno-planersku podlogu. Bez ove podloge bit će vrlo teško odgovarajuće vrednovati krajobaze, odrediti i zaštititi one najvrednije te osmislići koncepciju integralne zaštite prostora. Do njene izrade treba provoditi sanaciju uočenih devastacija te planiranim zahvatima u prostoru nastojati što manje mijenjati krajobraz kako bi se očuvala lokalne posebnosti i vrijednosti.

Pri tome je posebno važno:

- spriječiti napuštanje i propadanje naselja s jedne strane te nepotrebno širenje građevinskih područja i arhitektonski i urbanistički neprikladnu izgradnju s druge strane,
- spriječiti neprikladnu izgradnju na pejzažno eksponiranim lokacijama,

- optimalizirati geometrijsku regulaciju vodotoka i agromeliorativne zahvate u svrhu očuvanja preostalih poplavnih površina, potočnih šumaraka i živica,
- spriječiti zapuštanje i zaraštanje poljoprivrednih površina u livadnu i šumsku vegetaciju,
- spriječiti zapuštanje i zaraštanje velikih šaranskih ribnjaka.

Na području Općine Berek posebnu pažnju treba posvetiti i zaštiti šuma, jednog od najvažnijih prirodnih resursa općine. Najveći problemi u pogledu stanja šuma javljaju se kod šuma u privatnom vlasništvu. Šume u privatnom vlasništvu velikim dijelom neuređene, a programi gospodarenja kojima su obuhvaćene mahom su zastarjeli. Također je nedostatan stručni nadzor nad njihovim gospodarenjem, fiziološkim stanjem i zaštitom. Stoga se ove šume mogu smatrati ugroženim dijelom šumskih površina. Unatoč tome što zakonska regulativa omogućava standarde gospodarenja privatnim šumama jednakе kao šumama u državnom vlasništvu, stanje na terenu nije ni izdaleka takvo što se vidi iz procjene drvene zalihe u privatnim šumama, koja je znatno manja od one u državnim šumama. Ovo ukazuje na potrebu dugoročnog kvalitetnijeg stručnog pristupa gospodarenju na privatnim površinama kako bi se bolje iskoristili ovi očito neiskorišteni potencijali za šumsku proizvodnju.

Šume ugrožava i agresivan prodor ljudskih aktivnosti koji se očituje u disperznom širenju predimensioniranih građevinskih područja, prosjecanju šuma infrastrukturnim koridorima te upotrebi kemijskih sredstava na poljoprivrednim površinama u kontaktnim područjima uz šume i zagađenju površinskih i podzemnih voda i drugim efektima suvremene urbanizacije.

Glavni razlozi lošeg stanja u privatnim šumama su:

- usitnjenošć privatnog šumskog posjeda što onemogućuje normalno potrajanje gospodarenje i kontrolu provođenja propisanih radova;
- nedostatna otvorenost većih šumskih kompleksa;
- nedostatak novca za izradu programa za gospodarenje šumama u privatnom vlasništvu;
- nedostatna educiranost vlasnika šume o gospodarenju šumama, zakonskoj regulativi iz područja šumarstva te poslijedično i o mogućnostima koje ona pruža pojedinom vlasniku šume u ostvarivanju njegovih prava, zaštiti i povećanju vrijednostivog šumskog posjeda.

2.3. Ciljevi prostornog uređenja naselja na području općine

2.3.1. Racionalno korištenje i zaštita prostora

Racionalnim korištenjem i zaštitom prostora mora se postići učinkovitija funkcionalna organizacija i štednja resursa. Ovo se u prvom redu odnosi na zaustavljanje nepotrebnog zauzimanja prostora za izgradnju naselja, ali i planiranje građenja izvan građevinskih područja, vođenja infrastrukture i gospodarskih djelatnosti u prostoru.

Iz odnosa gustoće naseljenosti i veličine građevinskih područja vidljivo je da su ona predimensionirana i neprilagođena demografskim kretanjima. Ova pojava ima višestruko negativne posljedice na ukupni prostor:

- ne sprječava, ali ometa poljoprivrednu i drugu djelatnost na neizgrađenim

dijelovima,

- ne uzrokuje, ali omogućava rahlju i raštrkanu izgradnju, što bitno utječe na uži i širi krajobraz,
- bitno poskupljuje i usporava izgradnju potrebne infrastrukture te tako umanjuje standard življenja i pojačava negativne utjecaje na okoliš (neizgrađenost sustava za odvodnju otpadnih voda kao direktnu posljedicu ima veće onečišćenje podzemnih voda i vodotoka).

Stoga je na području Općine Berek potrebno provesti analizu postojećih građevinskih područja naselja te njihovo redefiniranje, pri čemu treba voditi računa i o potrebama gospodarskih djelatnosti.

Kao vrlo važna mjera zaštite prostora od devastacije nameće i potreba za radikalnim sankcioniranjem i suzbijanjem svih oblika bespravne izgradnje, posebno u područjima očuvanih krajobraznih vrijednosti i područjima pod posebnom zaštitom.

Na općinskoj razini nužno je raditi i na podizanju svijesti lokalnog stanovništva o potrebi racionalnog korištenja prirodnih resursa u skladu s načelima održivog razvijanja, a posebno u domeni eksploatacije prirodnih resursa, poljoprivredne proizvodnje, gospodarskog korištenja šuma i korištenja šuma u turističke i rekreativske svrhe.

2.3.2. Utvrđivanje građevinskih područja naselja u odnosu na postojeći i planirani broj stanovnika, gustoću stanovanja, izgrađenost, iskorištenost i gustoću izgrađenosti, obilježja naselja, vrijednosti i posebnosti krajobraza, prirodnih i kulturno-povijesnih cjelina

Građevinska područja naselja na području Općine Berek nisu u potpunosti izgrađena. Na temelju statističkih podataka može se reći da naselja na području općine demografski nazaduju pa čak i izumiru. Također se može konstatirati da su Prostornim planom bivše općine Garešnica, na temelju pogrešnih demografskih prognoza određena nerealno velika građevinska područja naselja, što je u pojedinim dijelovima općine rezultiralo rahlom i disperznom izgradnjom.

U nastojanju da se reguliraju ovi procesi Prostornim planom Bjelovarsko-bilogorske županije su predloženi kriteriji za određivanje građevinskih područja naselja, vezani uz demografske pokazatelje i razvojne potencijale naselja. Prema tim kriterijima u izradi prostornih planova općina primarno treba utvrditi obuhvat izgrađenih građevnih područja naselja. Za naselja koja demografski i razvojno zaostaju ili nazaduju ovaj se obuhvat ne može povećavati, dok je njegovo povećanje opravdano u slučajevima naselja koja preuzimaju veću ulogu u prostoru nego što su do sada imala. Na taj se način kroz planove općina i gradova njihov rast definira unutar realnih demografskih i razvojnih okvira. Sprječavanjem nekontroliranog povećavanja građevnog područja osigurat će se i viša razina komunalnog opremanja i urbanog uređenja za nova, obuhvatom znatno manja građevna područja.

Planom je utvrđena sljedeća klasifikacija naselja na području općine, kao osnova za određivanje veličine građevinskih područja:

- manja lokalna središta
 - Berek

- naselja sa procesima nazadovanja i izrazitog nazadovanja u razvitu
 - sva ostala naselja

Prostornim planom županije određeni su slijedeći kriteriji za određivanje veličine građevinskih područja naselja vezani na prethodnu klasifikaciju:

Za manja lokalna središta (Berek)

treba osigurati prostor za razvoj naselja s tim da neizgrađeni dio bude od 5% do 15% ukupnog građevinskog područja. Posebno pozorno treba preispitati mogućnost razvoja naselja u širinu kada se ona nalaze uz državne ceste čije se trase ne planiraju izmicati. Građevinsko područja uz državne ceste treba svesti na izgrađeni i eventualno manji neizgrađeni dio, te planirati izgradnju nogostupa i biciklističkih staza. Za manja lokalna središta treba ispitati eventualne potrebe i načine planiranja zona stambene namjene srednjih gustoća stanovanja, potrebne veličine i moguće lokacije posebnih manjih zona gospodarske namjene, mogućnost grupiranja poslovne, javne i društvene, te mješovite namjene i formiranja centra naselja, potrebu i načine izgradnje manjih gospodarskih objekata i poljoprivrednih gospodarstava u zonama mješovite i stambene namjene.

Za naselja sa procesima nazadovanja i izrazitog nazadovanja u razvitu (sva ostala naselja)

građevinska područja treba minimalizirati na samo izgrađene dijelove kojima se (po potrebi) mogu pripojiti manje neizgrađene površine.

2.3.3. Unapređenje uređenja naselja i komunalne infrastrukture

Glavni cilj i obveza vezani za unapređenje uređenja naselja preuzeti iz Prostornog plana Bjelovarsko-bilogorske županije odnose se na racionalno korištenje prostora za izgradnju naselja, odnosno određivanje građevinskog područja. Prostor za razvoj naselja mora biti utemeljen na nekoliko kriterija, od kojih su posebno važni optimalna gustoća stanovanja, argumentirane demografske i razvojne perspektive, očuvanje poljodjelskih, šumskih i vodnih resursa i optimalna organizacija naselja s naglaskom na uvjetovanost komunalnog infrastrukturnog opremanja.

U okviru uređenja naselja potrebno je preispitati i ako je moguće smanjiti veličinu građevinskog područja određenu starim planovima, a povećanje tih površina bit će opravdano samo u naseljima koja preuzimaju veće funkcije nego su do sada imala u tom prostoru. Prema ovom kriteriju jedino je za središte općine opravdano planirati površine za širenje naselja, dok je za pojedina naselja realno predviđati i smanjenje građevinskog područja.

Također je važno postizanje kvalitetnijeg prostornog i oblikovnog uređenja svih naselja, a pogotovo općinskog središta, te njegovog adekvatnog uređenja u pogledu sadržaja komunalne i društvene infrastrukture. U uređenju općinskog središta treba definirati pravila koja će osigurati skladni odnos tradicijskih i novih formi izgradnje kao i skladne interpolacije novih gospodarskih i poljoprivrednih građevina temeljenih na novim tehnologijama u postojeće strukture naselja. Centar naselja treba kvalitetnije urbano urediti, prvenstveno uređivanjem zelenih i parkovnih površina te primjerenum opremanjem lokacija na kojima se tradicionalno okuplja stanovništvo. U ostalim naseljima općine posebno treba voditi računa o saniranju napuštenog građevinskog i poljoprivrednog zemljišta i zahtjevima suvremenih načina poljoprivredne proizvodnje (okrupnjavanju zemljišnog posjeda, formiranju seoskih poljoprivrednih gospodarstava i dr.).

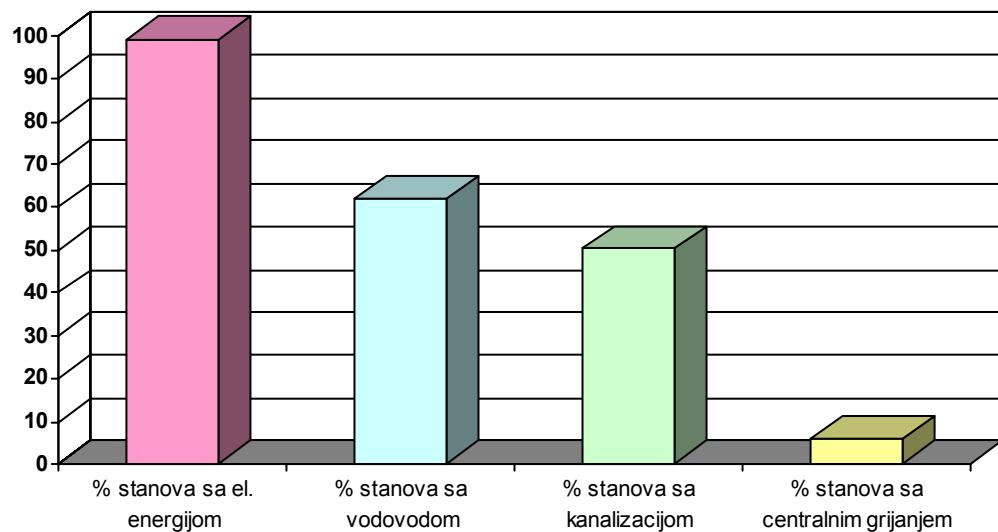
U okviru oblikovnog uređenja naselja posebnu pažnju treba posvetiti dijelovima naselja Berek, Gornja Garešnica, Oštri Zid i Ruškovac koji imaju kvalitete povijesno-graditeljske cjeline te su kao takva izuzetno značajna i s aspekta zaštite kulturne baštine. Prostorni razvitak i širenje naselja treba biti u relaciji s povijesnom struktukrom naselja koje treba sustavno usklađivati s demografskim kretanjima.

U pogledu razvoja prometne infrastrukture, potrebno je podići razinu kvalitete prometnih površina unutar svih naselja općine, a također i bolju povezanost naselja sa središtem općine.

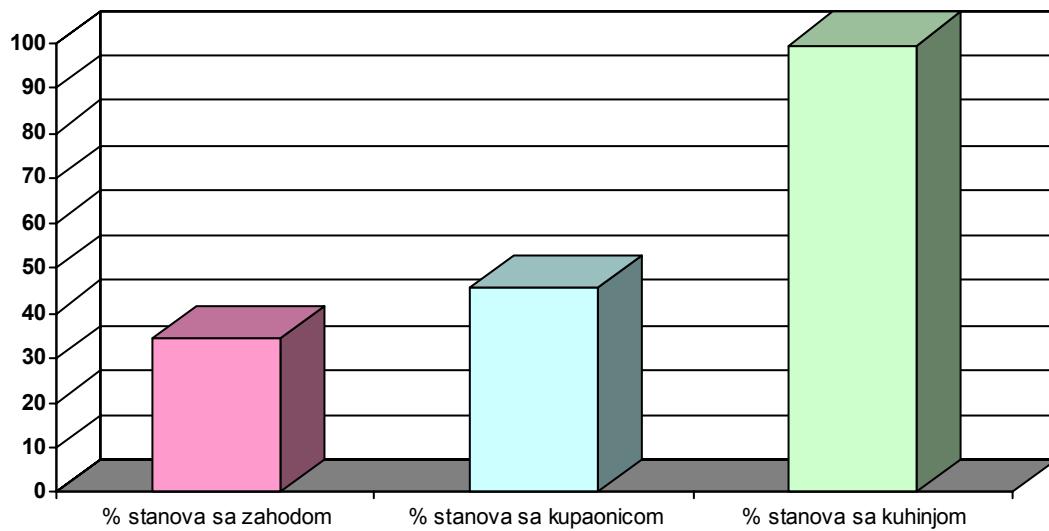
Stanovništvu općine potrebno je osigurati uvjete za izgradnju kvalitetnih stambenih objekata, ali uz dužnu pozornost prema tradicijskom graditeljstvu koja se odražava u poštovanju mjerila, oblika, strukturmih značajki i graditeljskih materijala.

U nastavku su dani grafički prikazi statističkih podataka koji se odnose na stanove na području Općine Berek i njihovu opremljenost.

Opremljenost stanova instalacijama

Nastanjeni stanovi prema sadržaju pomoćnih prostorija

Također je obveza odrediti mjere za komunalno infrastrukturno opremanje naselja kao uvjet za daljnji razvoj i izgradnju naselja. Na taj način će se ostvariti jedan od bitnih preduvjeta za izgradnju na područjima određenim za razvoj naselja i gospodarskih djelatnosti. U pogledu komunalne infrastrukture na području Općine Berek prioritet je izvedba vodoopskrbne mreže i sustava za odvodnju i pročišćavanje otpadnih voda.

3. PLAN PROSTORNOG UREĐENJA

3.1. Prikaz prostornog razvoja na području općine u odnosu na prostornu i gospodarsku strukturu županije

Ograničavajući faktor razvoja Bjelovarsko-bilogorske županije je njen relativno nepovoljan prometno-geografski položaj. Županijski prostor nalazi se između dva glavna prometna pravca ovog dijela Hrvatske, podravskog i posavskog koridora, a prometni položaj je još dodatno pogoršan prekidom veza sa južnim dijelom Hrvatske preko teritorija Bosne i Hercegovine. Ova svojevrsna prometna izoliranost imala je negativan utjecaj i na dosadašnji razvoj Općine Berek, što se očitovalo u konstantnoj depopulaciji ovog prostora te stagnaciji pa čak i nazadovanju u razvoju pojedinih dijelova općine. Područje Općine Berek je još k tome sustavno zanemarivano u razvojnim programima bivše općine Garešnica te je shodno tome vrlo malo ulagano u njen razvoj. Rezultat svega toga je današnji skromni sadržaj gospodarskih i društvenih funkcija te niska razina infrastrukture opremljenosti na području općine. Stanovništvo općine pretežno se bavi poljoprivredom, a u pogledu funkcije rada jednim dijelom se oslanja i na susjedna gradska središta, Garešnicu i Bjelovar.

Budući razvoj Općine Berek i dalje će se temeljiti na osnovnim resursima, poljoprivrednom zemljištu i šumama, ribnjačkim površinama i mineralnim sirovinama, odnosno njihovom korištenju. Zbog toga se predviđa zadržavanje poljoprivrede kao osnovne gospodarske djelatnosti, ali uz uvođenje gospodarskih funkcija vezanih uz proizvodnju i preradu poljoprivrednih proizvoda. Stanje poljoprivredne proizvodnje i korištenje prirodnih resursa općine danas se ne mogu smatrati zadovoljavajućima te će stoga poseban značaj u okviru prostornog razvoja općine imati mjere zaštite pojedinih prirodnih resursa. Ovo će području općine otvoriti nove mogućnosti razvitka temeljenog na visokoj kvaliteti prirodnog okoliša te s tim u vezi proizvodnje ekološki čistih poljoprivrednih proizvoda i razvoja različitih oblika turizma (seoskog, kulturnog, lovног, ribolovnog).

Kvalitetan prostorno-gospodarski razvoj općine nije moguće postići bez razvijanja funkcije rada te će stoga prioritet u izradi Prostornog plana biti osiguravanje prostora za gospodarske sadržaje. Time će se stvoriti uvjeti za zapošljavanje lokalnog stanovništva, za doseljavanje novog stanovništva i podizanje nataliteta, odnosno stabilizacije ukupnih demografskih kretanja kao bitne pretpostavke za budući razvoj općine.

Sva naselja Općine Berek osim središta općine su izrazito ruralnog karaktera te se očekuje da će, s obzirom na osnovna gospodarska i razvojna opredjeljenja lokalne zajednice većina njih te osobine i zadržati. Realne potrebe za razvijanjem pojedinih urbanih funkcija imat će samo središnje naselje, Berek, za koje se ipanom predviđa razvoj u manje lokalno središte. U ovom su naselju na temelju demografskih i razvojnih pokazatelja predviđene zone za novu izgradnju.

Građevinska područja naselja na području općine nisu u potpunosti izgrađena. Nisu niti opremljena svom potrebnom komunalnom infrastrukturom te se može zaključiti da postojeće stanje ne omogućuje zadovoljavajući standard življenja stanovništva. Električna energija je dostupna u svim naseljima općine, ali je potrebna je rekonstrukcija pojedinih dijelova elektroenergetske mreže. U svim naseljima općine uveden je telefon te u tom segmentu nema novih potreba.

Plinska mreža trenutno prolazi samo središtem općine. Temeljni problem i najveći nedostatak u pogledu komunalne opremljenosti je neriješeno pitanje vodoopskrbe putem javnog vodovoda te odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda. Rješavanje ovih pitanja bit će od primarnog značaja za planirani razvoj općine.

3.2. Organizacija prostora i osnovna namjena i korištenje prostora

Prostorni plan uređenja općine temelji se na razgraničavanju osnovnih kategorija korištenja površina:

- površine planirane za izgradnju i razvoj naselja i izdvojenih namjena (građevinska područja)
- poljoprivredne, šumske, vodne, te druge površine na kojima nije moguća gradnja

Kriteriji za utvrđivanje veličina građevinskih područja utvrđeni su Strategijom i Programom prostornog uređenja Republike Hrvatske te Prostornim planom uređenja Bjelovarsko-bilogorske županije. Pregled ovih kriterija, te njihova primjena na prostoru Općine Berek načelno su utvrđeni u poglavlju 2.3.2. U skladu s ovim kriterijima Planom su utvrđena građevinska područja naselja i građevinska područja izvan naselja za izdvojene namjene. Preostale površine klasificirane su prema načinu korištenja kao poljoprivredno tlo, šume i vodene površine. Ove se površine koriste u skladu sa osnovnom namjenom, a gradnja na njima moguća je samo u funkciji njihove osnovne namjene, te u skladu sa planom utvrđenim uvjetima.

Građevinska područja naselja u najvećoj su mjeri definirana postojećom izgradnjom. Naselja na području Općine karakterizira linearna struktura izdužena uz postojeće prometnice. Postojeća građevinska područja naselja nisu u cijelosti izgrađena, te se planom predviđa prvenstveno zaokruživanje i popunjavanje već započetih građevinskih zona. Važećim prostornim planom na području općine nisu bila predviđena građevinska područja gospodarske namjene. Budući da je funkcija rada značajna, a često i presudna za zadržavanje stanovništva na pojedinom području ovim planom se predviđa formiranje zone gospodarske namjene. U odabiru lokacije za građevinska područja gospodarske namjene utvrđeni su slijedeći kriteriji:

- koristiti površine koje nisu krajobrazno izložene
- koristiti površine ostalog poljoprivrednog tla, te ostalog poljoprivrednog i šumskog zemljišta (kategorije P3 i PŠ)
- površine gospodarske namjene locirati u blizini županijske ceste Ž-3084, najvažnijeg prometnog pravca na području općine, kako bi se što kvalitetnije iskoristile prometne prednosti

Temeljem ovih kriterija kao najpovoljnija površina za razvoj gospodarskih sadržaja ocijenjena je lokacija istočno od središta općine.

3.2.1. Iskaz prostornih pokazatelja za namjenu površina

1.0. ISKAZ PROSTORNIH POKAZATELJA ZA NAMJENU POVRŠINA						
	Općina Berek	oznaka	ha	%	stan/ha	ha/stan
1.1.	Građevinska područja	GP	257,51	2,32	6,62	0,15
1.2.	Izgrađene strukture van građevinskog područja	I	7,24	0,07	235,64	0,00
		E	/	/	/	/
		H	/	/	/	/
		K	/	/	/	/
		T	7,20	0,06	236,94	0,00
		R	/	/	/	/
	UKUPNO		271,95	2,45	6,27	0,16
1.3.	Poljoprivredne površine	P	/	/	/	/
		P1	/	/	/	/
		P2	1092,88	9,84	1,56	0,64
		P3	2649,74	23,86	0,64	1,55
	UKUPNO		1284,50	11,57	1,33	0,75
1.4.	Šumske površine	Š	3742,62	33,70	0,46	2,19
	šume gospodarske namjene	Š1	/	/	/	/
	šume zaštitne namjene	Š2	5702,45	51,34	0,30	3,34
	šume posebne namjene	Š3	/	/	/	/
	UKUPNO		/	/	/	/
1.5.	Ostale poljoprivredne i šumske površine	PŠ	5702,45	51,34	0,30	3,34
1.6.	Vodne površine	V	102,28	0,92	16,68	0,06
	UKUPNO		5804,73	52,26	0,29	3,40
1.7.	Ostale površine	N	/	/	/	/
		IS	/	/	/	/
		G	2,72	0,02	627,21	0,00
	UKUPNO		2,72	0,02	627,21	0,00
	OPĆINA UKUPNO		11106,52	88,43	0,15	6,51
2.0. ZAŠTIĆENE CJELINE						
2.1.	Zaštićena prirodna baština					
	Nacionalni park					
	Park prirode					
2.2.	Zaštićena graditeljska baština					
	arheološka područja					
	spomenik parkovne arhitekture					
	povijesne graditeljske cjeline					
	OPĆINA UKUPNO					

pregled površina građevinskih područja naselja i gustoća stanovanja

redni broj	naselje	broj stanovnika	izgrađeno građevinsko područje	neizgrađeno građevinsko područje	stambena namjena - izgrađeno	stambena namjena - neizgrađeno	mještova i javna namjena	šport i rekreacija	ukupno građevinsko područje	% neizgrađenog u ukupnom GP	gustoća stanovanja st/ha	ha/st
1	Begovača	34	7,48	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	7,48	0,00	4,55	0,22
2	Berek	475	31,62	6,33	7,39	0,00	1,92	0,00	47,26	13,39	10,05	0,10
3	Gornja Garešnica	175	17,65	0,81	0,00	0,00	0,00	0,00	18,46	4,39	9,48	0,11
4	Kostanjevac	147	36,56	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	36,56	0,00	4,02	0,25
5	Krivaja	70	13,12	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	13,12	0,00	5,34	0,19
6	Novo Selo Garešničko	59	7,39	1,53	0,00	0,00	0,00	0,00	8,92	17,15	6,61	0,15
7	Oštri Zid	147	33,37	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	33,37	0,00	4,41	0,23
8	Podgarić	68	5,05	1,00	6,05	7,15	0,00	6,76	26,01	3,84	2,61	0,38
9	Potok	52	9,87	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	9,87	0,00	5,27	0,19
10	Ruškovac	143	16,94	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	16,94	0,00	8,44	0,12
11	Šimljana	124	14,89	2,31	0,00	0,00	0,00	0,00	17,20	13,43	7,21	0,14
12	Šimljanica	165	20,16	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	20,16	0,00	8,18	0,12
13	Šimlanik	47	8,92	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	8,92	0,00	5,27	0,19
	UKUPNO	1.706	223,02	11,98	13,44	7,15	1,92	6,76	257,51	4,65	6,62	0,15

pregled građevinskih područja izvan naselja za izdvojene namjene

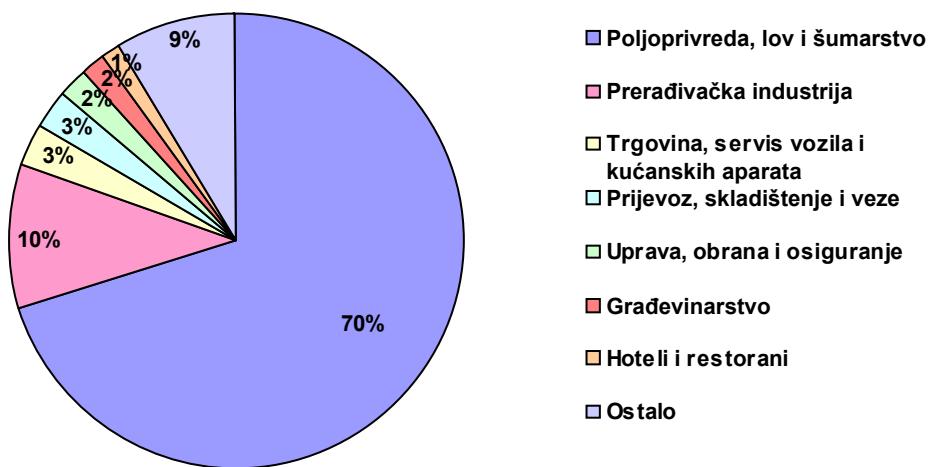
redni broj	naselje	gospodarska namjena	tunistička namjena	izdvojena namjena ukupno	grobija
1	Begovača	0,00	0,00	0,00	0,00
2	Berek	6,39	0,00	6,39	0,50
3	Gornja Garešnica	0,00	0,00	0,00	0,64
4	Kostanjevac	0,00	0,00	0,00	0,17
5	Krivaja	0,00	0,00	0,00	0,00
6	Novo Selo Garešničko	0,00	0,00	0,00	0,00
7	Oštri Zid	0,85	0,00	0,85	0,41
8	Podgarić	0,00	7,20	7,20	0,20
9	Potok	0,00	0,00	0,00	0,00
10	Ruškovac	0,00	0,00	0,00	0,00
11	Šimljana	0,00	0,00	0,00	0,50
12	Šimljanica	0,00	0,00	0,00	0,00
13	Šimlanik	0,00	0,00	0,00	0,30
	UKUPNO	7,24	7,20	14,44	2,72

3.3. Prikaz gospodarskih i društvenih djelatnosti

3.3.1. Gospodarske djelatnosti

Dugogodišnja gospodarska stagnacija područja Općine Berek rezultat je činjenice da je u prostornim planovima izrađivanim za nekadašnju općinu Garešnica, bila tretirana kao periferno područje te je vrlo malo ulagano u njen razvoj. Posljedica takvog odnosa prema ovom području je današnji skromni sadržaj gospodarskih funkcija.

Prema podacima sa popisa stanovništva 2001. godine na području općine je zaposlena ukupno 821 osoba. Iz grafikona koji prikazuje strukturu zaposlenog stanovništva Općine Berek uočljivo je da su najznačajnije gospodarske djelatnosti poljoprivreda, lov i šumarstvo sa 575 zaposlenih, odnosno nešto više od 2/3 ukupnog zaposlenog stanovništva. Najveći pak udio unutar ove skupine predstavljaju zaposleni u poljoprivredi.

Prema broju zaposlenih prerađivačka industrija je na drugom mjestu. Zaposlenost lokalnog stanovništva u ovom segmentu gospodarstva, međutim, nije rezultat značajnijeg sadržaja funkcije rada na području same općine, već je ostvarena dnevnim migracijama prema većim gospodarskim središtima (Garešnici i Bjelovaru).

Može se dakle zaključiti da je najznačajnija gospodarska djelatnost Općine Berek poljoprivredna proizvodnja. Nosioci poljoprivredne djelatnosti na području općine su obiteljska poljoprivredna gospodarstva.

U Općini Berek je prema podacima sa Popisa poljoprivrede 2003. godine bilo 538 poljoprivrednih gospodarstava (88% kućanstava posjeduje poljoprivredno gospodarstvo). Vrlo je mali udio gospodarstava sa površinama većim od 10 ha (6,85%), dok najveći dio gospodarstava raspolaže sa površinama od 1 do 5 ha (47,15%). Može se zaključiti da je većina obiteljskih gospodarstava prema svojoj površini, proizvodnim kapacitetima u poljoprivrednoj proizvodnji i ostvarenim ekonomskim rezultatima vrlo mala te uglavnom proizvode samo za potrebe svog kućanstva. Zbog neatraktivnosti današnjeg ekstenzivnog oblika poljoprivredne djelatnosti na području općine, kao i nedovoljne brige za ruralni razvoj i popularizaciju tradicijskog seljačkog načina života, kod obiteljskih gospodarstava

sve češće se javljaju neobrađene površine. Stoga će primarni cilj u razvoju poljoprivredne djelatnosti ovog područja biti osuvremanjavanje obiteljskih gospodarstava.

U slijedećim tablicama daju se osnovni podaci o broju kućanstava sa poljoprivrednim gospodarstvom i njihovoj veličini na području Općine Berek te o vrsti poljoprivredne proizvodnje koja se na njima odvija.

TABLICA – Broj kućanstava prema vrsti poljoprivredne proizvodnje, prema podacima sa popisa stanovništva 2001. godine

Veličina korištene površine	Broj Kućanstava	Broj kućanstava prema vrsti poljoprivredne proizvodnje					
		uzgoj žitarica, industrijskog i krmnog bilja	uzgoj povrća, cvijeća, ukrasnog bilja, sjemenja i sadnog materijala	uzgoj voća i grožđa	uzgoj puževa, kunića, fazana, činčila i dr.	uzgoj riba	uzgoj i iskorištavanje šuma
bez zemlje	21	0	0	0	0	0	0
do 0,1 ha	4	0	2	0	0	0	0
0,11 – 0,5 ha	55	1	20	0	0	0	0
0,51 – 1 ha	39	14	33	4	0	0	0
1,01 – 3 ha	156	107	123	29	0	0	5
3,01 – 5 ha	133	118	118	38	1	0	13
5,01 – 8 ha	123	114	105	60	2	0	13
8,01 – 10 ha	40	37	37	18	2	1	5
preko 10 ha	42	39	33	22	2	0	7
UKUPNO	613	430	471	171	7	1	43

TABLICA – Ukupan broj stoke, peradi i košnica pčela, prema popisu stanovništva 2001. godine

Veličina korištene površine	Broj Kućanstava	Ukupan broj stoke, peradi i košnica pčela						
		broj konja	broj mazgi, mula i magaraca	broj goveda	broj ovaca i koza	broj svinja	broj peradi	broj košnica pčela
bez zemlje	21	0	0	0	0	6	65	2
do 0,1 ha	4	0	0	2	0	7	36	0
0,11 – 0,5 ha	55	0	0	0	6	16	306	0
0,51 – 1 ha	39	11	0	0	26	41	482	0
1,01 – 3 ha	156	3	0	69	368	266	1.812	8
3,01 – 5 ha	133	0	0	233	271	676	2.126	8
5,01 – 8 ha	123	3	0	423	661	666	2.570	85
8,01 – 10 ha	40	0	0	156	185	134	853	0
preko 10 ha	42	0	0	454	298	306	950	0
UKUPNO	613	17	0	1.337	1.815	2.118	9.200	103

Iz priloženih tablica vidljivo je da su obiteljska gospodarstva prosječno male površine što predstavlja najveći ograničavajući čimbenik za razvoj poljoprivredne djelatnosti na ovom području.

Gospodarstvo sa svim svojim segmentima je od presudnog značaja za rast i

budući razvoj, ali kad je u pitanju Općina Berek naglasak treba staviti na razvoj malog poduzetništva vezanog uz poljoprivredu i prateće prerađivačke djelatnosti te različite oblike turizma (seoski, ekološki, lovni) i šumarstvo. Osiguravanjem površina za smještaj ovih djelatnosti omogućit će se zapošljavanje domicilnog stanovništva i zaustavljanje procesa depopulacije.

S obzirom na važnost obiteljskih gospodarstava za ukupno gospodarstvo Općine Berek, vrlo važnu ulogu u budućem razvoju općine imat će transformacija tradicionalne poljoprivredne proizvodnje prema zahtjevima potrošača, odnosno bržeg prilagođavanja obiteljskih gospodarstava tržnom gospodarskom sustavu, a sve u okvirima koncepta održivog razvoja. To će se postići okrupnjavanjem posjeda, boljom primjenom suvremenih dostignuća i tehnologija te specijalizacijom za određene tipove poljodjelske proizvodnje. Pri realizaciji ovog cilja potrebno je voditi računa o:

- održivom gospodarenju poljoprivrednim zemljištem, a osobito onemogućavanju korištenja najkvalitetnijeg poljoprivrednog zemljišta u druge svrhe,
- sanaciji oštećenog zemljišta nakon eksploatacije sirovina i drugih oštećenja,
- usmjeravanju i poticanju proizvodnje hrane po načelima ekološke proizvodnje i na tržištu prepoznatljivih proizvoda,
- unaprjeđenju obiteljskog poljodjelskog i proizvodnog gospodarstva koji treba biti jedan od instrumenata zaustavljanja depopulacije područja općine,
- korištenju postojećih obradivih površina i privođenju namjeni zapuštenih površina.

Razvoj gospodarstva na lokalnoj razini temeljiti će se na obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvima koja će se u razvoju oslanjati na velike poduzetnike odnosno trgovačke sustave. Najveći udio na području Berek imat će poljoprivredne i prerađivačke djelatnosti. Razvoj suvremenih obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava i malih fleksibilnih tvrtki čija se proizvodnja bazira na raspoloživim prirodnim resursima omogućit će efikasno korištenje ukupnih ekonomskih potencijala. Ostvarenje ovog cilja posebno je značajno s aspekta mogućnosti prodora na ostalo hrvatsko tržište i tržište srednje Europe s onim proizvodima kod kojih postoje komparativne prednosti.

Ova načelna opredjeljenja neće se moći ostvariti primjenom rigoroznih uvjeta za gradnju objekata u funkciji poljoprivredne proizvodnje (silosa, sušara, tovilišta itd.), kakvi su postavljeni u važećim planovima. Ti su rigorozni uvjeti nerijetko onemogućavali realizaciju pojedinih razvojnih programa. Stoga se u izradi Prostornog plana uređenja općine kao prioritet nameće rješavanje ovog pitanja, odnosno iznalaženja uvjeta za gradnju objekata u funkciji poljoprivredne proizvodnje kojima će se omogućiti realizacija razvojnih programa uz istovremenu zaštitu kvalitete življenja u susjednim objektima.

3.3.2. Društvene djelatnosti

Područje društvenih djelatnosti predstavlja izuzetno važan segment društvenog života, koji je u neposrednoj interakciji s ostalim oblicima života, pa je neupitna potreba njihovog razvijanja, budući da su one u funkciji općeg razvoja. Kvalitetom ovih funkcija podiže se obrazovna i kultuma razina i standard cijelokupnog stanovništva u gravitacijskom području ovih funkcija.

Da bi se osigurali uvjeti za što kvalitetniji društveni i gospodarski razvitak općine potrebno je postizanje što veće autonomije u pogledu sadržaja društvenih funkcija. U tu svrhu u Bereku kao manjem lokalnom središtu treba u terminskom obuhvatu plana osigurati slijedeće javne sadržaje:

- Uprava (općinsko vijeće, općinsko poglavarstvo, općinski načelnik i upravni odjeli općine, matični ured, općinska služba motrenja i obavješćivanja, policijska postaja, općinske postrojbe i stožer civilne zaštite, općinska vatrogasna zajednica, udruga dobrovoljnih vatrogasaca)
- Pravosuđe (odvjetnik, javni bilježnik)
- Udruge građana, političke stranke i druge organizacije (udruženje obrtnika, općinska razina udruga, klubova, liga, sekциja i drugih udruge građana, općinska razina političkih stranaka i sindikalnih organizacija, općinska razina organizacije crvenog križa, HAK – autoklub, auto škola)
- Vjerske zajednice (općinska komisija za odnos s vjerskim zajednicama, RK župa - župni ured i crkva, ostale vjerske zajednice)
- Školstvo i obrazovanje (dječji vrtić, matična osnovna škola, odjel strukovne ili odjel srednje škole)
- Kultura, umjetnost i tehnička kultura (javne ustanove u kulturi kojima je osnivač ili vlasnik općina, dom kulture, muzej, knjižnica i čitaonica, amatersko kazalište, amaterska radio postaja, limena glazba, KUD, otvoreno pučko učilište, samostalni umjetnici, ogrank Matice hrvatske, udruge tehničke kulture)
- Šport, rekreacija, zabava i odmor (zajednice sportskih udruga, sportska društva i klubovi, županijska i općinska sportska natjecanja i priredbe, otvoreni sportski objekti: sportska igrališta za nogomet i male sportove s gledalištem, zatvoreni sportski objekt: školska sportska dvorana, pojedinačni objekti za rekreaciju, zabavu i odmor)
- Zdravstvo (primarna zdravstvena zaštita: zdravstvena stanica - opća medicina, zaštita zuba, patronaža; ljekarna ili depo ljekova, veterinarska stanica)
- Socijalna skrb (dom umirovljenika ili dom starih i nemoćnih)
- Financijske i druge slične uslužne djelatnosti (poslovница FINA-e, poslovница banke ili mjenjačnica, prodajno mjesto hrvatske lutrije, pojedine uslužno poslovne tvrtke)
- Prometne usluge (željeznička stanica, autobusna stanica, poštanski ured – izvršna telefonska centrala)
- Trgovina i ugostiteljstvo (trgovina na veliko i malo, specijalizirane trgovine, motel ili prenoćište, gostionice i drugi ugostiteljski objekti)
- Obrt i druge usluge (više obrtničkih radionica i uslužnih radnji)

Postojeće površine za smještaj društvenih i javnih sadržaja grupirane su u središtu Berek-a. Tu je smještena župna crkva, te zgrada osnovne škole i općine. Ovi povijesni objekti u najvećoj mjeri određuju izgled i identitet naselja, dajući mu posebnost i prepoznatljivost. Uz obavezu očuvanja i obnove povijesnih javnih objekata u budućem razvoju općine izgradnja novih javnih objekata treba biti na najvišoj razini upravo zbog njihovog uticaja na ukupni izgled i identitet naselja. Buduće površine za razvoj društvenih i javnih sadržaja smjestiti će se u središtu naselja Berek, neposredno uz prostore na kojima su takvi postojeći sadržaji izgrađeni.

3.4. Uvjeti korištenja, uređenja i zaštite prostora

Programom prostornog uređenja Republike Hrvatske dane su osnovne smjernice uređenja prostora prijelaznih gradsko-seoskih područja i ruralnih prostora, te iste treba uvažiti u budućem razvoju općine.

Preobrazba prijelaznih gradsko-seoskih područja treba biti širenje i učvršćenje građanskog načina života te nužna infrastrukturna rekonstrukcija s ciljem:

- olakšati pučanstvu pristup društvenim dobrima i institucijama
- povećati svakodnevnu ekološku i funkcionalnu sigurnost
- poduprijeti i poboljšati osobnu i obiteljsku perspektivu stanovnika tih područja i proširiti mogućnost individualizacije lokalnog načina života.

Popoljšanjem općih civilizacijskih uvjeta života i učvršćivanjem bitnih elemenata građanskog načina života na njima može imati veliku privlačnu snagu za skupine koje sada žele migrirati na gradska područja, kao i za skupine koje su u gradskim područjima marginalizirane te na prijelaznim područjima vide privlačan i prihvatljiv okvir za život.

Preobrazba ruralnih područja treba se temeljiti na revitalizaciji zbog ukupnih civilizacijskih ciljeva i zbog demografske i socijalne iscrpljenosti. Seosko područje je rijetko naseljeno, ali sa skupinama i pojedincima sposobnim za odgovorniji i poduzetniji razvitak, treba naglasiti slijedeće okolnosti:

- prisutnost posebno vrijednih nacionalnih ili regionalnih resursa na području te vrijednost područja u univerzalnom pamćenju i tradiciji.

Konsolidacija prostora naselja treba se temeljiti na njihovim obilježjima, očuvanju regionalnih odlika gradova i naselja, te na racionalnom planiranju prostornih obuhvata.

Razvitak sela i seoskog prostora treba planirati na način da se osigura usklađen socio-gospodarsko-kultурно-prostorni razvoj. Uz oživljavanje seoskog gospodarstva, bilo poljoprivrede, šumarstva, obrtništva, te poticanje ruralnog stanovanja kao mogućnosti izbora, nužna je izgradnja društvene i tehničke infrastrukture.

U cilju očuvanja identiteta prostora pažnju treba usmjeriti prema slici naselja i kultiviranog krajolika, te građevinska područja malih naselja i sela definirati na način da se očuvaju morfološke i strukturne značajke graditeljske baštine, osobito oblik parcela, smještaj građevina i tradicijski obiteljski vrt.

3.4.1. Zaštita prirodne baštine

Na području Općine Berek za sada nema zaštićenih dijelova prirode. Od prirodnih vrijednosti na području općine svakako najveću pažnju treba posvetiti dolini potoka Garešnice u južnom dijelu općine. Uz ovaj potok se poput zaljeva slikovito oblikovao kultivirani krajolik sa jezerom uz selo Podgarić. Tu se nalazi i spomenik kultume baštine Garić-grad te memorijalno područje iz NOB-a, motel i nekoliko vikend kuća. Dolina potoka Garešnice nalazi se unutar područja Moslavačke gore koje je Prostornim planom Bjelovarsko-bilogorske županije predloženo za zaštitu u kategoriji zaštićenog krajolika na temelju Zakona o zaštiti prirode.

3.4.2. Zaštita kulturno - povjesnih vrijednosti

3.4.2.1. Tipologija i stanje naselja i narodnog graditeljstva

Svaki prostor ima određene pejzažne vrijednosti i kao takav utječe na kvalitetu života, a dominantni elementi krajolika utječu na identitet prostora i organizaciju života unutar njega. Uravnoteženost antropogenih i prirodnih elemenata također utječe na vrijednost krajolika i kvalitetu cjelokupnog življjenja na određenom prostoru. Naselja su važan produkt kontinuiranog djelovanja čovjeka u prostoru i bitan element za njegovo vrednovanje.

Tradicijske stambene građevine na području Općine Berek su najčešće prizemnice drvene građe. Prevladavaju zidovi građeni od vodoravno složenih tesanih greda sa različito napravljenim usjecima za njihovo čvrsto spajanje na uglovima. Krovovi su nešto strmiji na dvije strehe, prekriveni pločastim crijeppom. Prizemnice obično imaju trodjelni tlocrt. U sredini se nalazi kuhinja s poluotvorenim ognjištem. S jedne strane kuhinje nalazi se veća soba tj. prostorija za dnevni boravak, a s druge strane manja koja je osim stambene katkada imala i funkciju ostave. Pojedine kuće su s jedne ili dvije strane opasane trijemom. U novije vrijeme u novijim dijelovima izgrađeno je sve više katnica potpuno novih gabarita i oblikovanja, od suvremenih građevinskih materijala, ne slijedeći građevinsku liniju, niti bilo koji element tradicijskog graditeljstva. Niska razina izvedbe i oblikovanja tih novih dijelova naselja svojim obimom počinje ozbiljno narušavati prostorne i ambijentalne vrijednosti naselja i prostora u cijelini. Ovakvo se stanje može unaprijediti jedino kvalitetnijim planiranjem koje će definirati urbanističke elemente nove gradnje usklađene s najboljim obilježjima naselja i područja.

3.4.2.2. Ciljevi zaštite kulturno povjesnih vrijednosti

Suvremena europska načela vrednovanja i zaštite kulturne baštine temelje se na saznanju da je arhitektonski spomenik bilo koje vrste i značenja nedjeljivo povezan s neposrednom okolinom, samim tim i širim regionalnim prostorom i krajolikom. Jedno od osnovnih načela zaštite graditeljske baštine je težnja da se spriječi uništavanje neposrednoga krajolika, kako bi arhitektonski spomenik očuvao svoje izvorno okruženje, a time i svoje prostorne vrijednosti i cjelovito značenje. Uveden je izričaj *kulturni krajolik* koji potiče cjelovit pristup vrednovanju kulturne i prirodne baštine.

Na takvim shvaćanjima izrasta i zamisao prostorne baštine. Pod prostornom baštinom podrzumijevamo "topografski definirana područja u kojima je osobito izražen kvalitetan suživot kulturne baštine i prirodnih osobitosti sredine, odnosno kao cjelina je iznimnih povjesnih, arheoloških, umjetničkih, kulturnih, znanstvenih, socijalnih i tehničkih vrijednosti". Uz tradicijski pojам zaštite spomenika kulture i prirode, ravnopravno se pojavljuje i zaštita kulturnih i prirodnih dobara ili zaštita kulturnih, prirodnih i krajobraznih vrijednosti, odnosno vrednovanje svih oblika proizvoda prirode i ljudske stvaralačke djelatnosti. Smatrajući da kulturno i prirodno naslijeđe predstavlja skladnu cjelinu, čiji su elementi nedjeljivi, proširena je terminologija zaštite na izričaje zaštite kulturne i prirodne, odnosno prostorne baštine. U takvom ozračju ocijenjeni su krajolici područja Općine Berek – bilo da su prirodni okvir naselja, bilo da su ljudskim djelovanjem kultivirani predjeli u blizini naselja ili povjesnoga spomenika.

Europskom konvencijom o krajoliku, krajolikom se smatra područje izgled kojega je određen djelovanjem i međudjelovanjem prirodnih i ljudskih čimbenika. Krajolik se mora shvatiti kao prostorno-ekološku, gospodarsku i kulturnu cjelinu u kojoj valja štovati načelo raznolikosti i posebnosti krajolika. Prema smjernicama prostornog uređenja Radne zajednice Alpe Jadran (1997.) ciljevi i opredjeljenja su osigurati vitalni kvalitetni krajolik uz čuvanje i naglašavanje identiteta pojedinih područja. Potrebno je prepoznati i sačuvati pojedine tipove krajolika, primjerice: krajolik s visokim stupnjem gospodarske učinkovitosti, krajolik s visokim stupnjem prirodnosti, krajolik s visokim stupnjem identiteta, nove kakvoće krajolika (osobito vezano uz naselja).

Danas je u većini europskih zemalja *kulturni krajolik* prepoznat kao nositelj nacionalnog kulturnog identiteta. Pod pojmom kulturnog krajolika podrazumijevaju se topografski definirana područja sa evidentnim kvalitetnim odnosom prirodnih i antropogenih elemenata. Kultivirane ili izgrađene krajolike, stvarane u dugom vremenskom slijedu čovjekovim nastojanjem da životni prostor oplemeni i prilagodi svojim potrebama nazivamo kulturno-povijesnim krajolicima. Takva cjelina treba sadržavati neke od navedenih iznimnih vrijednosti: povijesnu, arheološku, etnološku, kulturnu, umjetničku, socijalnu ili tehnološku. Zakonski su zaštićeni krajolici definirani kao prirodni ili kultivirani predjeli veće estetske ili kulturno-povijesne vrijednosti ili krajolik karakterističan za pojedino područje, a za razliku od parka prirode zahvaća manje područje s jednako važnim prirodnim i kulturno-povijesnim obilježjima.

Planiranim zahvatima u prostoru treba što manje mijenjati krajolik kako bi se očuvalo lokalne posebnosti, a pri projektiranju trasa infrastrukturnih mreža treba skrbiti o njihovu uklapanju u krajolik, i gdje je moguće uspostavljati zajedničke infrastrukturne pojaseve.

Strategijom prostornog uređenja Republike Hrvatske zacrtana je u tom smislu uspostava *Krajobrazne osnove Hrvatske* kao dugoročan projekt, pri čemu je nužna suradnja nadležnih službi za prostorno uređenje, zaštitu prirode i zaštitu kulturne baštine.

U svrhu očuvanja i unapređenja krajobrazne raznolikosti u Programu prostornoga uređenja Republike Hrvatske propisuje se slijedeće:

- Izbjegavati pravocrtnе regulacije vodotoka, a duž postojećih regulacija i agromeliorativnih zahvata omogućiti postanak i mjestimičnu obnovu bujnih vlažnih biotopa i ambijenata.
- Duž međa vratiti živicu u svrhu biološke i krajobrazne raznolikosti.
- Otvarati proplanke u šumovitim predjelima, osobito oko mogućih vidikovaca.
- Sprječiti daljnju neplansku izgradnju ladanjskih zgrada i drugih građevina na krajobrazno izloženim mjestima.
- Očuvati seoske krajolike i omogućiti razvitak sela uz oživljavanje seoskoga gospodarstva, biopoljodjelstva, šumarstva, obrtništva, rukotvorskih vještina, turizma, te poticanja seoskoga stanovanja kao mogućnosti izbora. Pri tom je potrebno očuvati sliku naselja i kultiviranoga krajolika, a građevna područja odrediti na način da se očuvaju oblikovne (morphološke) i ustrojbenе (strukturne) značajke graditeljske baštine, poglavito oblik parcela, smješaj građevina i tradicijski obiteljski vrt.

Povijesne cjeline i ambijenti, kao i pojedinačne građevine sa spomeničkim

obilježjima, zajedno sa svojim okolišem moraju biti na vrstan način (tj. u skladu s njihovim prostornim, arhitektonskim, etnološkim i povijesnim označnicama) uključeni u budući razvitak. To prije svega podrazumijeva slijedeće:

- Zadržavanja povijesnih oblika komunikacija – starih cesta, pješačkih putova i planinarskih staza, često praćenih pokloncima;
- Očuvanje povijesnoga naseobinskoga ustroja, parcelacije i tradicijske građevne tvorevine;
- Oživljavanje starih zaselaka i osamljenih gospodarstava, koji su danas katkada gotovo bez stanovnika, prometno su odijeljeni i teško pristupačni, a izuzetne su etnološke, arhitektonske i ambijentalne vrijednosti;
- Očuvanje i obnovu tradicijskih drvenih zgrada (stambenih i gospodarskih), mlinova i svih ostalih povijesnih građevina spomeničkih svojstava kao nositelja prepoznatljivosti prostora;
- Očuvanje povijesnih slika krajolika i prepoznatljivih vidika;
- Očuvanje i njegovanje izvornih i tradicijskih uporaba građevina i sadržaja, poljodjelskih kultura i tradicijskoga načina obrade zemlje;
- Zadržavanje i očuvanje prepoznatljivih toponima, naziv sela, zaselaka, brijegeva i potoka – od kojih neki imaju simbolično, ali i povjesno značenje
- Očuvanje i obnovu svih građevina i sklopova sa spomeničkim obilježjima;
- Istraživanje i izlaganje arheoloških nalaza i mjesta.

U cilju očuvanja zaštite i unaprijeđenja kulturne i prirodne baštine, što znači očuvanje prepoznatljivosti, navodimo načela zaštite koja bi trebala biti polazna osnova budućega razvijanja:

- Kultuma i prirodna baština predstavlja temelj prepoznatljivosti i dokaz je neprekinutoga slijeda razvijata sredine pa ju je potrebno štititi od svakog daljnog oštećenja i uništavanja temeljnih vrijednosti;
- Osim pojedinačnih građevina, kulturnu baštinu čini i prostorna baština – bilo da je posljedica ljudskoga djelovanja kroz povijest ili djelo prirode;
- Osim vrednovanih građevina, obično prepoznatljivih primjera određenoga stila, kulturnu baštinu čine i skromna ostvarenja tradicijske stambene izgradnje (drvene kuće) koje bi kao nositelje identiteta trebalo čuvati u izvoru namjeni;
- Prirodni krajolik je neponovljiv, a svako novo širenje građevnih pdoručja u vrijedne krajobrazne prostore znači osiromašenje krajolika i gubitak samosvojnosti prostora.
- Potrebno je ostvariti edukativne staze kulturne baštine što će potaknuti kulturni turizam.

Zaštita kulturnoga nasljeđa, osobito onoga graditeljskoga, ovisi o društenim prilikama, stvarnim vlasničkim odnosima, novčanim sredstvima i drugim čimbenicima. Stručne konzervatorske službe i službe lokalne uprave (županijske i gradske) trebale bi izraditi model pomoći imaočima i korisnicima spomenika kulure te ustrojiti povjerenstvo za neprekidno praćenje zaštite i obnove kulturne baštine. Istodobno valja razvijati svijest o važnosti i vrijednosti baštine kroz edukaciju, razvijanjem estetskih kriterija i kritičke misli u smislu isticanja dobrih primjera te ukazivanja na loše i neprimjerene zahvate. Značajnu ulogu u tome mogao bi imati lokalni tisk, lokalni radio, izložbe i sl. Treba stalno isticati i promicati ideje očuvanja kulturne i prirodne baštine i okoliša. Vrijedno je poticati donacije, ali isto

tako ostvarivati male zahvate uređenja u koje se uključuje čitava javnost.

Glede stupnja očuvanosti prirodnih i krajobraznih vrijednosti, te tradicijskih oblika izgradnje i naseljavanja područja potrebno je planirati razvitak koji će se temeljiti na uvažavanju i svrhovitom iskorišćivanju temeljnih vrijednosti područja. To znači, prije svega, očuvanje ravnoteže i odnosa izgrađenoga i prirodnoga krajolika, uz razumno planiranje građevnih područja kako ne bi došlo do narušavanja vrsno ocijenjenih kulturno-povijesnih i prirodnih vrijednosti. Planiranje gospodarskih građevina prihvatljivo je u predjelima s nižom prostornom i krajobraznom kakvoćom i u naseljima svrstanim u niže razrede. Važno je osigurati djelotvorne načine za sprečavanje bespravne gradnje u vinogradima i ostalim kultiviranim krajolicima.

Zaštita cijelokupnosti prostora kulturne i prirodne baštine (krajolika) provodi se na način određivanja predjela (zona) zaštite, a zaštita pojedinačnih vrijednosti kulture baštine (zgrada, građevina) provodi se određivanjem pravila ponašanja prilikom graditeljskih zahvata. Zbog toga su na kartografskom dijelu plana (uvjeti za korištenje, uređenje i zaštitu prostora u mjerilu 1:25.000, plan građevnih područja naselja u mjerilu 1:5000) urisana područja (predjeli, zone) zaštite za, za povijesna sela i naseobinske sklopove, za pojedinačne spomenički značajne građevine, kao i za predjele vrsnoga kulturnoga ili prirodnoga krajolika. Pojedine građevine spomeničke vrijednosti urisane su na spomenutim kartografskim prilozima Plana, a mogućnosti građevnih zahvata na pojedinim spomenicima kulture bit će potanko utvrđeni u skopu prethodnih uvjeta koje je potrebno pribaviti i zadovoljiti prilikom ishođenja lokacijske i građevne dozvole. Za sve promjene i zahvate unutar granica područja (predjela) zaštite, kao i na spomenički vrijednim lokalitetima navedenim u pisanome dijelu Plana nadležna županijska služba trebat će zatražiti mišljenje i ishoditi dozvolu od nadležnih državnih institucija za zaštitu kulturne baštine te zaštitu prirode i okoliša.

Razvitak čitave županije, trebao bi se temeljiti na spomenutim vrijednostima kako bi se stanovnicima omogućio kvalitetniji život, a budućim naraštajima sačuvalo vrijedno i stoljećima stvarano naslijeđe. Kod provođenja ovoga Plana bilo bi potrebno uspostaviti jači nadzor županijske službe, koja bi trebala pratiti neprimjerene zahvate u prostoru te zajedno s konzervatorskom službom usko surađivati na provođenju zaštite kulturne i prirodne baštine.

3.4.2.3. Inventarizacija nepokretnih kulturnih dobara po vrstama

U okviru izrade ove Konzervatorske podloge inventarizirana su i vrednovana nepokretna kulturna dobra na području obuhvata plana, prije svega obavljena je reambulacija i dopuna postojećeg popisa nepokretnih kulturnih dobara koji se vodi u ovom Konzervatorskom odjelu. Nepokretna kulturna dobra na području Općine Berek sistematizirana su prema vrstama i podvrstama.

Osnovna podjela prema vrstama nepokretnih kulturnih dobara je slijedeća:

1.0. POVIJESNA NASELJA I DIJELOVI POVIJESNIH NASELJA

- 1.1. Povjesna naselja gradskih obilježja
- 1.2. Povjesna naselja gradsko seoskih obilježja
- 1.3. Povjesna naselja seoskih obilježja

2.0. POVIJESNE GRAĐEVINE I SKLOPOVI

- 2.1. Prostorni sklopovi
- 2.2. Crkve i kapele
- 2.3. Raspela i poklonci
- 2.4. Građevine javne namjene
- 2.5. Gospodarske građevine
- 2.6. Fortifikacijske građevine

3.0. ELEMENTI POVIJESNE OPREME PROSTORA, TEHNIČKE GRAĐEVINE NISKOGRADNJE S UREĐAJIMA

4.0. MEMORIJALNA PODRUČJA I OBILJEŽJA VEZANA UZ POVIJESNE DOGAĐAJE I OSOBE

5.0. ARHEOLOŠKA NALAZIŠTA I LOKALITETI

6.0. KRAJOLIK ILI NJEGOV DIO

Nepokretna kultuma dobra navedena u Popisu koji slijedi, imaju svojstva kultumog dobra, i podliježu pravima i obvezama Zakona o zaštiti kulturnih dobara, bez obzira na njihov trenutni pravni status zaštite. Pravni status zaštite obuhvaćen je sljedećim kategorijama:

- R kultumo dobro upisano u Registar nepokretnih kulturnih dobara
- P kultumo dobro zaštićeno rješenjem o preventivnoj zaštiti
- PR prijedlog za upis u Registar nepokretnih kulturnih dobara
- ZPP zaštita prostornim planom

Obradom terena ustanovljeno je da na području obuhvata plana postoji još kulturno povijesnih vrijednosti koje imaju svojstva kultumog dobra. Sukladno njihovim kulturno povijesnim obilježjima, stupnju očuvanosti pripadajućih povijesnih struktura; prostornih i graditeljskih, ali i kvaliteti neposrednog pejzažnog okruženja, vrednovana su sljedećim kategorijama:

- 1. nacionalnog
- 2. regionalnog
- 3. lokalnog značenja

Povijesne građevine i sklopovi koji imaju pravni status registriranog kulturnog dobra pripadaju vrsti sakralnih, civilnih građevina. Evidencijom i vrednovanjem zatečenih kulturno povijesnih vrijednosti u prostoru, sukladno suvremenim europskim načelima i standardima zaštite, predložene su za zaštitu i sljedeće vrste: gospodarske i industrijske, tehničke građevine s postrojenjima, te grobne – memorijalne građevine i obilježja. Pojedinačne građevine i sklopovi također su vrednovani kategorijama:

- 1. nacionalnog
- 2. regionalnog
- 3. lokalnog značenja

Na području Općine nema kulturnih dobara vrednovanih kao 0 kategorija, internacionalnog značaja.

Kulturni krajolik podrazumijeva područja koja su djelo prirode i čovjeka, prirodni prostori oblikovani ljudskom rukom tijekom povijesti, očuvani do danas u svojoj osnovnoj djelatnosti i morfološkim obilježjima, te time svjedoče o čovjekovoj višestoljetnoj prisutnosti u prostoru.

Razlikujemo slijedeće vrste:

- namjerno kreiran krajolik, stvoren čovjekovim djelovanjem, a podrazumijeva parkove, perivoje i vrtove, stvorene iz estetskih razloga, vezane uz religijske ili druge monumentalne građevine
- krajolik nastao organskim putem, višestoljetnim djelovanjem društvenog, gospodarskog, administrativnog ili religijskog poticaja na svoj prirodni okoliš

Na području Općine izdvajaju se veće prostorne cjeline u kojima je izražena koncentracija i veliki stupanj očuvanosti pojedinačnih kulturno povijesnih vrijednosti, a koje imaju kvalitetna estetska, morfološka i prirodno pejzažna svojstva, s kojih i na koje se pružaju karakteristične panoramske slike. Ta područja imaju obilježja kulturnog dobra, kao dio karakterističnog krajolika Moslavine. Karakteristična geometrija terena, isprepleteni odnosi naselja i šumovitih brežuljaka Moslavačke gore stvorili su prostore prepoznatljivih ambijentalnih vrijednosti.

3.4.2.4. Tabelarni prikaz nepokretnih kulturnih dobara

1.0. Povijesna naselja i dijelovi povijesnih naselja

1.3.	Naselja seoskih obilježja	Status zaštite	Prijedlog kategorije
1.1.1.	Berek – dio naselja, ambijentalna cjelina seoskih obilježja ujednačene tradicijske arhitekture	ZPP	3
1.1.2.	Gornja Garešnica – mala ruralna cjelina uz kapelu i školu i niz tradicijske arhitekture prema istoku	ZPP	3
1.1.3.	Oštri Zid – mala očuvana cjelina, niz tradicijskih parcela sa pripadajućom arhitekturom	ZPP	3
1.1.4.	Ruškovac – mala ambijentalna cjelina seoskih obilježja	ZPP	3

2.0. Povijesne građevine i sklopovi

2.2	Župne crkve i kapele	Status zaštite	Prijedlog kategorije
2.2.1.	Berek, kapela sv. Mihaela	ZPP	3
2.2.2.	Berek, pravoslavna kapela sv. Ilike	ZPP	3
2.2.3.	Kostanjevac, kapela sv. Erazma	ZPP	3
2.2.4.	Ruškovac, kapela	ZPP	3
2.2.5.	Gornja Garešnica, kapela sv. Valentina	ZPP	3

2.3	Raspela i poklonci	Status zaštite	Prijedlog kategorije
2.3.1.	Šimljana, zvonara i kapelica-poklonac	ZPP	3

2.4	Građevine javne namjene	Status zaštite	Prijedlog kategorije
2.4.1.	Gornja Garešnica, stara škola	ZPP	3

2.4.2.	Ruškovac, stara škola	ZPP	3
2.4.3.	Šimljanica, stara škola	ZPP	3

2.5.	Gospodarske građevine	Status zaštite	Prijedlog kategorije
2.5.1.	Berek, Mlin	ZPP	3

2.6.	Fortifikacijske građevine	Status zaštite	Prijedlog kategorije
2.6.1.	Podgarić, Garić grad	R 484	2

4.0	Memorijalne građevine i obilježja	Status zaštite	Prijedlog kategorije
4.0.1.	Podgarić, u Moslavačkoj gori, u šumi kod mjesta «Stara straža», podignut spomenik sa spomen pločom, mjesto formiranja Moslavačke brigade	R 527	3
4.0.2.	Podgarić, spomeničko mjesto «Nova konspiracija» i spomen ploča, mjesto partizanske bolnice	R 538	3
4.0.3.	Podgarić, spomeničko mjesto «Stara konspiracija» i spomen ploča, mjesto partizanske bolnice	R 539	3
4.0.4.	Krivaja, mjesto bitke Krivaja - Alaginac	R 67	3
4.0.5.	Podgarić, spomenik NOB	ZPP	3

5.0	Arheološki lokaliteti	Status zaštite	Prijedlog kategorije
5.0.1.	Podgarić, Garić grad	R 484	2

6.	Krajolik ili njegov dio	Status zaštite	Prijedlog kategorije
6.1.	okoliš naselja Podgarić	ZPP	3

ZBIRNA TABLICA NEPOKRETNIH KULTURNIH DOBARA OPĆINE BEREK

	PRAVNI STATUS ZAŠTITE		OPĆINA BEREK	
VRSTA KULTURNOG DOBRA	UPISANO U REGISTAR	PREDVENTIVNO ZAŠTIĆENO	PRIJEDLOG ZA ZAŠTITU	EVIDENTIRANO /ZPP/
POVIJESNA NASELJA	/	/	/	/
GRADSKA	/	/	/	/
MALOGRADSKA	/	/	/	/
SEOSKA	/	/	/	4
UKUPNO	/	/	/	4
POVIJESNE GRAĐEVINE I SKLOPOVI				
CRKVE i KAPELE	/	/	/	5
KAPELE POKLONCI	/	/	/	1
JAVNE GRAĐ.	/	/	/	3
GOSPODAR. GR.	/	/	/	1
FORTIFIKACIJE	1	/	/	
UKUPNO	1	/	/	10
MEMORIJALNA PODRUČJA OBILJEŽJA	4	/	/	1
ARHEOLOŠKI LOKALITETI I ZONE	1	/	/	/
ZONE KRAJOLIKA	/	/	/	1
SVEUKUPNO	6	/	/	16

3.4.2.5. Mjere i uvjeti zaštite kulturnih dobara

Povijesna naselja i njihovi dijelovi, povijesne građevine s okolišem, prirodni i kultivirani krajolici, povijesno memorijalni spomenici i arheološki lokaliteti moraju biti na stručno prihvativljiv način uključeni u budući razvitak općine i županije. Očuvanje kulturno povijesnih obilježja prostora podrazumijeva prije svega:

- zaštitu i očuvanje prirodnog i kultiviranog krajolika kao temeljne vrijednosti prostora.
- očuvanje i unapređivanje održavanja i obnove zapuštenih poljodjelskih površina uz zadržavanje tradicijskog načina korištenja i parcelacije, osobito vinograda i voćnjaka
- očuvanje povijesnih trasa putova (starih cesta, poljskih putova, pješačkih staza često obilježenih raspelima i pokloncima),
- očuvanje dijelova tradicionalnih naseobinskih cjelina (sela, zaselaka) u njihovu izvornom okruženju, zajedno s povijesnom građevnom strukturu i pripadajućom parcelacijom
- očuvanje i obnovu tradicijskog graditeljstva, naročito kuća i gospodarskih građevina, kao nositelja povijesnog identiteta prostora
- očuvanje povijesne slike prostora koju čine volumen naselja, njegovi obrisi i završna obrada građevina te vrijednosti krajolika kojim je okruženo
- očuvanje i njegovanje izvornih i tradicijskih sadržaja, poljodjelskih kultura i tradicijskog (ekološkog) načina obrade zemlje
- očuvanje i zadržavanje karakterističnih toponima, naziva sela, zaselaka, brda i potoka od kojih neka imaju simbolička i povijesna značenja
- očuvanje prirodnih značajki kontaktnih područja uz povijesne građevine i sklopove, kao što su obale potoka, rukavci vodotoka, šume, kutivirani krajolik, budući da pripadaju integralnoj (prirodnoj i kulturnoj) baštini

Opće odredbe i upravni postupak pri zaštiti nepokretnih kulturnih dobara

Odredbe za uspostavu i provođenje mjera zaštite i obnove kulturne baštine proizlaze iz Zakona i Uputa, koji se na nju odnose (uključujući i sve naknadne izmjene i dopune):

- Zakon o zaštiti kulturnih dobara (NN 69/99);
- Zakon o gradnji (NN 100/04)
- Zakon o prostom uređenju (NN 30/94, 68/98, 100/04);
- Obvezatna uputa o zoniranju zaštićenih povijesnih cjelina gradova i ostalih naselja (Ministarstvo kulture – Uprava za zaštitu kulturne baštine, 1995., 1998.)

Propisanim mjerama utvrđuju se obvezatni upravni postupci te način i oblici graditeljskih i drugih zahvata na: pojedinačnim spomeničkim građevinama, arheološkim lokalitetima, parcelama na kojima se spomeničke građevine nalaze te predjelima (zonama) zaštite naselja i kultiviranoga krajolika ili drugim predjelima s utvrđenim spomeničkim svojstvima.

Posebnom konzervatorskom postupku osobito podliježu sljedeći zahvati na zaštićenim građevinama, sklopovima, predjelima i lokalitetima: popravak i održavanje postojećih građevina, dogradnje, prigradnje, preoblikovanja i građevne prilagodbe (adaptacije), rušenja i uklanjanja građevina ili njihovih dijelova, novogradnje na zaštićenim parcelama ili unutar zaštićenih predjela, funkcionalne prenamjene postojećih građevina, izvođenje radova na arheološkim lokalitetima.

U skladu s navedenim zakonima za sve nabrojene zahvate na građevinama, sklopovima, predjelima (zonama) i lokalitetima, za koje je ovim prostornim planom utvrđena obveza zaštite (poglavlje «Inventarizacija nepokretnih kulturnih dobara po vrstama») kod nadležne ustanove za zaštitu spomenika (Ministarstvo kulture, Uprava za zaštitu kulturne baštine – Konzervatorski odjel u Zagrebu) potrebno je ishoditi zakonom propisane suglasnosti:

- posebne uvjete (u postupku izdavanja lokacijske dozvole),
- prethodno odobrenje (u postupku izdavanja građevne dozvole) i
- nadzor u svim fazama radova koji provodi nadležna Uprava za zaštitu kulturne baštine

Zaštićenim građevinama, kod kojih su utvrđena svojstva kulturnog dobra i na koje se obvezno primjenjuju sve zakonske odredbe, smatraju se sve građevine koje su u ovom Prostornom planu popisane kao: registrirani spomenici (R), oni predloženi za registraciju (PR) te zaštićeni ovim Prostornim planom (ZPP).

Temeljem evidencije (inventarizacije) provedene prilikom izrade ovoga prostornoga plana, uz ranije registrirane (R) ili preventivno zaštićene (P) spomenike, Uprava za zaštitu kulturne baštine – Konzervatorski odjel u Zagrebu po službenoj će dužnosti pokrenuti postupak dokumentiranja te donošenje rješenja o zaštiti za sve vrednije zgrade, predjele (zone) i lokalitete koji su predloženi za zaštitu.(PR). Do donošenja odgovarajućega rješenja treba primjenjivati iste mјere i propisane postupke kao i za trajno zaštićene građevine.

Sastavni dio odredbi za provođenje je popis kulturnih dobara i drugih vrednijih kulturno-povijesnih tvorevina u kojemu je utvrđeno i odgovarajuće spomeničko stanje (R, P, ZPP) važno za primjenu svih mјera zaštite navedenih u ovim odredbama. Provedbu obnove i zaštite kulturno-povijesne baštine (a to znači moguću izgradnju u predjelima zaštite) treba temeljiti na Konzervatorskoj podlozi izrađenoj u sklopu izrade ovog Prostornog plana.

Uvjeti zaštite povijesnih naselja i njihovih dijelova

Mјere i uvjeti zaštite kulturno povijesnih i prostornih vrijednosti naselja, određuju se prema zonama zaštite i valorizaciji povijesnih građevina, a zaštićuju se temeljem Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara, odnosno štite se mјerama prostornog plana.

Na kartografskom prikazu 3. «Uvjeti korištenja i zaštite prostora» u mjerilu 1:25000, te na kartografskim prikazima građevinskih područja naselja u mjerilu 1:5000, označene su građevine i cjeline kulturno povijesnih vrijednosti koje se štite na temelju Zakona o zaštiti kulturnih dobara, te one koje se štite temeljem Prostornog plana uređenja. Ovom odredbom obuhvaćene su uže povijesne jezgre naselja Berek, Gornja Garešnica, Oštri Zid i Ruškovac.

Osim osnovne evidencije provedene ovom konzervatorskom osnovom i prostornim planom, potrebna je i detaljna inventarizacija koja će zabilježiti građevnu strukturu (stambene i gospodarske zgrade) i prostornu matricu naselja koju čini mreža puteva (cesta) sa pripadajućom parcelacijom. Tradicijsku arhitekturu, javnu, stambenu i gospodarsku treba dokumentirati, arhitektonski snimiti i obraditi kako bi se odredili precizni uvjeti i režimi zaštite, te način i metode obnove kojima bi se prilagodili suvremenim uvjetima življenja.

Proširenje građevinskog područja naselja treba planirati na način kojim bi se zadržala kvaliteta slike povijesnog središta, kvalitetna ekspozicija njegovih prostornih repera – tornjeva crkava, i očuvale krajobraznih vrijednosti prostora.

Režimi zaštite unutar zona zaštite naselja

U prostorima povijesnih jezgri naselja prostor je u pravilu diferenciran na zonu stroge zaštite (zona B ili 2. stupanj) zaštite i zonu ekspozicije (zona E). Na povijesnim građevinama koje su nositelji identiteta naselja potrebni su i mogući radovi konzervacije, održavanja, sanacije, rekonstrukcije i prenamjene uz očuvanje izvornog izgleda i oblikovanja uz moguće prilagodbe u interijeru, kao i neophodni radovi građevinske sanacije. Prilikom izdavanja lokacijske dozvole za novu izgradnju u ovim zonama potrebno je od Uprave za zaštitu kulturne i prirodne baštine ishoditi posebne uvjete građenja. Građevinska dozvola za ove građevinske zahvate u ovoj zoni ne može se izdati ukoliko nisu zadovoljeni posebni uvjeti. Isto se odnosi i na sve zahvate rekonstrukcije i sanacije prenamjene i dogradnje postojećih građevina.

U kontaktnim zonama nove građevine moguće je planirati na način da se njihovom postavom, lokacijom, volumenom, primjenom materijala završnog oblikovanja, kao i kvalitetom oblikovanja ne naruše kvalitetni postojeći ambijenti i vizure na njih. Svaka nova gradnja u okviru kontaktne zone povijesnih struktura trebala bi polaziti s pretpostavke stvaranja harmonične slike s njom. To znači da se pri dimenzioniranju volumena, korištenju materijala završne obrade mora voditi briga o kontekstu. Neprihvatljivi su volumeni nove gradnje, koji bi onemogućili vizuru na crkve i kapele, a svojim položajem, funkcijom, materijalom završne obrade i koloritom unijeli nesklad te stvorili prostorni i oblikovni konflikt. Za svaku novu gradnju u okviru kontaktne zone potrebno je od Konzervatorskog odjela u Zagrebu ishoditi posebne uvjete građenja.

U zonama zaštite krajolika koje su ujedno i zone ekspozicije naselja ne dozvoljava se nova izgradnja, kako ne bi došlo do narušavanja prostorne i šire ambijentalne vrijednosti povijesne jezgre naselja. Zone označene kao ozelenjene i pejzažne površine treba i nadalje održavati u toj namjeni, bez širenje građevinskog područja, budući da su značajne kao prostori ekspozicije povijesnog naselja i građevina.

Mjere zaštite povijesnih građevina i sklopova

Povijesne građevine i sklopovi označeni su prema klasifikaciji i utvrđenoj tipologiji na kartografskom prikazu 3. «Uvjeti korištenja i zaštite prostora» u mjerilu 1:25000, a one koje se nalaze unutar građevinskih područja naselja označeni su i kartografskim prikazima građevinskih područja naselja u mjerilu 1:5000. U zoni stroge zaštite, mogući su zahvati sanacije, rekonstrukcije i održavanja, dok se u kontaktnim zonama koje su bile pejzažnog karaktera a danas su zone njihove ekspozicije, isključuje mogućnost građenja. To se osobito odnosi na crkvu i kapele.

Osim definiranja režima zaštite prema određenim zonama, predviđaju se smjernice i mjere za zahvate na graditeljskoj baštini, kako bi se zaštitila od daljnje propadanja i degradiranja arhitektonskih i stilskih vrijednosti, te uključila u suvremenij život. Od općih intervencija na građevinama, s obzirom na njihovu visoku spomeničku vrijednost kao kulturne baštine, osobito: župnu crkvu, kapele, kurije i javne građevine, predviđaju se: **konzervacija, restauracija, građevinska sanacija, rekonstrukcija**. Sve građevinske rade uključujući i redovito održavanje potrebno je provoditi uz suglasnost i nadzor Uprave za zaštitu kulturne

baštine.

Crkve i kapele

Označene su na kartografskom prikazu 3. Uvjeti korištenja i zaštite prostora u mjerilu 1:25000, te na kartografskim prikazima građevinskih područja naselja u mjerilu 1:5000 sa pripadajućim zonama zaštite. U neposrednoj okolini navedenih građevina, u zoni njihove ekspozicije nije moguća gradnja. Za sve radove održavanja i ostale građevinske radove na ovim građevinama potrebno je ishoditi prethodnu dozvolu Ministarstva kulture, Uprave za zaštitu kulturne baštine. Uređenje okoliša provoditi na temelju posebnih uvjeta iste ustanove. Građevna dozvola se ne može izdati ukoliko nije udovoljeno posebnim uvjetima.

Mjere zaštite arheoloških lokaliteta

Označeni su približnom lokacijom na karti Kulturne baštine 1:25000.

Radi njihove identifikacije potrebno je obaviti detaljno kartiranje i dokumentiranje, na temelju istražnih radova i rekognosciranja. Na svim rekognosciranim područjima, prije građevinskih zahvata izgradnje infrastrukture ili drugih objekata, treba provesti arheološke istražne radove, sondiranja, radi utvrđivanja daljnog postupka. U postupku ishođenja lokacijske dozvole treba obaviti arheološka istraživanja.

3.5. Razvoj infrastrukturnih sustava

3.5.1. Prometni infrastrukturni sustav

Za Bjelovarsko-bilogorsku županiju može se generalno konstatirati da je prometno izolirana u odnosu na ostali dio Hrvatske, što je posebno došlo do izražaja nakon prekidanja veza sjevera i juga Hrvatske preko teritorija Bosne i Hercegovine. Ova izoliranost imala je negativan utjecaj i na ukupno stanje u prostom i gospodarskom razvoju Općine Berek. Bez kvalitetnije prometne infrastrukture unutar općine i županije te kvalitetnije povezanosti županije sa ostalim državnim prostorom nije realno očekivati ostvarivanje demografskog, gospodarskog i sveukupnog društvenog razvoja Općine Berek. Stoga je razvitak prometnog sustava kako na razini općine tako i na razini županije, jedan od prioriteta i preduvjeta za ispunjavanje ovih zacrtanih ciljeva.

3.5.1.1. Cestovni promet

Mrežu cesta na području Općine Berek čine jedna državna te nekoliko županijskih i lokalnih cesta. Državne ceste omogućuju temeljnu povezanost glavnih žarišta razvijenja i svih prostora hrvatske te povezanost sa susjednim zemljama i Europom. Županijske ceste imaju ulogu povezivanja gradova, središta općina i većih naselja na području županije, dok lokalne ceste povezuju naselja na području općine.

Opis postojećeg stanja cestovne mreže na području Općine Berek dan je u slijedećoj tablici:

BROJ CESTE	OPIS CESTE	DUŽINA CESTE U km
DRŽAVNE CESTE		
D-26	granica Općine Ivanska (Samarica) – Šimljanik – Gornja Garešnica – Oštri Zid – granica Grada Garešnice (Trnovitički Popovac)	
ŽUPANIJSKE CESTE		
Ž-3084	granica Općine Ivanska (Ivanska) – Berek – Šimljanica – Begovača – granica Grada Garešnice (Trnovitički Popovac)	
Ž-3131	D-26 (Gornja Garešnica) – Novo Selo Garešničko – Podgarić - granica Općine Popovača (Gornja Jelenska)	
Ž-3277	Ž-3048 (Berek) – Potok – Ruškovac - granica Općine Velika Trnovitica (Gornja Ploščica)	
LOKALNE CESTE		
L-37069	granica Općine Ivanska (Babinac) – Ž-3084 (Berek)	
L-37076	Ž-3084 (Berek) – granica Općine Ivanska (Srijedska)	
L-37099	granica Općine Ivanska (Samarica) – Šimljana – Ž-3084 (Šimljanica)	
L-37100	granica Općine Ivanska (Donja Petrička) – Ž-3084 (Berek)	
L-37101	L-37100 (Berek) – Krivaja – L-37099 (Šimljana)	
L-37103	L-37099 – Šimljana – Oštri Zid – D-26	
L-37104	D-26 (Šimljanik) – L-37103 (Oštri Zid)	
L-37105	Ž-3131 (Gornja Garešnica) – granica Grada Garešnice (Veliki Prokop)	
L-37107	Ž-3084 (Šimljanica) – Ž-3277 (Ruškovac)	
L-37109	Ž-3084 (Begovača) - Kostanjevac	
UKUPNO		

Područjem općine prolazi frekventna županijska cesta Garešnica – Bjelovar (Ž-3084), uz koju se nalaze naselja Berek, Šimljanica i Paljevine. Ova cesta, usprkos svojoj važnosti, u prometnom segmentu predstavlja i jedan od ozbiljnijih problema, zbog intenzivnog tranzitnog prometa koji se odvija središtem Berek-a.

Ostala naselja Općine Berek locirana su uz manje značajne prometne pravce. Prometna mreža nije osobito razvijena, odnosno povezana, a posebno je loša prometna situacija u južnom dijelu općine, gdje su ceste u vrlo lošem stanju. Pokazatelj stanja je državna cesta D-26. Rang državne ceste ova je cesta priskrbila svojim položajem u cestovnoj mreži države u kojoj povezuje naselja sjeveroistočnih obronaka Moslavačke gore na trasi Garešnica – Čazma, da bi se u stvarnosti u pojedinim segmentima svela na neuređenu brdsku stazu. Stanje ceste D-26 na neki način je i ilustracija odnosa prema području istočne Moslavine kojem se nikad nije pridavao veći značaj.

Potrebna je rekonstrukcija kompletne cestovne mreže na području općine, jer ne odgovara sadašnjim potrebama i standardima (širina i tehničke karakteristike prometnica ne zadovoljavaju današnje potrebe).

Temeljem članka 28. i 30. Zakona o javnim cestama (NN 100/96; 76/98, 27/2001) utvrđen je zaštitni pojas i to u širini 15 m od vanjskog ruba zemljišnog pojasa za županijske ceste i 10 m za lokalne ceste.

Za svako građenje u skladu sa člankom 38. Zakona o prostornom uređenju (NN 30/94; 68/98) i članka 47. Zakona o gradnji (NN 52/98) potrebno je utvrditi posebne uvjete građenja, kako unutar zemljišnog pojasa tako i unutar zaštitnog pojasa.

Za državne, županijske, lokalne i nerazvrstane ceste planom se utvrđuju slijedeće minimalne širine koridora

	min širina koridora u naselju	min širina koridora izvan naselja
državne ceste	25 m	50 m
županijske ceste	20 m	30 m
lokalne ceste	15 m	25 m
nerazvrstane ceste	10 m	15 m

3.5.1.2. Telekomunikacije

Osuvremenjavanje telekomunikacija ne predstavlja značajniji problem u prostoru, ali je poželjno objedinjavati instalacije u zajedničke infrastrukturne koridore. U tom pogledu poseban naglasak u slijedećem razdoblju treba staviti na izvođenje mreže svjetlovoda, u cilju izgradnje jedinstvene komunikacijske infrastrukture za pružanje interaktivnih i distribucijskih usluga.

Na području općine instalirane su tri RSS centrale, u naseljima Berek, Šimljana i Gornja Garešnica, a razvod instalacija mrežnim kablovima proveden je u svim naseljima. Uznapredovala tehnologija u području telekomunikacija omogućuje velika povećanja kapaciteta unutar postojećih instalacija te se s obzirom na relativno mali broj stanovnika u općini u ovom segmentu ne očekuju potrebe za izvedbom novih instalacija. Područje općine, međutim, nije najbolje pokriveno signalom mobilne telefonije te će u tom pogledu biti potrebna određena poboljšanja. Prostornim planom će se odrediti ograničenja za postavljanje baznih stanica mobilne telefonije. Nove bazne stanice ne bi se smjele postavljati na manje od 50 m udaljenosti od građevinskog područja, ne manje od 200 m udaljenosti od javnih sadržaja (škola, dječji vrtić i slično) te na pozicijama u blizini

vrednijih spomenika kulture i prirode.

Program razvoja telekomunikacijske mreže temeljiti će se na unapređivanju postojećeg relativno dobrog stupnja razvijenosti. Kod izvođenja novih, rekonstrukciji ili zamjeni postojećih dijelova telekomunikacijskog sustava, zahvate treba izvoditi po najvišim tehnološkim, ekonomskim i ekološkim kriterijima te koristiti postojeće koridore, naročito koridore prometne infrastrukture, a tehnološki zastarjele mreže i opremu treba zamjenjivati novijim i pouzdanijim.

3.5.2. Energetski sustav

3.5.2.1. Električna energija

Državno poduzeće Hrvatska elektroprivreda objedinjuje na području čitave Republike Hrvatske osnovne djelatnosti na području elektroenergetike: proizvodnju, prijenos i distribuciju električne energije.

Temeljni cilj djelovanja Hrvatske elektroprivrede je dugoročno osiguranje pouzdane opskrbe električnom energijom što je jedan od preduvjeta za planirani gospodarski i društveni razvitak kako Republike Hrvatske u cijelini, tako i Bjelovarsko-bilogorske županije i Općine Berek.

Sjeverni dio Općine Berek (naselja Berek, Potok, Ruškovac, Krivaja, Šimljana i Šimljanica) električnom energijom snabdijeva DP Elektra Bjelovar putem TS 35/10 kV locirane u susjednoj Općini Ivanska, a naselja u južnom dijelu općine (Oštri Zid, Begovača, Kostanjevac, Šimljanik, Gornja Garešnica, Novo Selo Garešničko i Podgarić) DP Elektra Križ preko TS 35/10 kV u Gradu Garešnici. Električna energija doprema se 10 kV dalekovodom do ukupno 26 TS 10/04 kV na području općine, od kojih se vodi niskonaponski razvod do potrošača.

U slijedećoj tablici prikazan je raspored postojećih elektroenergetskih objekata po naseljima:

NASELJE	TS 10/0,4 kV
Begovača	1
Berek	6
Gornja Garešnica	1
Kostanjevac	1
Krivaja	1
Novo Selo Garešničko	1
Oštri Zid	2
Podgarić	3
Potok	1
Ruškovac	3
Šimljana	1
Šimljanica	3
Šimljanik	2
UKUPNO	26

Niskonaponska mreža izvedena je uglavnom od golih vodiča Al-Če 16-50 mm² na drvenim stupovima, dok je u središtu općine stanje zadovoljavajuće i tu postoji dio konzuma koji se napaja iz podzemne mreže i preko SKS-a 3×70+71,5 mm².

Niskonaponska mreža u pojedinim dijelovima općine ne zadovoljava niti u pogledu sigurnosti opskrbe, niti u pogledu kvalitete električne energije, jer samo dio

potrošača ima pouzdanu, sigurnu i kvalitetnu opskrbu električnom energijom. Stoga je nužna rekonstrukcija pojedinih dijelova elektroenergetske mreže. Visoki zahtjevi za sigurnost i kvalitetu električne energije mogu se ispuniti izgradnjom novih niskonaponskih mreža, rekonstrukcijom postojećih niskonaponskih mreža i interpolacijom novih TS 10/0,4 kV, jer je premali udio mreža sa SKS-om ili golih vodiča većeg presjeka u odnosu na mreže sa premalim presjekom vodiča i većim dužinama. Mreže u udaljenijim područjima (npr. u naseljima Šimljanica i Ruškovac) relativno su zapuštene, a dijelovi su bez potrošača. Ulaganja u niskonaponsku mrežu nisu dovoljna i treba ih svakako povećati i ubrzati.

Dalekovodi 10 kV su u većem dijelu općine izgrađeni na drvenim stupovima (pretežno s betonskim nogarima), pa je u budućnosti nužno predvidjeti rekonstrukciju dalekovoda na betonske stupove s povećanim presjekom vodiča i suvremenom kompozitnom izolacijom i metaloksidnom prenaponskom zaštitom.

Jedan od zadataka Prostornog plana Općine Berek bit će i predvidjeti odgovarajuću opskrbu novih površina na kojima će se smjestiti veći potrošači, dakle primarno opskrbu planirane zone gospodarskih sadržaja.

Pri projektiranju stambenih i drugih objekata Prostorni plan uređenja općine sa aspekta zaštite vodova se treba pridržavati sljedećih propisa:

- širina zaštirnog koridora za dalekovod 10(20) kV je 16 metara, odnosno 8 metara na svaku stranu od osi trase dalekovoda
- širina zaštitnog koridora za niskonaponsku mrežu je 1,5 m, odnosno 0,75 m na svaku stranu od osi niskonaponskog voda

Na razini Republike Hrvatske predviđa se prosječni godišnji porast potrošnje električne energije od 4%. Razvoj hrvatskog energetskog sustava karakterizira potreba za izgradnjom novih kapaciteta snage 1500 MW. Osim ulaganja u nove objekte, trebat će se graditi i odgovarajuća prijenosna i distribucijska mreža, uključujući obnovu i rekonstrukciju postojeće mreže visokog, srednjeg i niskog napona.

Strategija prostornog uređenja Republike Hrvatske uvažava ciljeve i smjernice energetskog razvoja:

- prijenosne sustave osuvremeniti i proširiti
- zadržati sve do sada istražene i potencijalne lokacije za moguće nove energetske objekte za koje postoje potrebna daljnja istraživanja
- zadržati postojeće i osigurati nove lokacije i koridore energetskih objekata koji Hrvatsku povezuju sa susjednim zemljama

3.5.2.2. Plinovodna mreža

U pogledu opskrbe zemnim plinom, područje Općine Berek pripada distributivnom području grada Bjelovara. Distribucijom zemnog plina za ovo područje upravlja komunalno poduzeće "Elektrometal" d.d. iz Bjelovara.

Plinska mreža Općine Berek priključena je na magistralni plinovod Budrovac – Ivanić Grad u susjednoj općini Štefanje, gdje se nalazi i mjerno reduksijska stanica "Narta" nazivnog kapaciteta 2000 m³/sat i izlaznog pritiska 3 bara. Prirodni plin se predaje distributeru na ovoj mjerno reduksijskoj stanici, gdje se reducira pritisak dolaznog plinovoda i mjeri predana količina plina. Odavde se plin distribuira dalje do krajnjih korisnika putem lokalne plinske mreže. Za sada je mrežom obuhvaćeno samo središte općine, a u planu je plinofikacija ostalih naselja općine. Kod izvedbi novih priključaka u pojedinim naseljima potrebno je zatražiti posebne uvjete

distributera.

3.5.3. Vodnogospodarski sustav

Optimalno korištenje i gospodarenje vodama osnovni je zadatak razvoja vodnogospodarske djelatnosti. Vodnogospodarska djelatnost i uspostava kvalitetnog, funkcionalnog i efikasnog vodnogospodarskog sustava može se smatrati strateški najznačajnjim prioritetom, ne samo iz razloga što direktno i indirektno utječe na opstanak i razvoj živog svijeta, već svojim karakteristikama bitno utječe na sve ostale elemente korištenja prostora i gospodarenja prostorom. Razvitak vodoopskrbe treba se temeljiti isključivo na korištenju kvalitetne i sanitarno sigurne vode, što se danas postiže samo kod većih sustava gdje se kontinuirano provodi kontrola kakvoće vode.

Opskrba vodom na području Bjelovarsko-bilogorske županije rješavat će se iz podzemnih i nadzemnih izvorišta s područja županije ili izvan njega.

U okviru razvoja županijskog vodoopskrbnog sustava posebnu pažnju treba posvetiti zaštiti izvorišta, odnosno podzemnih pitkih voda, što je u Strategiji prostornog uređenja Hrvatske izdvojeno kao poseban interes države.

3.5.3.1. Vodoopskrba

Na području Općine Berek nije izvedena vodovodna mreža, a opskrba stanovništva pitkom vodom bazirana je na korištenju individualnih bunara. Sadašnje potrebe Općine Berek za pitkom vodom iznose m^3/dan . Iako se na ovim prostorima predviđa i daljnje opadanje broja stanovnika, suprotno tome potrebe za vodom neće biti manje. Naime, očekivani rast životnog standarda, veća opremljenost stanovanja te razvoj obiteljskog obrta i drugih djelatnosti pratit će i zahtjevi potrošača za većom količinom vode. Stoga se predviđa znatno veća potrošnja vode po stanovniku, što će i uz postojeće negativne demografske trendove dovesti do porasta potrošnje vode u apsolutnom iznosu. Rješavanje pitanja vodoopskrbe stanovništva općine putem javnog vodovoda se zato nameće kao prioritet u opremanju komunalnom infrastrukturom i kao jedan od najvažnijih preduvjeta za planirani prostorno-gospodarski razvoj.

U okviru planiranog širenja vodovodne mreže na području Županije, Općina Berek pripada vodoopskrbnoj zoni središnjeg dijela županije (zona 5) koju karakterizira manjak vlastitih izvorišta pitke vode i nepostojanje sustava javne vodoopskrbe te se u tom pogledu ubraja među najzaostalija područja Hrvatske.

Opća je ocjena da županija ne raspolaže vlastitim izvorištim dovoljnog kapaciteta, pa će za razvoj svog vodoopskrbnog sustava koristiti i izvorišta iz susjedne Koprivničko-križevačke županije. Na osnovu tih izvorišta ("Delovi", "Lipovac" i "Đurđevac") izgradit će se i planirani magistralni vodovod Bjelovar – Daruvar, na čiji se krak predviđa spajanje vodoopskrbne mreže Općine Berek.

Također, uzimajući u obzir raspoložive mogućnosti vodoopskrbnog sustava gravitirajuće zone "Garešnica – Grubišno Polje", neminovno njegovo povezivanje sa zonom "Čazma" preko "središnje zone". Ovime će se osigurati dovoljne količine pitke vode za potrebe središnje zone, odnosno Općine Berek.

3.5.3.2. Odvodnja otpadnih voda

Na području Općine Berek odvodnja otpadnih voda nije riješena na zadovoljavajući način jer se vrši otvorenim kanalima i grabama i upuštanjem u

vodotokove. Izgradnja mreže odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda bit će najveći problem u komunalnom opremanju Općine Berek, zbog vrlo visoke cijene izvedbe ovih instalacija. U izgradnji mreže trebat će postaviti i određene prioritete i to prvenstveno izgradnju sustava odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda za veće zagađivače (postojeće farme i slično) te za planirane nove gospodarske sadržaje.

3.5.3.3. Uređivanje režima voda

Sjeverna naselja Općine Berek (Berek, Potok, Ruškovac, Krivaja, Šimljana i Šimljanica) pripadaju slivu «Česma-Glogovnica», dok južna naselja (Kostanjevac, Oštri Zid, Šimljanik, Podgarić, Novo Selo Garešničko, Gornja Garešnica i Begovača) ulaze u sliv «Ilova-Pakra»

Na slivu Česme postavljaju se slijedeći uvjeti zaštite od poplava:

- naselja, industrijske zone i glavne prometnice štite se od 100-godišnjih velikih voda,
- poljoprivredne površine i ribnjaci štite se od 50-godišnjih velikih voda
- šumske površine štite se od 25-godišnjih velikih voda

Za sliv rijeke Česme i Glogovnice izrađena je 'Vodnogospodarska osnova sliva rijeke Česme i Glogovnice', a za sliv rijeke Ilove i Pakre 'Vodnogospodarska osnova sliva rijeke Ilove i Pakre'. Ovim dokumentima utvrđeni su svi elementi vodnog gospodarstva na predmetnom području, u okviru kojih se predviđa kompleksno uređenje sliva s naglaskom na korištenju voda i zaštiti vodnih resursa. Zadržavanje vode na slivu, njezino akumuliranje i korištenje u ovom dokumentu imaju prioritet, za razliku od pristupa u prethodnim vodnogospodarskim osnovama u kojima se prioritetno inzistiralo na obrani od poplava, odnosno što bržem i efikasnijem odvođenju velikih količina voda.

Najznačajnije vodne površine na području Općine Berek su vodotok Garešnica te postojeća akumulacija Podgarić. U dugoročnim planovima Hrvatskih voda je izgradnja većeg broja akumulacija za obranu od poplava. Na vodotocima Općine Berek određeno je 5 potencijalnih lokacija akumulacija za obranu od poplava: Garešnica, Krivaja, Krnjača, Ruškovac i Šimljana.

Sve akumulacije predviđene su za obranu od poplava i navodnjavanje.

Za potencijalne akumulacije definirani su slijedeći karakteristični elementi:

NAZIV OBJEKTA	vodotok	recipijent	površina sliva km ²	preljevni nivo (m.n.m.)	kota brane (m.n.m.)	volumen (10 ³ m ³)
Krivaja	Krivaja	Šimljana	11.10	126.30	128.30	3095.00
Ruškovac	Šimljana	Sredska	18.20	124.10	126.10	5964.00
Šimljana	Šimljana	Sredska	10.20	137.00	139.00	2774.00
Krnjača	Krnjača	Jakopska	8.00	129.20	131.20	2020.00
Garešnica	Garešnica	Ilova	45.10	136.50	138.50	14524.00

U planu su prikazana zaplavna područja za svih 5 potencijalnih akumulacija. Konačna odluka o izgradnji akumulacija donijet će se nakon izrade studije opravdanosti izgradnje.

Do donošenja odluke o izgradnji predmetnih akumulacija ove će se površine koristiti na način definiran ovim planom. Unutar građevinskih područja naselja omogućit će se izgradnja i uređenje površina bez posebnih i dodatnih ograničenja, dok će na površinama izvan građevinskih područja naselja zabraniti bila kakva

izgradnja osim izgradnje infrastrukturnih objekata predviđenih ovim planom

3.6. Gospodarenje otpadom

Općina Berek ne može samostalno rješavati zbrinjavanje komunalnog otpada zbog velike površine općine i relativno malog broja stanovnika, odnosno izrazito male gustoće stanovanja. Prostornim planom Bjelovarsko bilogorske županije na području županije predviđeno je uređivanje pet deponija komunalnog otpada. Predviđeno je da se deponije lociraju u blizini gradova koji su i veći proizvođači komunalnog otpada, te je županijskim planom predviđeno uređenje deponija na širem području Bjelovara, Daruvara, Garešnice, Čazme i Grubišnog Polja.

Budući da je Općina Berek dio nekadašnje općine Garešnica, problem zbrinjavanja komunalnog otpada rješavat će se u okvirima tog teritorijalnog obuhvata. Općina Garešnica obuhvaćala je današnje općine Berek, Hercegovac, Velika Trnovitica, te teritorij današnjeg Grada Garešnice.

Deponija otpada za Grad Garešnicu i susjedne općine uređen je na lokaciji Johovača u blizini mjesta Velika Mlinska, u općini Velika Trnovitica. Ova deponija posjeduje svu potrebnu dokumentaciju i odobrenje o korištenju, te se predviđa da će nakon planiranog proširenja zadovoljavati potrebe grada Garešnice i općina Berek, Velika Trnovitica i Hercegovac do 2020. godine.

Na području općine nema proizvođača proizvodnog i opasnog otpada.

Na području općine postoji manji broj neuređenih odlagališta otpada koja su se koristila za odlaganje krupnog otpada. Sanacija neuređenih odlagališta otpada izvršit će se odvozom tog otpada na uređeno odlagalište otpada grada Garešnice, sukladno Planu gospodarenja otpadom općine Berek.

Komunalni otpad u naseljima prikuplja se u tipizirane posude za otpad. Planskim mjerama će se poticati odvajanje organske i anorganske komponente komunalnog otpada, korištenje organske komponente otpada u poljoprivredi, te slijedom toga i smanjenje ukupnih količina komunalnog otpada koji se zbrinjava na uređenom odlagalištu sukladno Zakonu o otpadu. Za prikupljanje selektiranog anorganskog otpada uredit će se kontejnerski otoci sa tipiziranim posudama za odlaganje selektiranog otpada. Kontejnerski otoci za prikupljanje selektiranog otpada postavit će se u naseljima Berek i Oštri Zid, te na području turističke zone u Podgariću. Kontejnerski otoci će se urediti na mjestima ograđenim zelenilom, tako da se osigura nesmetani kolni i pješački promet.

U općini Berek organiziranim odvozom otpada obuhvaćena su naselja Begovača, Berek, Šimljanica, Oštri Zid, Šimljana, Gornja Garešnica, Novo Selo Garešničko i Podgarić, odnosno oko 75% stanovništva općine. U naseljima Šimljanik, Krivaja, Kostanjevac, Potok i Ruškovac nije organiziran odvoz otpada zbog malog broja stanovnika i loše prometne povezanosti. U ovim naseljima živi oko 450 stanovnika (25% stanovništva općine) koji su orijentirani isključivo na poljoprivrednu proizvodnju. Organizirani odvoz otpada planira se proširiti i na ova naselja. U ovim naseljima će se posebno poticati izdvajanje organske komponente otpada i njegovo korištenje u poljoprivredi.

Mjere za organizirano i kontrolirano gospodarenje otpadom obuhvaćaju:

- izbjegavanje i smanjenje nastanka otpada,
- maksimalno korištenje vrijednih svojstava otpada kada njegov nastanak nije moguće izbjegći,
- sigurno odlaganje neiskoristivog otpada sa svim prethodnim i pratećim

mjerama i postupcima od bilo koje vrste štetnog djelovanja.

3.7. Sprječavanje nepovoljnog utjecaja na okoliš

Kvaliteta okoliša mora biti osnovni kriterij planiranja, a zaštita okoliša je sadržana u načelu integralnog pristupa planiranju i uređenju prostora kao kontinuirana i u svim segmentima prisutna komponenta. Stoga je sprječavanje nepovoljnog utjecaja na okoliš sadržano u svim dijelovima Prostornog plana uređenja Općine Berek kroz utvrđivanje mogućnosti i ograničanja korištenja i planiranjem razvoja putem izbora najpovoljnijih opcija.

U pogledu sprječavanja nepovoljnog utjecaja na okoliš poseban naglasak treba staviti na očuvanje najvrednijih dijelova ekosustava: tlo, vodu i zrak.

Tla na području Općine Berek su relativno kvalitetnog pedološkog sastava i strukture, ali u nižim dijelovima jako osjetljiva na kemijske polutante. Tlo je usprkos različitim onečišćenjima još uvijek vrlo dobro očuvano, pogotovo u odnosu na tla većine zapadnoeuropskih zemalja te kao takvo pogodno za proizvodnju sve cjenjenijih ekološki čistih proizvoda.

Tlo se onečišćuje na više načina, a zbog zaštite i sprječavanja nepovoljnih utjecaja potrebno je provoditi slijedeće mjere:

- u poljoprivrednoj proizvodnji racionalno koristiti zaštitna sredstva i gnojiva uvođenjem kontrole upotrebe količina i vrste zaštitnih sredstava te organiziranjem savjetodavne stručne službe u individualnoj proizvodnji,
- spriječiti unos onečišćenja iz zraka u tlo,
- spriječiti zagađivanje voda iz kojih se štetne tvari također talože u tlo,
- riješiti odvodnju i zbrinjavanje otpadnih voda domaćinstava, koja otpadne vode preko propusnih septičkih jama ili upojnih bunara upuštaju direktno u tlo,
- uspostaviti sustav gospodarenja otpadom koji će omogućiti dugoročno, organizirano i kontrolirano gospodarenje otpadom, a postojeća nekontrolirana odlagališta sanirati i spriječiti nastajanje novih,
- što više obnoviti površine oštećene erotijom i klizanjem,
- površine koje se više ne koriste (npr. odlagališta otpada, klizišta i dr.) potrebno je ponovno obrađivati (rekultivirati),
- spriječiti nepotrebno širenje građevinskih područja i bilo kakvu izgradnju na vrijednim obradivim tlima,
- preispitati potrebe za navodnjavnjem u svrhu poljoprivredne proizvodnje te njegov utjecaj na očuvanje prirodne ravnoteže u okolišu,
- poduzeti pravodobne mjere za saniranje posljedica mogućih akcidenata koji bi uzrokovali onečišćenja tla (prometne nezgode nakon kojih je u okoliš istekla nafta ili naftni derivati, nezgode pri prijevozu opasnih otpada i sl.).

Značajan dio površina općine zauzimaju šume i šumsko zemljište. Šumskim površinama treba gospodariti tako da se u šumama održava biološka raznolikost, sposobnost obnavljanja, vitalnost i potencijal u svrhu što kvalitetnijeg ispunjavanja gospodarske, ekološke i socijalne funkcije šuma. Veću pažnju treba posvetiti zaštiti šuma od bolesti i štetočina te pošumljavanju novih površina pogotovo nekvalitetnih zemljišta niske bonitetne klase i predjela uz vodotoke. U cilju zaštite šuma od štetnih utjecaja potrebno je spriječiti stvaranje divljih odlagališta otpada

na šumskim površinama i u njihovoj neposrednoj blizini te zabraniti upotrebu svih pesticida u blizini šumskega predjela.

Glavni izvor onečišćenja podzemnih voda na području općine su otpadne vode naselja, ispiranje herbicida i mineralnih gnojiva sa poljoprivrednih površina te nekontrolirana odlagališta otpada. Za zaštitu i sprječavanje štetnog utjecaja na podzemne pitke vode potrebno je poduzimati slijedeće mјere:

- ubrzano započeti planiranu izgradnju sustava za odvodnju otpadnih voda naselja,
- vode koje se iz sustava odvodnje otpadnih voda upuštaju u vodotoke moraju proći predtretman pročišćavanja,
- u područjima gdje nije moguće uspostaviti sustave za odvodnju otpadnih voda potrebno je uvjetovati izgradnju trodijelnih nepropusnih septičkih jama, a one koji otpadne vode ispuštaju u vodotoke i kanale za odvodnju oborinskih voda treba identificirati kao zagađivače,
- poljoprivrednu proizvodnju treba prilagoditi uvjetima zaštite uvođenjem kontrole upotrebe količina i vrsta zaštitnih sredstava i gnojiva te orijentacijom na proizvodnju ekološki čistih poljoprivrednih proizvoda,
- na razini Županije uspostaviti sustav gospodarenja otpadom koji će omogućiti dugoročno i sveobuhvatno zbrinjavanje otpada,
- zatvoriti i sanirati nekontrolirana odlagališta otpada te sprječiti nastajanje novih.

Na čitavom području Bjelovarsko-bilogorske županije nema velikih energetskih postrojenja, a osnovni energenti u gospodarstvu i domaćinstvu su tzv. čisti energenti plin i električna energija. Budući da se ne raspolaze s relevantnim pokazateljima za ocjenu kakvoće zraka treba djelovati sukladno Zakonu o zaštiti zraka (NN 178/04) i podzakonskim propisima proizašlim temeljem Zakona. Potrebno je provesti ocjenjivanje i razvrstavanje područja prema razinama onečišćenosti, sukladno člancima 16., 17. i 18. Zakona o zaštiti zraka te utvrditi kategoriju kakvoće zraka.

Na temelju članka 24. stavka 1. Zakona o prostornom uređenju (NN br. 30/94, 68/98 61/00, 32/02 i 100/04), članka 29. i 30. Statuta Općine Berek (Službeni glasnik Općine Berek, broj 01/06) i članka 56. Poslovnika Općinskog vijeća (Službeni glasnik Općine Berek, broj 01/06), Općinsko vijeće Općine Berek na 10. sjednici održanoj 29. studenog 2006. donosi

O D L U K U

o donošenju Prostornog plana uređenja Općine Berek

I. TEMELJNE ODREDBE

Članak 1.

Donosi se PROSTORNI PLAN UREĐENJA OPĆINE BEREK (u nastavku teksta: Plan) kojega je izradio Arhitektonski atelier deset; d.o.o. za arhitekturu i urbanizam iz Zagreba u 2005. i 2006. godini.

Članak 2.

Plan se donosi za područje Općine Berek koje je utvrđeno člankom 8. Zakona o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj (NN 10/97). Općina Berek obuhvaća 13 naselja: Begovača, Berek, Gornja Garešnica, Kostanjevac, Krivaja, Novo Selo Garešničko, Oštri Zid, Podgarić, Potok, Ruškovac, Šimljana, Šimljanica, Šimljanik.

Plan obuhvaća područje veličine 111,07 km².

Planom se utvrđuju:

- građevinska područja naselja,
- namjena prostora s razmještajem gospodarskih i drugih funkcija lokalnog značaja,
- mreža lokalne komunalne infrastrukture i način zbrinjavanja otpada,
- uvjeti korištenja i zaštite prostora u odnosu na značajke područja i zahvate u prostoru,
- područja za koja će se izrađivati urbanistički planovi.
- uvjeti i pokazatelji za izradu urbanističkih planova,
- lokacijski uvjeti za zahvate u prostoru na područjima za koja se neće donositi drugi urbanistički planovi,
- lokacijski uvjeti za zahvate izvan građevinskog područja za koje se ne donose odluke o lokacijskim uvjetima,
- druge mjere od važnosti za prostorni razvoj, zaštitu okoliša, prirode, krajobraza, kulturnih dobara i drugih vrijednosti obuhvaćenog područja

Članak 3.

Plan je sadržan u elaboratu 'PROSTORNI PLAN UREĐENJA OPĆINE BEREK' koji se sastoji od:

Tekstualnog dijela sa slijedećim sadržajem:

I Obrazloženje plana

1. Polazišta
2. Ciljevi prostornog uređenja
3. Plan prostornog uređenja

II Odredbe za provođenje

i GRAFIČKOG DIJELA sa slijedećim kartografskim prikazima:

1.	KORIŠTENJE I NAMJENA POVRŠINA	1 : 25000
2.1.	ELEKTROENERGETSKA TELEKOMUNIKACIJSKA I PLINOVODNA MREŽA	1 : 25000
2.2.	VODOVODNA MREŽA	1 : 25000
2.3.	MREŽA ODVODNJE I PROČIŠĆAVANJA OTPADNIH VODA	1 : 25000
3.1.	UVJETI UREĐENJA KORIŠTENJA I ZAŠTITE PROSTORA	1 : 25000
4.	GRAĐEVINSKA PODRUČJA NASELJA	
4.1.	Begovača	1 : 5000
4.2.	Berek	1 : 5000
4.3.	Gornja Garešnica	1 : 5000
4.4.	Kostanjevac	1 : 5000
4.5.	Krivaja	1 : 5000
4.6.	Novo Selo Garešničko	1 : 5000
4.7.	Oštri Zid	1 : 5000
4.8.	Podgarić	
4.9.	Potok	
4.10.	Ruškovac	
4.11.	Šimljana	
4.12.	Šimljanica	
4.13.	Šimjanik	

Elaborat iz stavka 1. ovog članka sastavni je dio ove odluke i ovjerava se pečatom Općinskog vijeća Općine Berek i potpisom predsjednika Općinskog vijeća.

Članak 4.

Osnovni ciljevi prostornog uređenja na području Općine Berek su:

- unapređenje načina korištenja postojećih građevinskih područja naselja
- osiguravanje područja i površina za izgradnju objekata gospodarske namjene, prvenstveno u funkciji poljoprivredne proizvodnje
- zaštita i unapređenje ukupnog stanja okoliša (vode, šume, poljoprivredno zemljište)
- prilagodba novih zahvata u prostoru karakteristikama postojećih naselja
- očuvanje i unapređenje načina korištenja postojećih prirodnih i krajobraznih vrijednosti
- očuvanje, obnova i svrhovito korištenje spomenika kulture i graditeljske baštine kao najvrijednijih elemenata identiteta prostora

II Odredbe za provođenje

1. Uvjeti za određivanje namjena površina na području općine

Članak 5.

Namjene površina na području općine određene su na kartografskom prikazu 1. KORIŠTENJE I NAMJENA PROSTORA u mjerilu 1:25000. U obuhvatu plana

omogućuje se uređivanje prostora i izgradnja objekata prema lokacijskim uvjetima određenim za tu vrstu površina.

Površine u obuhvatu plana podijeljene su na slijedeće kategorije:

1.1. Građevinska područja naselja

- izgrađeni dio građevinskih područja naselja
- neizgrađeni dio građevinskih područja naselja

Unutar građevinskih područja naselja planom su razlikovane slijedeće namjene:

- građevinsko područje stambene i mješovite namjene bez posebne oznake
- stambena namjena sa oznakom S
- mješovita, javna i poslovna namjena sa oznakom M
- športska i rekreacijska namjena sa oznakom R

1.2. Građevinska područja izvan naselja za izdvojene namjene

- gospodarska namjena sa oznakom I
- gospodarska namjena u funkciji poljoprivrede sa oznakom Ip
- turistička namjena sa oznakom T

2.1. Poljoprivredno tlo isključivo osnovne namjene

- vrijedno obradivo tlo s oznakom P2
- ostalo ooobradivo tlo s oznakom P3

2.2. Šumske površine

- šume gospodarske namjene s oznakom Š1

2.3. Ostale poljoprivredne i šumske površine s oznakom PŠ

2.4. Vodene površine s oznakom V

2.5. Ostale površine

- groblja s oznakom G

Za sve površine obuhvaćene ovom osnovnom klasifikacijom planom su određeni lokacijski uvjeti za korištenje prostora, uređivanje površina i izgradnju objekata.

2. Uvjeti za uređenje prostora

2.1. Građevine od važnosti za Državu i županiju

Članak 6.

Planom su utvrđena slijedeće građevine i područja od važnosti za državu i županiju:

Građevine i područja od važnosti za državu

- prometne građevine

- državna cesta D-26

Građevine i područja od važnosti za županiju

- prometne građevine
 - županijska cesta Ž-3084
 - županijska cesta Ž-3131
 - županijska cesta Ž-3277
- telekomunikacijske građevine
 - radijski koridor
- energetske građevine
 - dalekovod 35 kV Bjelovar – Garešnica
- vodoopskrbne građevine
 - postojeći magistralni vodovod Ivanska – Berek
 - planirani magistralni vodovod Berek – Oštri Zid
- vodne građevine
 - zaštitni nasipi
 - planirane akumulacije za obranu od poplava
- kulturna dobra
 - registrirana kulturna dobra, preventivno zaštićena kulturna dobra i kulturna dobra predložena za upis u registar, navedena u poglavljju 6.2. ovih odredbi za provođenje

2.2. Građevinska područja naselja

Članak 7.

Građevinska područja naselja su površine planirane za gradnju i razvoj naselja. Sastoje se od izgrađenog dijela i dijela predviđenog za novu izgradnju.

Građevinska područja naselja prikazana su na kartografskom prikazu KORIŠTENJE I NAMJENA PROSTORA u mjerilu 1:25000, te na kartografskim prikazima GRAĐEVINSKA PODRUČJA NASELJA u mjerilu 1:5000.

Građevinska područja naselja razgraničena su prema namjeni zbog potrebe razdvajanja različitih funkcija i ostvarivanja najpovoljnijih prostornih i lokacijskih uvjeta za pojedinu namjenu. Unutar građevinskih područja naselja planom su razgraničene površine slijedećih namjena:

- građevinsko područje stambene i mješovite namjene bez posebne oznake
- stambena namjena sa oznakom S
- mješovita, poslovna i javna namjena sa oznakom M

2.2.1. Građevinska područja prema namjeni

Članak 8.

U ovom se članku daje pregled građevinskih područja koje su razgraničene ovim planom, pregled vrsta građevina koje se mogu graditi u pojedinom građevinskom području, te lokacijski uvjeti za njihovu izgradnju.

Stambena i mješovita namjena bez posebne oznake i stambena namjena sa oznakom S

U građevinskim područjima stambene i mješovite namjene bez posebne oznake i stambene namjene sa oznakom S na građevnoj parceli mogu se graditi stambene zgrade, pomoćne građevine, poslovne i gospodarske zgrade. Sve navedene zgrade grade se u pravilu na slobodnostojeći način. Različite zgrade na istoj parceli mogu se graditi povezano.

Građevna parcela**Građevne parcele moraju zadovoljavati slijedeće uvjete:**

najmanja širina parcele	12 m za katnost P+T (prizemlje + stambeno potkrovje) 16 m za katnost P+1 (prizemlje i kat)
	20 m za katnost P+1+T (prizemlje+kat+stambeno potkrovje)
najmanja površina parcele	400 m ² za katnost P+T (prizemlje + stambeno potkrovje) 600 m ² za katnost P+1 (prizemlje i kat) 1000 m ² za katnost P+1+T (prizemlje+kat+stambeno potkrovje)
koeficijent izgrađenosti parcele k_{iz} (<i>totalna površina svih građevina na parceli / površina parcele</i>)	max 0.30
najveća izgrađenost ulične fronte (<i>duljine parcele uz ulicu</i>)	60%
najmanji ozelenjeni dio parcele	20%, od čega 1/3 uz uličnu frontu

Građevine koje se mogu graditi na parceli su slijedeće:**Stambene zgrade**

Stambene zgrade lociraju se u pravilu u dijelu parcele uz cestu, te se grade na slobodnostojeći način prema slijedećim lokacijskim uvjetima:

najveća visina vijenca (h) / sljemeđa (s)	4,5 m / 8 m za katnost P+T (prizemlje + stambeno potkrovje) 6,5 m / 10 m za katnost P+1 (prizemlje i kat) 8,0 m / 12 m za katnost P+1+T (prizemlje+kat+stambeno potkrovje)
udaljenost od regulacijske linije	min 3m
udaljenost od ostalih međa <i>na izgrađenim površinama</i> <i>na neizgrađenim površinama</i>	min 1 m od jedne i min 3 m od druge bočne međe min 3 m ili h/2 – primjenjuje se veća vrijednost
parkirna mjesta riješiti na vlastitoj parceli prema kriteriju	1 pm/100m ² ukupne površine

Pomoćne građevine

Pomoćne građevine su građevine za smještaj vozila, alata, ogrjeva i slično koje se mogu graditi kao slobodnostojeće ili povezane uz stambenu zgradu. Lociraju se u pravilu u dvorišnom dijelu parcele prema slijedećim lokacijskim uvjetima:

udaljenost od regulacijske linije	min 3m
udaljenost od ostalih međa	min 1 m od jedne i min 3 m od druge bočne međe

Poslovna namjena

Poslovnom namjenom smatraju se uredi, trgovine, uslužne djelatnosti, ugostiteljski sadržaji, zanatske i druge radionice koje ne stvaraju buku, onečišćenje zraka i druge negativne utjecaje na okoliš. Prostori poslovne namjene mogu se uređivati u stambenim zgradama. Uz to se na većim parcelama uz stambenu zgradu može izgraditi zasebna poslovna građevina površine do 500 m², pri čemu se primjenjuju lokacijski uvjeti utvrđeni za stambene zgrade uz slijedeću dopunu:

parkirna mjesta riješiti na vlastitoj parceli prema kriteriju	5 pm/1000m ² BRP za radionice i uredе 10 pm/1000m ² BRP za trgovine 15 pm/1000m ² BRP za ugostiteljstvo

Gospodarske zgrade

Gospodarskim zgradama smatraju se mehaničarske, bravarske, stolarske i druge zanatske radionice, te zgrade za uzgoj životinja i zgrade za skladištenje i preradu poljoprivrednih proizvoda: štale, tovilišta, sjenici, sušare, silosi, hladnjače i slično. Mogu se graditi kao slobodnostojeće, ili povezane uz stambene i pomoćne zgrade. Gospodarske građevine u pravilu locirati tako da duljom stranicom budu paralelne sa regulacijskom linijom prema ulici. Gospodarske građevine planirati tako da odnos tlocrtne duljine i širine bude najmanje 1:2.

Locirati ih u pravilu u dvorišnom dijelu parcele prema slijedećim lokacijskim uvjetima:

udaljenost od regulacijske linije	min 3 m
	iznimno gospodarske zgrade za uzgoj životinja min 20 m
udaljenost od ostalih međa	min 1 m od bočnih međa uz uvjet izgradnje vatrootpornog zida

Kapacitet zgrada za uzgoj životinja određuje se brojem «uvjetnih» grla (uvjetno grlo = životinja težine 500kg), te se svodi na broj stvarnih životinja pojedine vrste primjenom koeficijenata prikazanih u tablici. Kapacitet zgrada za uzgoj životinja određen je prema broju uvjetnih grla za pojedinu vrstu, te prema obilježjima naselja, a iskazan je u slijedećoj tablici:

naselje		stambena namjena sa oznakom S – Berek Podgarić		stambena i mješovita namjena – Berek Podgarić		Begovača Gornja Garešnica Kostanjevac Krivaja Novo Selo Garešničko Oštri Zid Potok Ruškovac Šimljana Šimjanica Šimjanik	
vrsta stoke	koeficijent	maksimalni broj <u>uvjetnih</u> grla u naselju	maksimalni broj grla u naselju	maksimalni broj <u>uvjetnih</u> grla u naselju	maksimalni broj grla u naselju	maksimalni broj <u>uvjetnih</u> grla u naselju	maksimalni broj grla u naselju
krave	1,00	10	10	50	50	80	80
junad	0,70	10	15	50	70	80	115
telad	0,25	6	25	30	120	50	200
konji	1,00	6	6	30	30	50	50
svinje	0,25	6	20	25	100	40	160
ovce i koze	0,10	6	50	25	250	40	400
perad	0,006	4	650	20	3500	30	5000
nojevi	0,25	4	15	15	60	25	100

Mješovita, poslovna i javna namjena u središnjim dijelovima naselja sa oznakom M

U građevinskim područjima mješovite, poslovne i javne namjene u središnjim dijelovima naselja na građevnoj parceli mogu se graditi stambene zgrade, pomoćne građevine, poslovne zgrade te zgrade javne namjene. Sve navedene zgrade mogu se graditi na slobodnostojeći, poluugrađeni ili ugrađeni način. Na ovim površinama ne mogu se graditi: gospodarske građevine sa izvorima zagađenja, zanatske i druge radionice te građevine namijenjene poljoprivrednoj proizvodnji i uzgoju životinja.

Građevna parcela

Građevne parcele moraju zadovoljavati slijedeće uvjete:

najmanja širina parcele	12 m za katnost P+1 (prizemlje+kat)
	15 m za katnost P+2 (prizemlje+2 kata)
najmanja površina parcele	300 m ² za katnost P+1 (prizemlje+kat)
	400 m ² za katnost P+2 (prizemlje+2 kata)
koeficijent izgrađenosti parcele k_{iz} (tlocrtna površina svih građevina na parceli / površina parcele)	max 0.60
najveća izgrađenost ulične fronte	100%

(duljine parcele uz ulicu)	
najmanji ozelenjeni dio parcele	20%

Građevine koje se mogu graditi na parceli su slijedeće:

Stambene zgrade

Stambene zgrade lociraju se u pravilu u dijelu parcele uz cestu, te se grade prema slijedećim lokacijskim uvjetima:

najveća tlocrta površina	1000 m ²
najveća ukupna površina (zbroj površina svih nadzemnih etaža)	2500 m ²
najveća visina vijenca (h) / sijemena (s)	8,0 m / 12 m za katnost P+1+T (prizemlje+kat+stambeno potkrovљje) 10,0 m / 14 m za katnost P+2 (prizemlje+2 kata)
udaljenost od regulacijske linije	moguća je izgradnja na regulacijskoj liniji
udaljenost od ostalih međa	moguća je izgradnja na bočnim međama
ozelenjeni dio parcele	min 15%
parkirna mjesta riješiti na vlastitoj parceli prema kriteriju	1 pm/100m ² ukupne površine

Pomoćne građevine

Pomoćne građevine su građevine za smještaj vozila, alata, ogrjeva i slično koje se u pravilu grade kao slobodnostojeće u dvorišnom dijelu parcele, prema slijedećim lokacijskim uvjetima:

udaljenost od regulacijske linije	min 3m
udaljenost od ostalih međa	min 1 m od jedne i min 3 m od druge bočne međe

Poslovna namjena

Prostori poslovne namjene mogu se uređivati u stambenim zgradama a poslovne zgrade mogu se graditi i na zasebnim parcelama pri čemu se primjenjuju lokacijski uvjeti za gradnju stambenih zgrada uz slijedeću dopunu:

parkirna mjesta riješiti na vlastitoj parceli prema kriteriju	10 pm/1000m ² BRP za ured 20 pm/1000m ² BRP za trgovine 30 pm/1000m ² BRP za ugostiteljstvo

Zgrade za javne potrebe

Zgrade za javne potrebe su građevine javnih i društvenih službi i institucija: uprave, socijalne skrbi, zdravstva, predškolskog odgoja, školstva, vjerske namjene i kulture. Zgrade za javne potrebe grade se u pravilu na zasebnim parcelama prema lokacijskim uvjetima definiranim u poglavljju 4. ovih provedbenih odredbi.

Športska i rekreacijska namjena sa oznakom R

Na ovim se površinama mogu graditi sve vrste športskih igrališta, terena i staza na otvorenom, športske dvorane, otvoreni i zatvoreni bazeni, otvorena i natkrivena teniska igrališta, te prateći rekreacijski, ugostiteljski i trgovачki sadržaji.

Za veće površine sportske i rekreacijske namjene u Podgariću određena je obaveza izrade urbansitičkog plana uređenja kojim će se odrediti detaljni uvjeti gradnje i uređivanje površina.

Otvorena športska igrališta, tereni i staze mogu se graditi i uz škole, mjesne domove, te na pogodnim pozicijama u i uz građevinska područja naselja i na površinama koje ovim planom nisu posebno označena kao površine športsko rekreacijske namjene.

Građevine i uređaji prometne, komunalne i telekomunikacijske infrastrukture

obuhvaćaju ceste, nogostupe, biciklističke staze, uređaje za prijenos i distribuciju elektične energije, dalekovode, objekte i uređaje sustava telekomunikacija, objekte u sustavu plinovodne, vodovodne i mreže odvodnje otpadnih voda. Građevine i uređaji prometne, komunalne i telekomunikacijske infrastrukture mogu se graditi unutar svih navedenih namjena.

2.2.2. Oblici i veličine građevnih parcela

Članak 9.

Parcele koje se nalaze unutar građevinskih područja i udovoljavaju lokacijskim uvjetima iz ovog plana smatraju se građevinskim parcelama. Parcele moraju imati pristup na javnu prometnu površinu u cijeloj širini parcele. Priključivanje na javnu prometnu površinu ne može se vršiti preko površine koja je širinom manja od planom propisane širine parcele.

Lokacijski uvjeti za formiranje građevinskih parcela određeni su u ovisnosti prema namjeni površina i građevina te su iskazani poglavju 2.2.1. ovih provedbenih odredbi.

Iznimno od odredbi poglavlja 2.2.1. kod zamjene postojeće građevine novom u već izgrađenim dijelovima naselja nova se građevina može graditi i na postojećoj parseli kod koje je jedan od parametara širine, dubine i površine do 20 % manji od propisanih, ali pod uvjetom da je veličina građevine i njena lokacija u skladu sa svim odredbama koje se odnose na izgrađenost i iskorištenost parcele, te minimalne udaljenosti od ceste, susjednih međa i drugih građevina.

2.2.3. Veličina i površina građevina

Članak 10.

Veličina i površina zgrada na pojedinoj parseli ograničava se koeficijentom izgrađenosti parcele i visinom utvrđenom lokacijskim uvjetima iz poglavlja 2.2.1. ovih odredbi.

Koeficijent izgrađenosti parcele

Koeficijent izgrađenosti parcele izračunava se kao odnos zbroja tlocrtnih površina svih građevina na parseli (stambene, pomoćne, poslovne, gospodarske) i površine parcele.

Visina građevina

Na površinama stambene i mješovite namjene dozvoljena visina izgradnje je Prizemlje + Kat + Potkrovљe.

Na površinama mješovite, javne i poslovne namjene dozvoljena visina izgradnje je Prizemlje + 2 Kata.

Na površinama gospodarske namjene dozvoljena visina izgradnje je Prizemlje + 2 Kata.

Visina poslovne, gospodarske ili pomoćne građevine ne smije biti viša od visine stambene građevine s kojom se nalazi na istoj parseli i čini funkcionalnu cjelinu.

Ako se zgrada gradi na kosom terenu visina vijenca se mjeri na pročelju

paralelnom sa regulacijskim pravcem (granica parcele prema javnoj prometnoj površini).

Ispod stambenih, poslovnih i pomoćnih građevina može se graditi podrum ukoliko to dozvoljavaju konfiguracija terena, nivo podzemne vode i dubina kanalizacije.

Podrumom se smatra dio građevine koji je djelomično ukopan u zemlji na način da je donja kota stropne ploče podruma najviše 100 cm viša od kote okolnog uređenog terena.

Stambenim potkrovljem se smatra uređeni tavanski prostor ispod krovne konstrukcije, a iznad vijenca posljednje etaže. Zidani nadzid potkrovlja može biti visok najviše 120 cm.

2.2.4. Smještaj građevina na parceli

Članak 11.

Stambene, poslovne i stambeno-poslovne građevine se u pravilu grade prema ulici, a pomoćne i gospodarske građevine u dubini parcele iza tih građevina. Građevine se mogu graditi na slobodnostojeći, poluugrađeni ili ugrađeni način, a prema lokacijskim uvjetima određenim za namjenu površina i građevina u poglavljju 2.2.1. ovih provedbenih odredbi.

Postavljanje pomoćnih i gospodarskih građevina na regulacijsku liniju može se dozvoliti samo iznimno ukoliko to zahtijeva konfiguracija terena ili je takva postava u skladu sa lokalnim uvjetima i već izgrađenim objektima.

Udaljenost građevina od regulacijskog pravca prema ulici i bočnih međa određena je u ovisnosti o namjeni površina i građevina te definirana u poglavlu 2.2.1. ovih provedbenih odredbi.

Građevine se moraju graditi na propisanim udaljenostima od susjednih međa. Iznimno se kod zamjene postojećih građevina novima u već izgrađenim dijelovima naselja dozvoljava izgradnja zamjenske građevine na lokaciji stare bez obzira na lokacijske uvjete. Zamjenska građevina može imati najviše prizemlje i jedan kat, bez stambenog potkrovlja.

Zgrade za javne potrebe mogu se graditi na regulacijskom pravcu, uz uvjet da su osigurani potrebni razmaci do susjednih objekata, propisani požarni putevi i dovoljan broj parkirališnih mjeseta.

Prilazne otvorene stepenice, terase u razini terena ili najviše 60 cm iznad razine terena moraju se graditi tako da se osigura nesmetan prilaz na stražnji dio građevinske parcele minimalne širine 3 m. Ove površine ne uračunavaju se u izgrađenost parcele.

Članak 12.

Ako građevna parcela graniči s vodotokom udaljenost regulacijske linije parcele od granice vodnog dobra ne može biti manja od 10 m. Građevna parcela ne može se osnivati na način koji bi onemogućavao uređenje korita i pristup vodotoku.

Prizemne pomoćne, poslovne i gospodarske građevine mogu se graditi i na granici sa susjednom parcelom uz uvjet da se prema susjednoj parceli izgradi vatrootporni zid, da se u zidu prema susjedu ne grade otvori i da se odvod krovne vode i snijega riješi na vlastitoj parceli.

Udaljenost gnojšta i gospodarskih građevina u kojima se spremi sijeno i slama ili su izrađeni od drveta mora iznositi od susjedne međe najmanje 5 m.

Izuzetno udaljenost gnojišta od susjedne međe može biti manja, ali ne manja od 1 m pod uvjetom da se na toj dubini susjedne građevne parcele utvrđuju uvjeti ili već postoji gnojište odnosno građevina s izvorima zagađenja.

2.2.5. Oblikovanje građevina

Članak 13.

Oblikovanje novih građevina mora biti usklađeno sa morfološkim osobinama područja i vrstom građevine. Pročelja građevina treba izvoditi u žbuci, opeci ili drvu. U izgrađenim dijelovima građevinskog područja nove građevine moraju u najvećoj mogućoj mjeri uvažavati lokalne lokacijske uvjete u pogledu smještaja građevina na parceli, tlocrtnih i visinskih gabarita građevina, te oblikovanja građevnog sklopa i njegovih dijelova. Posebno pažnju treba posvetiti zaštiti i obnovi autohtone tipologije gospodarskih građevina koju karakterizira položaj paralelan sa ulicom, te dva zabatom okrunjena kolna prolaza. Ove građevine treba obnavljati kad god je to moguće, te ih prema potrebi prilagođavati novim funkcijama (zanatske radionice i slično).

Krovišta izvoditi kao dvostrešna kosa krovišta. Kosa krovišta izvode se u nagibu 30 - 40 stupnjeva. Pokrov krovišta izvoditi crijeponom. Položaj sljemena obavezno mora biti usporedan s dužom stranicom građevine.

Osvijetljenje potkovlja rješiti prozorima na zabatnom zidu građevine ili krovnim prozorima izvedenim u ravnini krovne plohe. Izbjegavati rješavanje prozora u potkovlju krovnim kućicama.

Na zidovima građevina koji su izgrađeni na udaljenosti manjoj od 3 m od susjedne međe ne mogu se projektirati niti izvoditi otvori.

Otvorima se ne smatraju fiksna ustakljenja neprozirnim stakлом maksimalne veličine 60x60 cm, dijelovi zida od staklene opeke, ventilacijski otvori maksimalnog promjera 15 cm kroz koje se ventilacija odvija prirodnim putem i kroz koje nije moguće ostvariti vizualni kontakt.

2.2.6. Uređenje građevne parcele

Članak 14.

Ulične ograde podižu se iza regulacijske linije prema ulici. Udaljenost vanjskog ruba ulične ograde do osi nerazvrstane i lokalne ceste mora iznositi najmanje 5 m, do osi županijske ceste 10 m.

Ulične ograde moraju se izvoditi na način da najmanje 50 % vertikalne površine ograde bude transparentno. Najviša visina ograde može biti 200 cm.

Ograde se mogu izvoditi iz kamena, betona, metala, drva, žice, živice, te u kombinacijama ovih materijala. Ograda može imati zidani sokl visine najviše 50 cm. Ograde između parcela grade se prema mjesnim običajima, u visini od najviše 200 cm.

Prostor između kuće i granice parcele prema javnoj prometnoj površini mora se urediti kao zelena površina. U prostoru između kuće i granice parcele prema javnoj prometnoj površini ne mogu se izvoditi montažni objekti i nadstrešnice niti uređivati parkirališta.

Neizgrađeni dio građevne parcele treba urediti kao zelenu površinu koja se koristi kao travnjak, cvijetnjak ili vrt.

Dio seoske građevne parcele uređen kao gospodarsko dvorište na kojem slobodno borave domaće životinje mora se ograditi ogradom koja onemogućava izlaz stoke i peradi.

Zabranjuje se postavljanje žičanih, zidanih, kamenih i drugih ograda i potpornih zidova kojima bi se sprječavao slobodan prolaz uz vodotoke, te koji bi smanjili propusnu moć vodotoka ili na drugi način ugrozili vodotok.

Teren oko građevine, potporne zidove, terase i sl. treba izvesti na način da se ne narušava izgled naselja, te da se ne promjeni prirodno otjecanje vode na štetu susjednog zemljišta i građevine.

Kada se građevna parcela formira na način da svojom bočnom ili stražnjom stranom graniči sa zaštitnim pojasom magistralne ceste ili željezničke pruge mora se ograditi uz te međe na način koji onemogućava izlaz ljudi i domaćih životinja.

2.2.7. Način i uvjeti priključenja građevne parcele na javnu prometnu površinu i komunalnu infrastrukturu

Članak 15.

Svaka građevna parcela mora imati neposredan pristup na javnu prometnu površinu. U slučaju kada se prilaz građevne parcele na javnu prometnu površinu ostvaruje preko privatnog puta širina tog puta mora biti najmanje 8 m.

Ako se parcela nalazi uz ceste različitog značaja priključak parcele ostvaruje se na cestu nižeg značaja.

Stambene, poslovne i gospodarske građevine moraju se obvezno priključiti na komunalnu mrežu vodovoda i odvodnje otpadnih voda.

Ako vodovodna mreža nije izgrađena opskrba pitkom vodom rješava se iz higijenskih zdenaca. Do izgradnje kanalizacijskog sustava u naseljima otpadne vode mogu se upuštati u nepropusne sabirne jame koje se moraju redovito prazniti po ovlaštenom poduzeću.

Priključivanje građevina na električnu mrežu moguće je u građevinskim područjima naselja i građevinskim područjima izvan naselja za izdvojene namjene na način propisan od nadležnog distributera. Na elektroenergetsku mrežu mogu se priključivati i građevine koje se mogu graditi na negradivim površinama.

2.3. Građevinska područja izvan naselja za izdvojene namjene

Članak 16.

Izvan naselja planirana su građevinska područja za izdvojene namjene koje se zbog svojih funkcionalnih i drugih obilježja ili zbog nepovoljnih utjecaja na okoliš ne mogu smjestiti unutar građevinskih područja naselja. Izvan naselja planirana su građevinska područja za gospodarsku i turističku namjenu. Lokacijski uvjeti za gradnju na površinama gospodarske namjene utvrđeni su u poglavljju 3. ovih odredbi.

2.3.1. Gospodarska namjena

Članak 17.

Gospodarska namjena sa oznakom I

Na ovim se površinama mogu graditi zgrade gospodarske i poslovne namjene, a iznimno i stambene građevine površine do 200 m^2 . Na površinama gospodarske namjene primjenjuju se lokacijski uvjeti definirani u poglaviju 3. ovih provedbenih odredbi.

Gospodarska namjena u funkciji poljoprivredne proizvodnje sa oznakom Ip

Na ovim se površinama mogu graditi zgrade za intenzivnu stočarku i peradarsku proizvodnju svih kapaciteta, silosi, sušare, mlinovi, hladnjače, klaonice, kompostane te drugi objekti za gospodarsku namjenu vezanu na poljoprivredne resurse.

2.3.2. Turistička namjena**Članak 18.**

Područje oko akumulacijskog jezera u Podgariću svojim topografskim i pejsažnim karakteristikama daju mogućnosti za razvoj specifične turističke ponude, te je planom predviđeno za izgradnju objekata i uređivanje površina u funkciji turizma, te je označeno oznakom T. Na ovim se površinama mogu graditi građevine za smještaj gostiju (hoteli, moteli, bungalovi, paviljoni i slično) a uz njih i sve vrste športskih igrališta i dvorana koji se mogu graditi na površinama športa i rekreacije sa oznakom R.

Unutar površina turističke namjene prostornim rješenjima treba sačuvati i naglasiti prirodne i krajobrazne vrijednosti područja. Objekte i građevine treba locirati na pozicijama na kojima se ne ugrožavaju vrijednosti krajolika, te ih formatom i oblikovanjem prilagođavati terenu i lokalnim graditeljskim tradicijama. Veće sklopove oblikovati tako da se ukupni građevni volumen formira u više pojedinačnih objekata koji formatom ne prelaze veličinu tradicijskih građevina. Visina izgradnje na ovim površinama ograničena je na suteren, prizemlje, kat i potkrovљe. Visina vijenca može biti najviše 14 m, visina sljemensa najviše 18 m. U oblikovanju građevina i sklopova treba koristiti autohtone graditeljske tradicije i pojedine autohtone motive karakteristične za ovo područje.

Parkiranje vozila za građevine turističkih i ugostiteljskih namjena mora se riješiti na vlastitoj građevnoj parceli prema kriteriju:

• ugostiteljski sadržaji	15 pm/1000 m^2
• zgrade za smještaj gostiju	50 pm/100 ležajeva

2.4. Negradive površine**Članak 19.**

Negradive površine unutar obuhvata ovog plana dijele se na:

- obradive poljoprivredne površine, - poljoprivredno tlo s oznakama P2 i P3
- šume gospodarske namjene s oznakom Š1
- ostale poljoprivredne i šumske površine s oznakom PŠ
- vodene površine s oznakom V

2.4.1. Poljoprivredne površine

U planu su za poljoprivredno korištenje određene veće površine s oznakama P2 i P3, površine unutar planiranih građevinskih područja naselja i građevinskih područja izvan naselja za izdvojene namjene, do privođenja utvrđenoj namjeni i površine unutar užeg vodozaštitnog područja, koje se moraju koristiti u skladu s kriterijima zaštite voda.

Na površinama koje su planom određene kao poljoprivredne mogu se graditi isključivo tovilišta, spremišta poljoprivrednih proizvoda, sušare, silosi, mlinovi, staklenici za intenzivni uzgoj voća, povrća i cvijeća, klijeti, infrastrukturne građevine i građevine za zaštitu od elementarnih nepogoda.

2.4.2. Šumske površine

U Planu su određene kao šumsko zemljište sve postojeće šume s oznakom Š i PŠ. Šume se ne mogu krčiti radi gradnji stambenih, poslovnih ili gospodarskih građevina. Zbog njihovog ekološkog značenja određuju se slijedeće mjere čuvanja i zaštite šuma i šumskog zemljišta:

- šumske površine definirati sukladno njihovoj rasprostranjenosti, te poštivati odgovarajuću udaljenost od njihovog ruba pri planiranju drugih sadržaja
- očuvati šume s posebnom namjenom, a naročito šume posebnih rijetkosti ili ljepota, te šume posebnog znanstvenog ili povjesnog značenja
- čuvati i zaštititi izvorna obilježja krajobraza uključujući livade i proplanke, te omogućiti gradnju samo onih građevina što po svojoj namjeni spadaju u šumske prostore (planinarski domovi, izletišta, lovački domovi i sl.)

2.4.3. Vodne površine

Vodne površine na području općine obuhvaćaju potoke Garešnica, Krivaja i Šimljana, te odvodne, lateralne i natapne kanale.

Inundacijski pojas vodotoka

Za ove vodotoke planom se utvrđuje inundacijski pojas potreban za njihovo održavanje. Kod potoka inundacijski pojas je širine 10 m od ruba kanala potoka. Unutar inundacijskog pojasa zabranjuje se sva izgradnja, sadnja stabala ili bilo kakvi drugi radovi koji bi mogli onemogućiti pristup do vodotoka. Površine unutar inundacijskih pojasa mogu se koristiti u poljoprivredne svrhe.

Akumulacije za obranu od poplava

Na vodotocima Općine Berek određeno je 5 potencijalnih lokacija akumulacija za obranu od poplava: Garešnica, Krivaja, Krnjača, Ruškovac i Šimljana.

Sve akumulacije predviđene su za obranu od poplava i navodnjavanje.

Za potencijalne akumulacije definirani su slijedeći karakteristični elementi:

NAZIV OBJEKTA	vodotok	recipijent	površina sliva km ²	preljevni nivo (m.n.m.)	kota brane (m.n.m.)	volumen (10 ³ m ³)
Krivaja	Krivaja	Šimljana	11.10	126.30	128.30	3095.00
Ruškovac	Šimljana	Sredska	18.20	124.10	126.10	5964.00
Šimljana	Šimljana	Sredska	10.20	137.00	139.00	2774.00

Krnjača	Krnjača	Jakopska	8.00	129.20	131.20	2020.00
Garešnica	Garešnica	Illova	45.10	136.50	138.50	14524.00

U planu su prikazana zaplavna područja za svih 5 potencijalnih akumulacija. Konačna odluka o izgradnji akumulacija donijet će se nakon izrade studije opravdanosti izgradnje.

Do donošenja odluke o izgradnji predmetnih akumulacija na ovim se površinama primjenjuju sljedeći režimi uređenja prostora:

- unutar građevinskih područja naselja moguća je izgradnja i uređenje površina bez posebnih i dodatnih ograničenja
- na površinama izvan građevinskih područja naselja nije moguća nikakva izgradnja osim izgradnje infrastrukturnih objekata predviđenih ovim planom

2.5. Gradnja izvan građevinskih područja

Članak 20.

Izvan građevinskih područja naselja mogu se uređivati površine i graditi građevine koje po svojoj namjeni zahtjevaju izgradnju izvan građevinskog područja, a na način da ne ometaju korištenje poljoprivrednih i šumske površine te da ne ugrožavaju vrijednost okoliša i krajolika.

Građevine koje se mogu graditi izvan građevinskih područja su:

- infrastrukturne građevine (prometne, energetske, komunalne itd.)
- građevine za šport i rekreaciju
- vojne građevine i građevine za zaštitu od elementarnih nepogoda
- građevine za istraživanje i iskorištavanje mineralnih sirovina
- građevine za intenzivnu stočarsku i peradarsku proizvodnju
- građevine za obavljanje poljoprivrednih djelatnosti
- građevine za intenzivni uzgoj voća, povrća i cvijeća - staklenici
- kljeti i spremišta voća u voćnjacima i vinogradima
- šumske, lovačke i lugarske građevine
- iznimno se izvan građevinskog područja može odobriti sanacija i nužna rekonstrukcija (bez povećanja tlocrte površine) postojećih stambenih građevina koje su legalno izgrađene i tretiraju se kao postojeća izgradnja izvan građevinskog područja.

Izgradnja građevina koje se mogu graditi izvan građevinskog područja, a ukupnim obuhvatom prelaze veličinu od 3,0 ha, može se odobravati samo ukoliko je utvrđena u kartografskim prikazima ovog plana planskim znakom ili simbolom.

2.5.1. Športske i rekreacijske površine

Članak 21.

Površine namijenjene športu i rekreaciji izvan građevinskih područja planirane su u naselju Podgarić. Sjeverno od naselja planirano je uređenje staza za biciklizam i trčanje, a južno od naseja uređenje skijaške staze.

Približan obuhvat športsko rekreacijskih površina prikazan je na kartografskom prikazu 3. Uvjeti korištenja, uređenja i zaštite površina, te na kartografskom prikazu 4.8. Podgarić. Detaljan obuhvat, program i uvjeti uređenja športsko rekreacijskih površina izvan građevinskog područja utvrdit će se Planovima

područja posebnih obilježja „Turističko rekreacijsko područje Podgarić – jug“ i „Turističko rekreacijsko područje Podgarić – sjever“.

Športske i rekreacijske površine izvan građevinskih područja naselja mogu se uređivati tek po donošenju navedenih planova područha posebnih obilježja.

2.5.2. Građevine za intenzivnu stočarsku i peradarsku proizvodnju

Članak 22.

Površine za izgradnju objekata za intenzivnu stočarsku i peradarsku proizvodnju izvan naselja označene su na kartografskim prikazima u mjerilu 1:25000 i 1:5000 oznakom F. Na ovim se površinama mogu graditi građevine za intenzivnu stočarsku i peradarsku proizvodnju sa pratećim objektima (manji silosi, sušare, mješaone stočne hrane i slično) a bez obzira na kategoriju poljoprivrednog tla i udaljenost od građevinskih područja naselja i cesta. Kapacitet građevina koje se mogu graditi na površinama sa oznakom F određuje se brojem «uvjetnih» grla (uvjetno grlo = životinja težine 500kg), te se svodi na broj stvarnih životinja pojedine vrste primjenom koeficijenata prikazanih u tablici sukladno „Pravilniku o uvjetima kojima moraju udovoljavati farme i o uvjetima za zaštitu životinja na farmama“ (NN 136/05). Kapacitet zgrada za uzgoj životinja određen je prema broju uvjetnih grla za pojedinu vrstu, te prema obilježjima naselja, a iskazan je u sljedećoj tablici:

naselje		Berek Novo Selo Garešničko Oštri Zid Podgarić Šimljanica		Begovača Kostanjevac Krivaja Potok Ruškovac Šimljana Šimljanik		Gornja Garešnica	
vrsta stoke	koeficijent	max. broj <u>uvjetnih grla</u>	max. broj grla	max. broj <u>uvjetnih grla</u>	max. broj grla	max. broj <u>uvjetnih grla</u>	max. broj grla
Krave	1,00	80	80	150	150	200	200
Junad	0,70	80	120	150	200	200	280
Telad	0,25	50	200	100	300	120	480
Konji	1,00	50	50	100	100	120	120
Svinje	0,25	40	160	75	300	100	400
ovce i koze	0,10	40	400	75	750	100	1000
Perad	0,006	30	5000	60	10000	80	13000
Nojevi	0,25	30	120	50	200	60	240

Izgradnju građevina za intenzivnu stočarsku i peradarsku proizvodnju treba usmjeravati na planom predviđene površine. Iznimno se ove građevine mogu graditi i na poljoprivrednim površinama koje ovim planom nisu označene kao površine za gradnju izvan građevinskih područja naselja, pri čemu se najmanje udaljenosti od građevinskih područja naselja utvrđuju prema broju uvjetnih grla te su definirane u sljedećoj tablici:

broj uvjetnih grla	minimalne udaljenosti			
	od građ. područja naselja (m)	od državne ceste (m)	od županijske ceste (m)	od lokalne ceste (m)
15-50	30	50	30	10
51-100	60	75	40	15
101-200	150	100	50	30
201-300	200	150	60	40
301 i više	400	200	100	50

Dozvoljeni uzgoj životinja iznad 50 UG uvjetovan je površinom zemljišta potrebnom za deponiranje fekalija u odnosu 2 UG/ha, što se dokazuje vlasništvom zemljišta ili dugogodišnjim ugovorom o deponiranju fekalija na drugim površinama, a što mora biti opisano u „Elaboratu o zbrinavanju fekalija“ koji se obavezno mora izraditi za sve objekte kapaciteta većeg od 50 UG.

Za gradnju građevina za intenzivnu stočarsku i peradarsku proizvodnju primjenjuju se slijedeći lokacijski uvjeti:

površina parcele	min 1000 m ²
koeficijent izgrađenosti parcele k_{iz}	max 0.3
najveća visina vijenca (h) / sljemena (s)	6 m / 10m
najveća katnost	Prizemlje + poTkrovije za skladištenje
najmanja udaljenost od granica parcele	1m od jedne; 6 m od ostalih
najmanji ozelenjeni dio parcele	25 %

2.5.3. Građevine za obavljanje poljoprivrednih djelatnosti

Članak 23.

Izvan građevinskih područja na posjedu primjerene veličine mogu se graditi građevine za obavljanje poljoprivrednih djelatnosti. Pod pojmom "posjed" podrazumijeva se jedna ili više zemljišnih katastarskih čestica koje međusobno čine jednu prostornu cjelinu.

Veličina posjeda na kojem je moguća izgradnja objekata izvan građevinskog područja u funkciji obavljanja poljoprivrednih djelatnosti, ovisno o vrsti i intenzitetu poljoprivredne djelatnosti, treba biti:

- za intenzivnu ratarsku djelatnost na posjedu minimalne veličine od 10 ha,
- za uzgoj voća i (ili) povrća na posjedu minimalne veličine od 5 ha,
- za uzgoj vinove loze i proizvodnju vina na posjedu minimalne veličine od 3 ha,
- za uzgoj sadnica za voće, vinovu lozu i ukrasno bilje na posjedu minimalne veličine od 1 ha.

Zgrade koje se mogu graditi na ovakvim posjedima su:

- stambena građevina za potrebe stanovanja vlasnika brutto razvijene površine do 200 m²
- poslovni sadržaji u funkciji agroturizma
- gospodarske građevine za potrebe biljne i stočarske proizvodnje
- industrijske građevine za potrebe prerade i pakiranja poljoprivrednih proizvoda koji su u cijelosti proizvedeni na farmi.

Za izgradnju na ovakvim posjedima primjenjuju se slijedeći lokacijski uvjeti:

- tlocrtna površina objekata na jednom posjedu najviše 2000 m²
- brutto razvijena površina objekata na jednom posjedu najviše 2500 m²
- visina građevina najviše Po+P+1
- visina krovnog vijenca najviše 10 m
- visina sljemena krova najviše 15 m
- dijelovi građevine mogu biti viši od 15 m samo iznimno i to isključivo radi zahtjeva tehnoloških ili proizvodnih procesa
- izvoditi dvostrešna krovišta nagiba 15-40 stupnjeva, osim na objektima kod kojih je drugačije oblikovanje krovišta uvjetovano tehnološkim zahtjevima

- pokrivanje krovišta crijepom ili limom
- oko građevine mora biti izведен požarni put širine najmanje 5 m
- udaljenost ovih građevina od granice građevnog područja te lokalnih, županijskih i državnih cesta mora iznositi najmanje 100 m, odnosno najmanje 200 m za djelatnosti kod kojih se razvija buka koja na mjestu nastanka prelazi razinu od 70 dB.

2.5.4. Klijeti i spremišta voća

Članak 24.

U vinogradima i voćnjacima izvan građevinskih područja mogu se graditi klijeti ili spremišta voća, ako vinograd ili voćnjak ima najmanje 500 m² površine.

Klijet ili spremište voća može se graditi kao prizemnica s podrumom tako da površina prizemlja iznosi najviše 40 m².

Terase oko klijeti ili spremišta voća do visine 60 cm iznad konačno zaravnatog terena koje nisu natkrivene ne ulaze u ovu površinu.

Klijet ili spremište voća mora biti građeno u skladu s lokalnim običajima i to:

- kota gornjeg ruba stropne konstrukcije podruma ne smije biti viša od 30 cm od kote konačno zaravnatog terena na njegovom najvišem dijelu
- kota konačno zaravnatog terena ne smije biti niža od 15 cm od kote temelja podruma na njegovom najnižem dijelu
- svjetla visina prizemlja ne može biti viša od 2,6 m
- krov mora biti dvostrešan, nagiba između 30 i 45 stupnjeva;
- krovište se na stropnu konstrukciju postavlja izravno bez nadzida
- prostor za boravak ljudi ne može biti veći od 25 m²
- minimalna udaljenost od međe prema javnom putu iznosi 3 m,
- minimalna udaljenost od bočnih međa iznosi 1 m
- tlocrtna duljina građevine mora biti najmanje 2 puta veća od njene tlocrtnе širine
- pročelje građevine mora u cijelosti biti izvedeno u drvu
- sljeme krova mora biti paralelnog sa slojnicama terena
- pokrov obavezno izvoditi od crijepe

2.5.5. Građevine za intenzivni uzgoj voća, povrća i cvijeća - staklenici

Članak 25.

Staklenici za intenzivni uzgoj voća, povrća i cvijeća mogu se graditi izvan građevinskih područja naselja, na svim bonitetnim klasama tla, na posjedu minimalne veličine 1 ha.

Za ove se građevine ne postavljaju posebni uvjeti udaljenosti od građevinskih područja naselja.

2.5.6. Šumarske, lugarske i lovačke građevine

Članak 26.

U šumskom području mogu se graditi šumarske, lugarske i lovačke građevine prema slijedećim uvjetima.

- tlocrtna površina građevina može biti najviše 200 m²
- visina građevine najviše Po+P+1
- visina krovnog vjenca najviše 7.50 m
- visina sljemena krova najviše 12.0 m
- izvoditi dvostrešna krovišta nagiba 30-40 stupnjeva
- pročelje građevine izvoditi u zidovima od lomljenog kamenja i ili oblozi drvetom
- pokrivanje krovišta crijepon ili šindrom

2.5.7. Posebna namjena

Članak 27.

U obuhvatu plana nalazi se dio zaštitnih zona vojnog odašiljača «Humka», za koju je određena zona zabrane izgradnje i zona ograničene izgradnje.

Za vojni odašiljač «Humka» određuju se slijedeće zone zaštite:

- Zona zabrane izgradnje

U ovoj zoni 100m od ograde-granice vojne površine, potpuno je zabranjena bilo kakva gradnja.

- I Zona ograničene gradnje

U krugu polumjera 500m od antenskog stupa objekta:

zabranjena je izgradnja objekata koji svojom visinom nadvisuju vojni objekt i time predstavljaju fizičku prepreku koja ometa rad vojnih uređaja;

zabranjena je izgradnja industrijskih i energetskih objekata, dalekovoda, antena, raznih objekata metalnih konstrukcija, elektronskih uređaja i drugih objekata koji emitiranjem elektromagnetnih valova ili na neki drugi način ometaju rad vojnih uređaja, ugrožavaju sigurnost i tajnost vojnih objekata ili predstavljaju «unosan cilj» napada.

Postojeća naselja i objekti ranije izgrađeni u ovoj zoni, mogu se proširivati i dograđivati, zavisno od konkretnih uvjeta ali tako da se širenje usmjerava van ove zone.

Pojedinačna, individualna gradnja manjih objekata moguća je ovisno od konkretnih uvjeta (konfiguracije terena, karaktera objekta, njegove lokacije, moguće posljedice na rad vojnih uređaja, sigurnost i zaštitu tajnosti)

Za izgradnju bilo kakvih objekata u ovoj zoni obavezna je potvrda MORH na glavni projekt.

2.6. Groblja

Članak 28.

Groblja se u pravilu grade izvan građevinskog područja naselja. Na području Općine Berek uređena su slijedeća groblja: Berek, Kostanjevac, Oštri Zid, Gornja Garešnica, Podgarić i Šimljanik.

Prema površini sva se ova groblja svrstavaju u mala groblja (površine do 5 ha).

3. Uvjeti smještaja gospodarskih djelatnosti

Članak 29.

Građevinska područja s oznakom I i Ip predviđena su za gradnju gospodarskih i poslovnih građevina. Unutar njih mogu se graditi proizvodne, servisne, skladišne, komunalne zgrade, građevinski pogoni, pogoni za preradu mineralnih sirovina, zgrade za stočarsku proizvodnju i druge gospodarske potrebe, uredi, trgovine i ugostiteljski sadržaji koji se smatraju bučnom djelatnošću i ne mogu se smjestiti unutar stambenih zona, te iznimno i stambene građevine ukupne površine do 400 m², a prema lokacijskim uvjetima za gradnju na površinama stambene i mješovite namjene.

Unutar građevinskih područja sa oznakom I omogućuje se i obavljanje djelatnosti postupanja s neopasnim industrijskim otpadom, otpadnim vozilima i otpadnim gumama, odnosno njihovo skupljanje, privremeno skladištenje i predobrađivanje do konačne predaje na obradu, odnosno izgradnja građevina u funkciji spomenutih djelatnosti, ako je to u skladu s načelima zaštite okoliša i uz odobrenje nadležnog tijela državne uprave.

Unutar građevinskih područja sa oznakom Ip moguća je gradnja gospodarskih građevina za biljnu i stočarsku poljoprivrednu proizvodnju i preradu. Na ovim površinama mogu se graditi građevine za stočarsku proizvodnju u skladu s Pravilnikom o uvjetima kojima moraju udovoljavati farme i o uvjetima za zaštitu životinja na farmama“ (NN 136/05).

Na površinama gospodarske namjene sa oznakom I i Ip primjenjuju se slijedeći lokacijski uvjeti za gradnju građevina i uređenje površina:

površina parcele	min 1000 m ²
koeficijent izgrađenosti parcele k_{iz}	max. 0.3
najveća visina vijenca (h) / sljemena (s)	15 m / 20 m dijelovi građevine mogu iznimno biti i viši od 20 m ako je to uvjetovano tehnološkim ili proizvodnim procesima
najveća katnost	Prizemlje + 2 kata
najmanja udaljenost od regulacijske linije	6 m
najmanja udaljenost od ostalih međa	6m ili h
najmanji ozelenjeni dio parcele	10 %
parkirna mjesta rješiti na vlastitoj parceli prema kriteriju	10 pm/1000m ² BRP proizvodne namjene 5 pm/1000m ² BRP za skladišta

4. Uvjeti smještaja javnih i društvenih djelatnosti

Članak 30.

Javne i društvene djelatnosti obuhvaćaju upravu, predškolske i školske građevine, zgrade za kulturu, zgrade socijalne namjene, zgrade zdravstvene namjene, te vjerske objekte.

Građevine javne namjene su reperne točke u prostornoj strukturi te njihova urbanistička, arhitektonska, tehnička i simbolička vrijednost mora biti na najvišoj razini. U svrhu osiguravanja najviše razine kvalitete idejnih rješenja za građevine javne namjene ovim se planom predlaže da se odabir idejnih rješenja za iste vrši provedbom postupka javnog urbanističko – arhitektonskog natječaja.

Za izgradnju javnih zgrada predviđa se detaljnija elaboracija prostora te se planom utvrđuju samo osnovni lokacijski uvjeti izgradnje koji će tim elaboracijama biti dovedeni na višu stručnu razinu:

koeficijent izgrađenosti parcele k_{iz}	max. 0.5
najveća visina vijenca / sljemena	12 m / 16 m
najveća katnost	Prizemlje + 2 kata
lokacija objekta na parceli	u skladu sa lokalnim uvjetima
najmanji ozelenjeni dio parcele	30%

Parkiranje vozila za građevine društvenih djelatnosti mora se riješiti na vlastitoj građevnoj parceli prema kriteriju:

- škole 10 pm/1000 m²
- športske dvorane 20 pm/1000 m²
- kulturni i vjerski sadržaji 50 pm/1000 m²
- usluge, trgovina, uredi 20 pm/1000 m²

Građevine javne namjene treba locirati na dominantnim pozicijama u izgrađenoj urbanoj strukturi, na način koji će naglasiti njihovu funkciju i značaj. Neposredno okruženje zgrada javne namjene mora se primjereno pejsažno urediti.

Gospodarski objekti kao što su zanatske i druge obrtničke radionice, industrijski pogoni, tovilišta, silosi, mlinovi, sušare, mješaone stočne hrane i slično ne mogu se graditi u širem okruženju zgrada javne namjene, a prema ograničenjima navedenim u poglavljju 2.4. ovih provedbenih odredbi.

5. Uvjeti utvrđivanja koridora ili trasa i površina prometa i drugih infrastrukturnih sustava

Članak 31.

Prometni i infrastrukturni sustavi i koridori prikazani su u grafičkim prikazima u mjerilu 1:25000, a uvjeti za njihovu izgradnju i korištenje utvrđuju se posebnim uvjetima, suglasnostima i mišljenjima iz područja cestovnog prometa, elektroenergetike, telekomunikacija, distribucije i proizvodnje nafte i plina, vodooposkrbe i vodoprivrede.

Detaljno određivanje trasa komunalne infrastrukture, unutar koridora koji su određeni planom, utvrđuje se lokacijskim odobrenjem. Lokacijskim odobrenjem može se odrediti gradnja prometne, telekomunikacijske i komunalne infrastrukturne mreže i na drugim površinama, ukoliko se time ne narušavaju uvjeti korištenja površina.

5.1. Promet

5.1.1. Cestovni promet

Članak 32.

Javne prometne površine na području Općine Berek razvrstane su u četiri kategorije:

- državne ceste
- županijske ceste
- lokalne ceste
- nerazvrstane ceste

Za državne, županijske, lokalne i nerazvrstane ceste planom se utvrđuju slijedeće minimalne širine koridora

	min širina koridora u naselju	min širina koridora izvan naselja
državne ceste	25 m	50 m
županijske ceste	20 m	30 m
lokalne ceste	15 m	25 m
nerazvrstane ceste	10 m	15 m

Uz postojeće županijske ceste u dijelu koji prolazi naseljem ili spaja naselja planirati izvedbu najmanje jednog pješačkog nogostupa širine 1,5 m i najmanje jedne biciklističke trake širine 1,5 m.

Uz postojeće lokalne ceste u dijelu koji prolazi naseljem ili spaja naselja planirati izvedbu najmanje jednog pješačkog nogostupa širine 1,5 m.

Uz nerazvrstane ceste u dijelu koji prolazi naseljem ili spaja naselja planirati izvedbu najmanje jednog pješačkog nogostupa širine 1,5 m.

Priklučke novih građevina i površina na javnu prometnu površinu treba projektirati i izvoditi sukladno «Pravilniku o uvjetima za projektiranje i izgradnju priključaka i prilaza na javnu cestu» (NN 73/1998).

Sve prometne površine trebaju biti izvedene bez arhitektonskih barijera tako da na njima nema zapreka za kretanje niti jedne kategorije stanovništva.

Na odgovarajućim mjestima potrebno je predvidjeti proširenja za stajališta autobusa s nadstrešnicom za putnike.

Kod izgradnje poslovnih građevina potrebno je osigurati na građevnoj parceli ili na javnim parkiralištima u neposrednoj blizini broj parkirališnih mjesta predviđen odredbama ovog plana, a za djelatnosti za koje to nije navedeno potrebno je osigurati 10 parkirališnih mjesta na 1000 m² brutto razvijene površine zgrade.

Postojeća benzinska crpka u Bereku, izgrađena na lokaciji označenoj u planu, može se proširivati i dopunjavati servisnim i ugostiteljskim sadržajima.

5.2. Elektroenergetska mreža

Članak 33.

Trase, koridori i površine sustava elektroenergetske mreže prikazani su na kartografskom prikazu 2.1. u mjerilu 1:25000.

Kod izgradnje novih ili rekonstrukcije postojećih objekata, trase, koridori i površine elektroenergetskog infrastrukturnog sustava određeni ovim planom mogu se mijenjati radi prilagodbe tehničkim rješenjima, imovinsko-pravnim odnosima i stanju na terenu. Promjene ne mogu biti takve da onemoguće izvedbu cjelovitog rješenja predviđenog ovim planom.

5.3. Telekomunikacije

Članak 34.

Trase, koridori i površine za telekomunikacijske sustave prikazani su na kartografskom prikazu 2.2. u mjerilu 1:25000.

Kod izgradnje novih ili rekonstrukcije postojećih objekata, trase, koridori i površine telekomunikacijskog infrastrukturnog sustava određeni ovim planom mogu se mijenjati radi prilagodbe tehničkim rješenjima, imovinsko-pravnim odnosima i stanju na terenu. Promjene ne mogu biti takve da onemoguće izvedbu cjelovitog

rješenja predviđenog ovim planom.

Svaku nepredviđenu okolnost koja bi mogla nastati i dovesti do oštećenja na TK kapacitetima mora se odmah prijaviti TK Centru Bjelovar. Sve štete na postojećim TK instalacijama koje nastanu pri izgradnji novih objekata snosi investitor.

Područje općine je zadovoljavajuće pokriveno signalom mobilne telefonije. Ukoliko se ukaže potreba za postavljanjem novih baznih postaja mobilne telefonije iste se moraju smjestiti na najmanje 25 m udaljenosti od stambenih zgrada, najmanje 200 m udaljenosti od zgrada za javne potrebe, te najmanje 200 m udaljenosti od registriranih spomenika kulture i prirode. Bazne stanice se moraju locirati na način koji neće narušavati krajobrazne i prirodne vrijednosti područja.

5.4. Plinovodna mreža

Članak 35.

Trase, koridori i površine za infrastrukturnu mrežu plinovoda i produktovoda prikazani su na kartografskom prikazu 2.3. u mjerilu 1:25000.

Distribuciju plina za potrošače na području općine vrši komunalno poduzeće Elektrometal iz Bjelovara.

Kod izgradnje novih ili rekonstrukcije postojećih objekata lokalne plinovodne mreže, trase, koridori i površine za plinovodnu mrežu određeni ovim planom mogu se mijenjati radi prilagodbe tehničkim rješenjima, imovinsko-pravnim odnosima i stanju na terenu. Promjene ne mogu biti takve da onemoguće izvedbu cjelovitog rješenja predviđenog ovim planom.

5.5. Vodovodna mreža

Članak 36.

Trase, koridori i površine za sustav vodovodne mreže prikazani su na kartografskom prikazu 2.3. u mjerilu 1:25000.

Kod izgradnje novih ili rekonstrukcije postojećih objekata vodovodne mreže, trase, koridori i površine za vodovodnu mrežu određeni ovim planom mogu se mijenjati radi prilagodbe tehničkim rješenjima, imovinsko-pravnim odnosima i stanju na terenu. Promjene ne mogu biti takve da onemoguće izvedbu cjelovitog rješenja predviđenog ovim planom.

Priklučivanje građevina na vodovodnu mrežu moguće je ako su zadovoljili slijedeće posebne uvjete:

- priključni vodovi vodovodne mreže moraju biti ukopani najmanje 80.0 cm ispod površine tla
- spajanje na javnu vodovodnu mrežu vrši se preko revizionog okna u kojem je montiran vodomjer
- reviziono okno mora biti smješteno na lako dostupnom mjestu, svjetlog otvora najmanje 80×80 cm

Pri izradi projekata za novu vodovodnu mrežu na području općine treba se pridržavati slijedećih općih uvjeta:

- Vodovi vodovodne mreže ukapaju se najmanje 80.0cm ispod površine tla. Profili vodova odredit će se projektom mreže za svako pojedino naselje.

- Uz javne prometnice u naseljima izvodi se hidrantska mreža sa nadzemnim hidrantima.
- Na površinama gospodarske namjene korisnici će izvoditi zasebne interne vodovodne mreže sa hidrantima za protupožarnu zaštitu.

5.6. Uređivanje vodotokova

Članak 37.

U uređivanju vodotoka treba izbjegavati pravocrtnе regulacije, a duž postojećih regulacija i agromeliorativnih zahvata omogućuti opstanak i mjestimičnu obnovu bujnih vlažnih biotopa i ambijenata.

U projektima regulacije vodotoka postojeće stanje vegetacije treba dokumentirati te u projektu regulacije predvidjeti mjere zaštite vegetacije kod izvođenja radova kao i mjere obnove autohtone vegetacije po završetku radova na regulaciji vodotoka. U toku izvođenja neophodnih i nužnih regulacija vodotoka potrebno je zaštiti svu vegetaciju koja ne predstavlja prepreku izvođenju radova. Nakon završetka radova uz korita vodotoka treba obnoviti autohtonu vegetaciju.

Na području Općine Berek nasipi za obranu od poplava izvedeni su na potocima Garešnica, Krivaja i Šimljana. Održavanje nasipa i površina uz nasipe vrši nadležna vodnogospodarska ispostava.

5.7. Odvodnja otpadnih voda

Članak 38.

Trase, koridori i površine za sustav odvodnje otpadnih voda prikazani su na kartografskom prikazu 2.4. u mjerilu 1:25000.

Na području Općine Berek planiran je razdjelni sustav oborinske i fekalne odvodnje sa više uređaja za pročišćavanje otpadnih voda.

Kod izgradnje novih ili rekonstrukcije postojećih objekata odvodne mreže, trase, koridori i površine za mrežu odvodnje otpadnih voda određeni ovim planom mogu se mijenjati radi prilagodbe tehničkim rješenjima, imovinsko-pravnim odnosima i stanju na terenu. Promjene ne mogu biti takve da onemoguće izvedbu planom predviđenog cijelovitog rješenja.

Za priključivanje na mrežu odvodnje otpadnih voda utvrđuju se sljedeći posebni uvjeti:

- priključni vodovi odvodne mreže moraju biti ukopani najmanje 80.0 cm ispod površine tla
- spajanje na javnu odvodnu mrežu vrši se preko revizionog okna čija kota dna mora biti viša od kote dna kanala odvodne mreže na koju se okno spaja
- reviziono okno mora biti smješteno na lako dostupnom mjestu, svjetlog otvora najmanje 80×80 cm

Do izgradnje sustava odvodnje otpadnih voda otpadne vode kućanstava mogu se upuštati u nepropusne sabirne jame koje se moraju redovito prazniti po ovlaštenom poduzeću.

Otpadne vode iz gospodarskih građevina i površina koje imaju nepovoljan uticaj na okoliš moraju se obraditi prije upuštanja u kanalizacioni sustav. Način obrade

otpadnih voda utvrđuje se u tehnološkom projektu.

6. Mjere zaštite krajobraznih i prirodnih vrijednosti i kulturno-povijesnih cjelina

6.1. Mjere zaštite krajobraznih i prirodnih vrijednosti

Članak 39.

Na području Općine Berek nema zaštićenih dijelova prirodne baštine.

Prostornim planom Bjelovarsko bilogorske županije predloženo je da se dio Moslavačke gore zaštiti u kategoriji zaštićenog krajolika na temelju Zakona o zaštiti prirode. Područje Moslavačke gore koje se predlaže za zaštitu označeno je na kartografskom prikazu 3. Ove površine treba koristiti isključivo u njihovoj izvornoj namjeni, a gradnja objekata moguća je isključivo na planom utvrđenim površinama. Na površini koja se predlaže za zaštitu u kategoriji zaštićenog krajolika ne dozvoljava se izgradnja objekata koji se inače mogu graditi izvan građevinskih područja naselja.

U očuvanju prirodne biološke raznolikosti planom su očuvane sve postojeće šumske površine. U provedbi plana osobito treba čuvati šumske rubove, živice koje se nalaze između obradivih površina, štititi područja prirodnih vodotoka i lokvi, te zabraniti njihovo pretvaranje u betonirane i popločane vodotehničke kanale.

Ekološki vrijedna područja na području općine treba čuvati i vrednovati u skladu sa Zakonom o zaštiti prirode i "Pravilnikom o vrstama stanišnih tipova, karti staništa, ugroženim i rijetkim stanišnim tipovima te mjerama za očuvanje stanišnih tipova" (NN 7/06).

Na području Općine Berek utvrđeni su sljedeći ugroženi i rijetki tipovi staništa:

- poplavne šume hrasta lužnjaka
- mješovite hrastovo – grabove i čisto grabove šume
- srednjeeuropске acidofilne šume hrasta kitnjaka i obične breze
- mezuofilne i neutrofilne čiste bukove šume
- zajednica kasne i kanadske zlatnice

Za navedene ugrožene i rijetke tipove staništa planom se određuju sljedeće mjere očuvanja:

- u gospodarenju šumama u najvećoj mjeri očuvati šumske čistine (livade, pašnjake i dr.) i šumske rubove;
- u gospodarenju šumama izbjegavati uporabu kemijskih sredstava za zaštitu bilja i bioloških kontrolnih sredstava ("control agents"); ne koristiti genetski modificirane organizme;
- u svim šumama osigurati stalni postotak zrelih, starih i suhih (stojećih i oborenih stabala), osobito stabala s dupljima;
- u gospodarenju šumama osigurati prikladnu brigu za očuvanje ugroženih i rijetkih divljih svojstava te sustavno praćenje njihova stanja (monitoring);
- pošumljavanje, gdje to dopuštaju uvjeti staništa, obavljati autohtonim vrstama drveća u sastavu koji odražava prirodni sastav, koristeći bliske metode; pošumljavanje nešumskih površina obavljati samo gdje je opravdano uz uvjet da se ne ugrožavaju ugroženi i rijetki nešumski stanišni tipovi;

- očuvati biološke vrste značajne za stanišni tip što podrazumijeva neunošenje stranih (alohtonih) vrsta i genetski modificiranih organizama;

Područje Općine Berek je područje rasprostranjenosti strogog zaštićenih vrsta sisavaca: sivi dugoušan (ugrožena vrsta) i velikouhi šišmiš (rizična vrsta) za koje se planom utvrđuju sljedeće mjere očuvanja:

- potrebno je očuvati njihova prirodna staništa u šumama te skloništima po tavanima, crkvenim tornjevima i drugim prostorima na zgradama. U slučaju obnova zgrada i crkava u kojima je nađena kolonija šišmiša obavezno se moraju izgraditi i postaviti nova pogodna mesta za skloništa kolonije. Prilikom sječe stara i suha stable potrebno je ostavljati ravnomjerno raspoređena;

6.2. Stanje pravne zaštite kulturnih dobara

Članak 40.

Pojedinačne građevine, sklopovi, parcele i predjeli zaštite, koji se ovim Prostornim planom smatraju zaštićenima, prikazani su na kartografskom prikazu 3.1 Uvjeti korištenja, uređenje i zašte prostora u mjerilu 1:25000, na kartografskim prikazima građevinskih područja naselja u mjerilu 1:5000, te u slijedećem pregledu. Na kartografskim prikazima prikazane su približne lokacije zaštićenih kulturnih dobara.

Temeljem Zakona o zaštiti kulturnih dobara zaštita se provodi za registrirana (R) i preventivno zaštićena kulturna dobra (P), te za kulturna dobra predložena za zaštitu (PR) za koje se planira provesti postupak zaštite:

Registrirana (R) kulturna dobra:

U skupini *Fortifikacijske građevine*:

- Garić grad; R br. 484 (oznaka 2.6.1.)

U skupini *Memorijalne građevine i obilježja*

- Podgarić, (oznaka 4.0.1.)
- Podgarić, (oznaka 4.0.2.)
- Podgarić, (oznaka 4.0.3.)
- Krivaja, mjesto bitke Krivaja – Alaginac; R br. 67 (oznaka 4.0.4.)

U skupini *Arheoloških lokaliteta*:

- Garić Grad; R br. 484 (oznaka 5.0.1.)

Zaštita za evidentirana (ZPP) kulturna dobra na području Općine provodi se u sklopu ovlasti lokalnih organa uprave mjerama zaštite propisanim u ovom Prostornom planu.

Evidentirana (ZPP) kulturna dobra:

U skupini *Naselja seoskih obilježja*:

- Berek – uže središte naselja sa crkvom, trgom i obodnom izgradnjom (oznaka 1.1.1.)
- Gornja Garešnica – niz tradicijske arhitekture sa kapelom i školom (oznaka 1.1.2.)
- Oštri Zid – niz tradicijske arhitekture u središtu naselja (oznaka 1.1.3.)
- Ruškovac – središnji prostor naselja uz crkvu i niz tradicijske arhitekture (oznaka 1.1.4.)

U skupini Župne crkve i kapele:

- Berek; kapela sv. Mihaela (oznaka 2.2.1.)
- Berek; pravoslavna kapela sv. Ilike (oznaka 2.2.2.)
- Kostanjevac; kapela sv. Erazma (oznaka 2.2.3.)
- Gornja Garešnica; kapela sv. Valentina (oznaka 2.2.5.)

U skupini *Raspela i poklonci*:

- Šimljana; zvonara i kapeloca – poklonac (oznaka 2.3.1.)

U skupini *Javne građevine*:

- Gornja Garešnica; zgrada stare škole (oznaka 2.4.1.)
- Ruškovac; zgrada stare škole (oznaka 2.4.2.)
- Šimljanica; zgrada stare škole (oznaka 2.4.3.)

U skupini *Stambeno gospodarski sklopolovi*:

- Mlin u Bereku (oznaka 2.5.1.)

U skupini *Memorijalne građevine i obilježja*

- Podgarić, spomenik NOB (oznaka 4.0.5.)

U skupini *Krajolik ili njegov dio*:

- okoliš naselja Podgarić (oznaka 6.1.)

6.3. Mjere zaštite kulturno povjesne baštine

Članak 41.

Ovim planom predviđaju se sljedeće mjere zaštite:

Za dijelove naselja koji su evidentirani kao naselja seoskih obilježja:

Zaštita se provodi u svrhu očuvanja tradicijske slike naselja odnosno očuvanja prepoznatljivosti naselja kao nositelja identiteta šireg područja. Za dio Bereka koji je planom evidentiran kao naselje seosko – gradskih obilježja poželjno je izraditi konzervatorsku podlogu temljem koje se može predložiti pokretanje postupka zaštite (PR).

Do provođenja ovog postupka sve zahvate u prostoru treba tlocrtnim i visinskim gabaritima, te oblikovanjem prilagođavati obilježjima postojećeg karakterističnog i vrijednog ambijenta. Primarno treba nastojati na obnovi i adaptaciji postojećeg građevinskog fonda, a nove gradnje planirati samo iznimno, ako se potrebe ne mogu ni na koji način zadovoljiti u okvirima postojećih zgrada. Kod određivanja volumena, smještaja na parceli i vanjskog oblikovanja za nove gradnje treba u najvećoj mogućoj mjeri poštivati urbanističke i oblikovne zakonitosti konteksta u kojemu ista nastaje. Nove gradnje ne mogu svojim tlocrtnim i visinskim gabaritima odstupati od graditeljskih tipologija koje određuju ambijentalnu sliku zaštićenog dijela naselja.

Za pojedinačne povjesne građevine i građevne sklopove:

Za građevine za koje su ovim planom utvrđena spomenička svojstva kao najmanja granica zaštite utvrđuje se pripadna parcela. Planom se utvrđuju sljedeće mjere zaštite:

Sve evidentirane povjesne građevine obnavljaju se cijelovito, zajedno s njihovim okolišem (vrtom, voćnjakom, dvorištem, pristupom i sl.)

Sve evidentirane objekte obnavljati u izvornim gabaritima, volumenima i oblikovanju. Adaptacije i preoblikovanja mogu se dozvoliti samo iznimno, i to kod prenamjene potkrovla,

podrumskih prostorija i slično.

Oko istaknutih građevina pridržavati se principa "zaštite ekspozicije" - ne dozvoljavati izgradnju predimenzioniranih zgrada neprimjerenih materijala i oblikovanja koje mogu zakloniti vizure na predmetno dobro ili s njega na kontaktni okoliš.

Vrijedne gospodarske zgrade izgrađene u naseljima moraju se sačuvati bez obzira na nemogućnost zadržavanja njihove izvorne namjene, te se mogu prenamijeniti u poslovne prostorije ili u svrhu predstavljanja i promidžbe tradicijskoga graditeljstva.

Izvornu arhitekturu obnavljati u skladu s tradicijskim elementima i zakonitostima oblikovanja, te izvornim materijalima: kamen, opeka, drvo, crijev... (dodatnom obradom treba osigurati njihovu zaštitu od požara, atmosferilja i drugih oštećenja) i načinima njihove obrade. Isto tako prilikom građevnih prilagodbi (adaptacija) i dogradnji starih zgrada treba poštivati izvorna tradicijska obilježja, odnosno tipološki, oblikovno i gabaritno postići usklađenost sa zatećenim ambijentom.

U slučaju potpuno dotrajalih građevina koje je nužno ukloniti preporuča se da se novi objekti grade na istoj poziciji (u odnosu na parcelacijske međe, pomak od ulice i položaj unutar parcele) te u približno istim gabaritimma kako se u mjerilu ne bi poremetio sklad očuvanog uličnog poteza.

Također se preporuča da se u slučaju nemogućnosti adaptacije povijesne građevine koja je još u građevinski solidnom stanju, eventualne novogradnje izvode samo u stražnjem dijelu parcele (čuvajući povijesnu kuću uz ulicu) i to u gabaritu i naročito katnosti koja će biti posve usklađena s okolnom izgradnjom sagledivom u vizuri tog dijela ulice. Potrebno je uvijek izvesti što veće fizičko odvajanje stare i nove građevine na istoj parseli.

Prilikom ozelenjavanja parcele u sačuvanim uličnim potezima preporuča se samo sadnja autohtonih biljnih vrsta koje pretežno dominiraju u postojećem zelenom fondu naselja.

Predvidjeti izvedbu novih i obnovu starih tipova tradicijskih ograda parcela (živica, drvene letvice i sl.)

Kapele, poklonce, raspela i pilove potrebno je čuvati i održavati u izvornom izgledu, a za neophodne popravke koristiti izvorne materijale i tehnike izvedbe. Kako ovi baštinski elementi bitno doprinose prepoznavanju identiteta naselja nužno je očuvanje kontinuiteta "svetog mjesta", te je u vezi s time u slučaju neophodnog uklanjanja nekoga od njih nužno izvesti novu, tipološki identičnu gradnju na potpuno istoj poziciji. Iz ovog su razloga na popisu sakralnih građevina – kapela i raspela istaknuti i neki recentni objekti bez veće spomeničke vrijednosti koji su nastali na lokacijama starijih.

Prilikom zahvata građevinske sanacije ili obnove preporuča se konzultirati nadležni Konzervatorski odjel kako se nestručnom intervencijom ne bi narušile izvorne karakteristike te arhitektonska, odnosno kulturno – povijesna vrijednost građevine.

Za arheološke lokalitete:

se propisuju opće mjere zaštite arheoloških lokaliteta:

- za do sada neistražene arheološke lokalitete na kojima prema tome nisu utvrđene sigurne granice rasprostiranja mogućih arheoloških nalaza, u cilju efikasnije zaštite po mogućnosti izvršiti točnu geodetsku izmjenu lokaliteta, te izvesti pokusna arheološka sondiranja na temelju kojih će se moći odrediti granice i preciznije definirati značenje arheološke zone

- prioritetna istraživanja provoditi na područjima koja se namjenjuju intenzivnom razvoju infrastrukturnih sustava ili drugih specifičnih djelatnosti
na svim se lokalitetima zabranjuje intenzivno poljodjelsko korištenje tla te duboko oranje preko 50 cm dubine

6.4. Upravni postupak pri zaštiti kulturno povijesne baštine

Članak 42.

Odredbe za uspostavu i provođenje mera zaštite i obnove kulturne baštine proizlaze iz zakonskih propisa.

Propisanim mjerama utvrđuju se obvezatni upravni postupci te način i oblici graditeljskih i drugih zahvata na:

- pojedinačnim spomeničkim građevinama,
- građevnim sklopovima,
- arheološkim lokalitetima,
- parcelama na kojima se nalaze spomeničke građevine
- predjelima (zonama) zaštite naselja i kultiviranog krajolika ili drugim predjelima s utvrđenim spomeničkim svojstvima.

Posebnom konzervatorskom postupku osobito podliježu sljedeći zahvati na zaštićenim građevinama, sklopovima, predjelima i lokalitetima:

- popravak i održavanje postojećih građevina,
- nadogradnje, prigradnje, preoblikovanja i građevne prilagodbe (adaptacije), rušenja i uklanjanja građevina ili njihovih dijelova,
- novogradnje na zaštićenim parcelama ili unutar zaštićenih predjela,
- funkcionalne prenamjene postojećih građevina,
- izvođenje radova na arheološkim lokalitetima.

U skladu s navedenim zakonima za sve nabrojene zahvate na građevinama, građevnim sklopovima, predjelima (zonama) i lokalitetima, za koje je ovim Prostornim planom utvrđena obveza zaštite, kod nadležne ustanove za zaštitu spomenika potrebno je ishoditi zakonom propisane suglasnosti:

- posebne uvjete (u postupku izdavanja lokacijske dozvole)
- prethodno odobrenje (u postupku izdavanja građevne dozvole)
- nadzor u svim fazama radova koji provodi nadležna Uprava za zaštitu kulturne baštine

Zaštićenim građevinama, kod kojih su utvrđena spomenička svojstva i na koje se obvezatno primjenjuju sve navedene (spomeničke) odredbe, smatraju se sve građevine koje su u ovom Prostornom planu popisane kao: *registrirani (R)* spomenici i oni *predloženi za registraciju (PR)*

Za građevine označene kao *evidentirana baština* (ZPP) najčešće lokalne važnosti, prethodno opisani postupak nije obvezan, a može se provesti ukoliko se u postupku ishođenja lokacijske i građevinske dozvole ocijeni potrebnim.

U slučaju namjere dogradnje ili preoblikovanja objekta koji je ovim planom utvrđen kao evidentirana baština u postupku ishođenja lokacijske i građevinske dozvole primjenjuje se upravni postupak utvrđen za objekte koji su registrirani (R) ili predviđeni za registraciju (PR).

7. Gospodarenje otpadom

Članak 43.

Na području Općine Berek organiziranim odvozom komunalnog otpada obuhvaćeno je oko 75% stanovništva. Otpad se odvozi na uređeno odlagalište grada Garešnice na lokaciji Johovača u općini Velika Trnovitica. Organiziranim odvozom otpada planira se obuhvatiti sva naselja općine.

Na području općine nema proizvođača proizvodnog i opasnog otpada.

Na području općine postoji manji broj neuređenih odlagališta otpada koja su se koristila za odlaganje krupnog otpada. Sanacija neuređenih odlagališta otpada

izvršit će se odvozom tog otpada na uređeno odlagalište otpada grada Garešnice, sukladno Planu gospodarenja orpadom općine Berek.

Komunalni otpad u naseljima prikuplja se u tipizirane posude za otpad. Planskim mjerama će se poticati odvajanje organske i anorganske komponente komunalnog otpada, korištenje organske komponente otpada u poljoprivredi, te slijedom toga i smanjenje ukupnih količina komunalnog otpada koji se zbrinjava na uređenom odlagalištu sukladno Zakonu o otpadu.

Za prikupljanje selektiranog anorganskog otpada uredit će se kontejnerski otoci sa tipiziranim posudama za odlaganje selektiranog otpada. Kontejnerski otoci za prikupljanje selektiranog otpada postavit će se u naseljima Berek i Oštri Zid, te na području turističke zone u Podgariću. Kontejnerski otoci će se urediti na mjestima ograđenim zelenilom, tako da se osigura nesmetani kolni i pješački promet.

8. Mjere sprječavanja nepovoljnog utjecaja na okoliš

Članak 44.

U cilju osiguranja i očuvanja kvalitetnih, zdravih i humanih uvjeta života i rada, ovim Planom utvrđuju se obveze, zadaci i smjernice za zaštitu tla, zraka, vode i zaštita od prekomjerne buke.

Zaštita tla

Na obradivom tlu kategorije P2 i P3, te poljoprivrednim i šumskim tlima mogu se graditi građevine koje se prema ovim provedbenim odredbama mogu graditi izvan građevinskih područja naselja.

Na kartografskom prikazu 3. označena su područja pojačane erozije i područja nestabilnog tla. Agrotehničkim mjerama u svrhu zaštite poljoprivrednog tla od erozije podrazumijeva se:

- ograničenje ili potpuna zabrana sječe voćaka, osim sječe iz agrotehničkih razloga,
- ograničavanje korištenja pašnjaka propisivanjem vrsta i broja stoke te vremena i načina ispaše,
- zabrana preoravanja livada, pašnjaka i neobrađenih površina na strmim tlima i njihovo pretvaranje u oranice s jednogodišnjim kulturama,
- zabrana skidanja humusnog odnosno oraničnog sloja poljoprivrednog zemljišta,
- određivanje obveznog zatravljivanja strmog zemljišta,
- zabrana proizvodnje jednogodišnjih kultura odnosno obveza sadnje dugogodišnjih nasada i višegodišnjih kultura.

U cilju sprječavanja štetnih utjecaja na poljoprivredno tlo treba poduzeti sljedeće mjere:

- u poljoprivrednoj proizvodnji racionalno koristiti zaštitna sredstva i gnojiva uvođenjem kontrole upotrebe količina i vrste zaštitnih sredstava te organiziranjem savjetodavne stručne službe u individualnoj proizvodnji,
- koristiti zaštitna sredstva i gnojiva uvođenjem kodeksa dobre poljoprivredne prakse i integrirane zaštite bilja
- spriječiti unos onečišćenja iz zraka u tlo,

- spriječiti zagađivanje voda iz kojih se štetne tvari također talože u tlo,
- riješiti odvodnju i zbrinjavanje otpadnih voda domaćinstava, koja otpadne vode preko propusnih septičkih jama ili upojnih bunara upuštaju direktno u tlo,
- uspostaviti sustav gospodarenja otpadom koji će omogućiti dugoročno, organizirano i kontrolirano gospodarenje otpadom, a postojeća nekontrolirana odlagališta sanirati i spriječiti nastajanje novih,
- što više obnoviti površine oštećene erozijom i klizanjem,
- površine koje se više ne koriste (npr. odlagališta otpada, klizišta i dr.) potrebno je ponovno obrađivati (rekultivirati),
- spriječiti nepotrebno širenje građevinskih područja i bilo kakvu izgradnju na vrijednim obradivim tlima,
- preispitati potrebe za navodnjavnjem u svrhu poljoprivredne proizvodnje te njegov utjecaj na očuvanje prirodne ravnoteže u okolišu,
- poduzeti pravodobne mјere za saniranje posljedica mogućih akcidenata koji bi uzrokovali onečišćenja tla (prometne nezgode nakon kojih je u okoliš istekla nafta ili naftni derivati, nezgode pri prijevozu opasnih otpada i sl.).

Zaštita voda

Zaštita voda na području općine postići će se slijedećim mjerama:

- gradnjom kanalizacije na područjima bez kanalizacije
- određivanjem sanitarnih zona zaštite vodocrpilišta

Planom je predviđeno da će se sva naselja opskrbljivati vodom za piće iz javnog vodoopskrbnog sustava. Do izvedbe vodoopskrbnog sustava opskrba vodom za piće vršit će se iz higijenski izgrađenih zdenaca.

Otpadne vode u naseljima odvoditi će se javnom kanalizacijom do uređaja za pročišćavanje otpadnih voda lociranog na području susjedne općine Ivanska. Do izvedbe javne kanalizacije otpadne vode će se sakupljati u nepropusnim sabimim jamama. Pražnjenje sabimih jama može se vršiti samo odvozom na uređaj za pročišćavanje otpadnih voda.

Podovi u gospodarskim građevinama u kojima se drže životinje moraju biti nepropusni za tekućinu i imati rigole za odvodnju gnojnica. Dno i stijenke gnojišta do visine od 50cm iznad terena moraju biti izvedeni od nepropusnog materijala. Gnojnice se ne smije ispuštati u vodotoke niti u odvodne kanale.

Sklanjanje ljudi

Zaštita i sklanjanje ljudi u slučaju elementarnih nepogoda i ratnih opasnosti osigurava se privremenim izmještanjem stanovništva, izgradnjom skloništa, te prilagođavanjem pogodnih prirodnih, podrumskih i drugih pogodnih građevina za funkciju sklanjanja ljudi.

Obaveza izgradnje skloništa sukladno 'Pravilniku o kriterijima za određivanje gradova i naseljenih mjesta u kojima se moraju graditi skloništa i drugi objekti za zaštitu' (NN 2/91) utvrđena je za naselja u kojima živi preko 2000 stanovnika. U obuhvatu Prostornog plana uređenja općine Berek nema takvih naselja. Slijedom toga u naseljima općine Berek izgradnja skloništa nije obavezna.

Zaštita stanovništva osigurat će se izgradnjom zaklona. Za zaklon će se korisiti podrumske prostorije, te zakloni izgrađeni u slučaju neposredne ratne opasnosti

na slobodnim površinama. Uz javne objekte u kojima se okuplja veći broj ljudi potrebno je planirati slobodne površine na kojima će se omogućiti izgradnja zaklona u slučaju neposredne ratne opasnosti.

Zaštita od rušenja

Prometnice unutar novih djelova naselja moraju se projektirati na taj način da razmak građevina od prometnice omogućuje da eventualne ruševine građevina ne zapriječe prometnicu radi omogućavanja nesmetane evakuacije ljudi i pristupa interventnim vozilima.

Kod projektiranja većih raskršća i čvorišta s prometnicama projektiranim u dvije ili više razina, mora se osigurati cijeli lokalitet čvorišta na način da se isti režim prometa može unaprijed projektiranim načinom odvijati na jednoj (prizemnoj) razini.

Kod projektiranja građevina mora se koristiti tzv. projektna seizmičnost (ili protivpotresno inženjerstvo) sukladno utvrđenom stupnju potresa po MSC ljestvici njihove jačine prema mikroseizmičnoj rajonizaciji Bjelovarsko bilogorske županije. (za područje Općine Berek određen je osnovni stupanj seizmičnosti koji iznosi 7° MCS s odstupanjem prema 7- i 7+).

Prilikom rekonstrukcija starijih građevina koje nisu izgrađene po protivpotresnim propisima, statickim proračunom analizirati i dokazati otpornost tih građevina na rušenje uslijed potresa ili drugih uzroka, te predvidjeti detaljnije mjere zaštite ljudi od rušenja.

Zaštita stabilnosti tla

Na kartografskom prikazu 3. označena su područja pojačane erozije i područja nestabilnog tla. Obzirom da na ovim područjima nisu vršena detaljnija geomehanička istraživanja na istima se planom ne propisuju posebne mјere zaštite stabilnosti tla kod izgradnje novih građevina. Ove se površine mogu koristiti samo na način koji neće ugrožavati stabilnost tla. Međutim, ukoliko se detaljnijim geomehaničkim istraživanjima na navedenim površinama utvrde klizišta, na istima se propisuju sljedeća ograničenja i obaveze:

- šumsko zemljište se ne smije pretvarati u voćnjake, vinograde, povrtnjake, oranice, livade ili u građevinsko zemljište
- ne smije se kopati jame, zdence, jarke, usjeke za putove i slično
- dozvole za gradnju ili rekonstrukciju objekata mogu se izdati samo ako su prethodno provedena geomehanička istraživanja kojima su utvrđene mјere sanacije klizišta
- dozvole za gradnju ili rekonstrukciju objekata moraju obavezno sadržavati vodopravne uvjete

Geomehanička istraživanja mogu izrađivati samo poduzeća ili ustanove registrirane i opremljene za izvođenje geomehaničkih istražnih radova.

Ukoliko je geomehaničkim projektom predviđen stalni ili povremen nadzor geomehaničara nad izvođenjem radova, investitor je dužan pridržavati se uputa dobivenih od osobe ili ustanove koja vrši nadzor.

Ukoliko nadzor geomehaničara nije posebno propisan, poduzeće, druge pravne osobe i građani korisnici odnosno vlasnici zemljišta objekata, dužni su prilikom izvođenja mјera osiguranja zemljišta od klizanja ili mјera saniranja terena pridržavati se uputa poduzeća, odnosno druge organizacije registrirane za tu

djelatnost koja je te mjere propisala. Korisnici odnosno vlasnici zemljišta i objekata što se nalaze na ugroženim područjima, dužni su nadležnom vodnom gospodarstvu prijaviti svaku pojavu klizanja tla na zemljištu ili objektu što ga koriste odnosno kojega su vlasnici.

Zaštita od požara

Zaštita od požara ovisi o kvalitetnom procijenjivanju ugroženosti od požara i tako procijenjenim požarnim opterećenjima, vatrogasnim sektorima i vatrobranim pojasevima, te drugim zahtjevima utvrđenim prema Procjeni ugroženosti od požara i tehnoloških eksplozija Općine Berek, a provodi se prema Planu zaštite od požara na području Općine Berek.

Projektiranje s aspekta zaštite od požara stambenih, javnih, poslovnih, gospodarskih i infrastrukturnih građevina provodi se po pozitivnim hrvatskim zakonima i na njima temeljenim propisima i prihvaćenim normama iz oblasti zaštite od požara, te pravilima struke.

Zaštita od buke

Najviše dopuštene razine buke na vanjskim površinama ne smiju biti veće od vrijednosti utvrđenih u slijedećoj tablici:

Namjena površine	Najviše dopuštene 15-minutne razine Leq u dBA	
	danju	Noću
šport i rekreacija, kulturno - povjesni lokaliteti i parkovi	50	40
stambena i mješovita namjena, škole i dječji vrtići	55	45
mješovita namjena	60	50
gospodarska namjena	Na granici ove zone buka ne smije prelaziti dopuštene razine u zoni s kojom graniči	

Na površinama gospodarske namjene na kojima se planira smještaj djelatnosti koje razvijaju veću razinu buke izvoditi zaštitu izgradnjom zaštitnih barijera ili sadnjom zaštitnog zelenila, a razine buke uskladiti sa vrijednostima navedenim u gornjoj tablici.

U naseljenim mjestima zabranjeno je obavljati radove i djelatnosti koje razvijaju buku koja ometa noćni mir i odmor, u vremenu od 23 - 06 sati idućeg dana.

Pri izradi prostornih planova užih područja, te projekata planiranih prometnica zadržati nivo buke u granicama dopustivim za pojedine namjene. U detaljnijim planovima treba grupirati sadržaje koji razvijaju viši nivo buke i sadržaje u kojima je dopušten viši nivo buke dopušten.

Zaštita zraka

Na području općine nema postojećih niti planiranih izvora zagađenja koji mogu umanjiti kakvoću zraka.

Na području općine Berek treba težiti očuvanju kakvoće zraka unutar I. kategorije. Na temelju ocjene razine onečišćenosti potrebno je provoditi mjere za sprečavanje i smanjenje onečišćavanja zraka sukladno Zakonu o zaštiti zraka (NN 178/04), poglavlje IV, članci 35 – 48.

9. Mjere provedbe plana

Članak 45.

Provđba plana vršit će se na dva načina:

- Neposrednom provđbom ovog plana
 - Izradom planova užeg područja čija je obaveza izrade utvrđena ovim planom
- Neposrednom provđbom plana smatra se izdavanje lokacijskih i građevinskih dozvola na temelju lokacijskih uvjeta definiranih u ovom planu.
- Dio građevinskog područja za koji je utvrđena obaveza izrade planova užeg područja označen je na kartografskom prikazu «Uvjeti korištenja i zaštite prostora» u mjerilu 1:25000; te na kartografskom prikazu građevinskog područja naselja Podgarić u mjerilu 1:5000.

9.1. Obveza izrade prostornih planova

Članak 46.

Na području općine utvrđena je obaveza izrade slijedećih planova užeg područja:

- Plan područja posebnih obilježja «Turističko rekreacijsko područje Podgarić - sjever»; obuhvata 58,00 ha;
 - u obuhvatu plana mogu se planirati sportski i rekreacijski sadržaji na otvorenom: pješačke, biciklističke i trim staze, igrališta za tenis i druge športove te objekti u funkciji tih sadržaja
- Plan područja posebnih obilježja «Turističko rekreacijsko područje Podgarić - jug»; obuhvata 155,00 ha;
 - u obuhvatu plana mogu se planirati sportski i rekreacijski sadržaji na otvorenom: pješačke, biciklističke, trim i skijaške staze te objekti u funkciji tih sadržaja
- Urbanistički plan uređenja «Podgarić»; obuhvata 32,20 ha;
 - u obuhvatu plana mogu se planirati turistički, sportski i rekreacijski sadržaji: otvorena i zatvorena sportska igrališta (dvorane), otvoreni i zatvoreni bazeni, te ugostiteljski i smještajni objekti

U obuhvata planova područja posebnih obilježja «Turističko rekreacijsko područje Podgarić - sjever» i «Turističko rekreacijsko područje Podgarić - jug» do njihovog se donošenja ne mogu izdavati odobrenja za gradnju.

U području obuhvata urbanističkog plana uređenja «Podgarić» do njegovog donošenja nije moguća nova gradnja osim održavanja postojeće.

9.2. Rekonstrukcija građevina čija je namjena protivna planiranoj namjeni

Članak 47.

Postojeće građevine, legalno izgrađene, koje su smještene protivno namjeni površina utvrđenoj ovim planom mogu se sanirati i rekonstruirati u obimu neophodnom za poboljšanje uvjeta života i rada.

Neophodnim obimom rekonstrukcije za poboljšanje uvjeta života i rada smatra se:

1. za stambene građevine
- obnova, sanacija i zamjena oštećenih i dotrajalih konstruktivnih dijelova

građevine u postojećim gabaritima

- rekonstrukcija svih vrsta instalacija
- dogradnja sanitarnih prostorija uz postojeće stambene građevine u najvećoj površini od 10 m²
- adaptacija prostora unutar postojećeg gabarita u stambeni prostor
- izgradnja dvostrešnog krovišta bez nadzida kod građevina s dotrajalim ravnim krovom

2. za građevine druge namjene

- obnova, sanacija i zamjena oštećenih i dotrajalih konstruktivnih dijelova građevine
- dogradnja sanitarija do najviše 10 m² izgrađenosti za građevine do 200 m² brutto izgrađene površine, odnosno do najviše 20 m² za veće građevine.
- prenamjena prostora pod uvjetom da novoplanirana djelatnost ne pogoršava stanje čovjekova okoliša
- zamjena dotrajalih instalacija, te izmjena uređaja i instalacija vezanih za promjenu tehničkih rješenja za obavljanje planirane djelatnosti
- rekonstrukcija i izgradnja prometnih površina

III. ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 48.

Ova odluka stupa na snagu osmog dana od dana objave u Službenom Glasniku Općine Berek.

Članak 49.

Stupanjem na snagu ove odluke na području Općine Berek prestaje se primjenjivati 'Prostorni plan općine Garešnica' (Službene novine općine Bjelovar, broj 1/79) i 'Odluka o granicama građevinskog područja za naselja na području općine Garešnica' (Službene novine općine Garešnica, broj 5/83, 10/83, 9/86 i 12/86, i Službeni vjesnik, broj 2/92)

REPUBLIKA HRVATSKA
BJELOVARSKO BILOGORSKA ŽUPANIJA
OPĆINA BEREK
OPĆINSKO VIJEĆE

Predsjednik Općinskog vijeća:

Antun Dergić v.r.

KLASA: 350-02/06-01/3

URBROJ: 2123/02-0106-1

Berek 29. studenog 2006.